

Suomen Yleisurheilun yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyn raportti

*Kysely toteutettu maaliskuussa ja huhtikuussa 2026
Raportti valmistunut kesäkuussa 2026*

Kyselyn toteutus ja raportin tilaaja

Suomen Yleisurheilu

Kyselyanalyysin ja raportin toteutus

FM Lotta Vuorio, väitöskirjatutkija Helsingin yliopisto

Liitteet

Liite 1 Tiivistelmä suomeksi

Liite 2 Tiivistelmä englanniksi

Liite 3 Tiivistelmä ruotsiksi

Liite 4 Kyselyn perusraportti

Liite 5 Maajoukkueurheilijat raportti

Liite 6 Seurapalvelut raportti

Liite 7 Suomen Yleisurheilu raportti

Liite 8 Avointen vastausten luokittelu ja koonti

Sisällysluettelo

Suomen Yleisurheilun yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyn raportti	1
Raportin tiivistelmä	1
1. Johdanto	3
1.1. Kyselyn tausta ja tavoitteet	3
1.2. Vertailu aiempiin yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoraportteihin	4
1.3. Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon määritelmä	5
1.4. Suomen Yleisurheilu lajiliittona	5
1.5. Kyselyn perustietoja	6
1.6. Raportin rakenne ja tutkimusmenetelmät	9
2. Vertailu aiempiin yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoraportteihin	11
2.1. Kymmenen vuotta työtä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon eteen	11
2.2. Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutuminen	13
2.3. Muutokset yleisurheilun arkisissa tilanteissa	16
2.4. Syrjinnän esiintyminen	18
2.5. Syrjintään puuttuminen	19
3. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus	21
3.1. Yleistä	21
3.2. Arkiset toimintatavat ja käytännöt	22
3.3. Kokemukset tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta	25
3.4. Havaittavat erot alueellisuuden perusteella	32
3.5. Miten avoimuutta, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta voisi parantaa?	37
4. Syrjintä	39
4.1. Yleistä	39
4.2. Syrjinnän esiintyminen	40
4.3. Syrjintään altistavat tekijät	46
4.4. Syrjintään puuttuminen	55
4.5. Ennaltaehkäisevät toimenpiteet	56
5. Toimenpiteet kyselyn pohjalta	63
5.1. Yleistä	63
5.2. Viestintä	66
5.3. Materiaalien jakaminen ja käytäntöjen jalkauttaminen arkeen	66
5.4. Käynnissä olevien hankkeiden laadukas toteuttaminen	67
6. Kyselyn johtopäätelmät	68
Vuoden 2026 yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyn kysymykset	72
Lähteet	74

Raportin tiivistelmä

Suomen Yleisurheilu toteutti maaliskuussa ja huhtikuussa 2026 yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyn, jonka tarkoituksena oli kartoittaa, miten yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon liittyvät näkökulmat toteutuvat Suomen Yleisurheilun alaisessa toiminnassa. Tämä on järjestyksessä neljäs yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoraportti suomalaista yleisurheilua koskien, ja ensimmäinen kysely toteutettiin kymmenen vuotta sitten. Suomen Yleisurheilu on näin ollen sitoutunut pitkäjänteisesti edistämään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa toiminnassaan. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoraporttia ja sen pohjalta tehtävää yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaa käytetään Suomen Yleisurheilun vastuullisuusohjelman päivittämisessä.

Kyselyyn vastasi 747 henkilöä vastausprosentin ollessa 11,3%. Vastaajat jaoteltiin seuraaviin ryhmiin: 1) urheilijat 2) valmentajat/ohjaajat 3) seurojen johtohenkilöt sekä SUL:n luottamusjohto ja työntekijät. Kyselytuloksia on analysoitu vastaajaroolin, iän, sukupuolen ja toimialueen mukaan.

Vuoden 2026 yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyn tulokset osoittavat, että **Suomen Yleisurheilun alainen toiminta on edelleen lähtökohtaisesti moniarvoista, avointa ja tasavertaista** vuosien 2021 ja 2023 kyselytulosten mukaisesti. **Valtaosan kyselyn vastaajien mielestä yleisurheilun toimintaympäristöt ovat joko aina tai useimmiten avoimia, yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia.** Suurimman osan vastaajien mielestä eri sukupuolilla on samanlaiset mahdollisuudet harrastaa ja kilpailla yleisurheilussa, ja positiivista kehitystä on tapahtunut arkisten käytäntöjen, kuten tervehtimisten ja uusien harrastajien ryhmäytymisen suhteen. Vain harvan mielestä yleisurheilu on kallis harrastus.

Valtaosa vastaajista ei ole koskaan todistanut tai itse kohdannut syrjintää yleisurheilun toimintaympäristöissä. Syrjintätapauksissa todennäköisin paikka syrjinnälle on harjoitusten yhteydessä, ja syrjintä tapahtuu todennäköisesti joko urheilijoiden tai valmentajien ja ohjaajien toimesta. Kyselyn vastaajien mukaan keskeisintä on, että syrjintään puututaan heti sen esiintyessä, ensisijaisesti keskustellen. Syrjinnän esiintyessä altistaviksi tekijöiksi koettiin lahjakkuus tai urheilutulokset, ikä, ulkonäkö ja sukupuoli. Keskusteltu yhdenvertaisuudesta, tasa-arvosta ja syrjinnästä on yleistynyt syrjintää ennaltaehkäisevänä toimenä. Silti lähes puolet vastaajista kertoi, että ei ole

tietoinen siitä, onko omassa toimintaympäristössä olemassa selkeää toimintaohjetta syrjintätilanteita varten.

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo toteutuivat heikoiten siinä, miten vammaisurheilua tai soveltavan liikunnan toimintaa on mahdollista järjestää seuratoiminnassa. Lisäksi maahanmuuttajataustaisten henkilöiden osuus seuratoiminnassa – erityisesti päätöksenteossa tai työntekijöinä – on vähäistä, vaikkakin kasvussa vuoden 2023 kyselytuloksiin nähden. Puolet johtohenkilöistä ja valmennushenkilöistä arvioi, että päätöksistä keskustellaan osin avoimesti ja osin suljettujen ovien takana.

Suomen Yleisurheilun suunnitelmissa on, että yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokysely toteutetaan kolmen vuoden välein, mikä oli vuoden 2023 yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoraportissa esitetty suositus. Suomen Yleisurheilu on asettanut erilaisia mittareita sille, miten sosiaalisen vastuullisuuden toteutumista arvioidaan, kuten epäasiallisen käytöksen ilmoituksien määrä. Suomen Yleisurheilu tekee määrätietoista työtä yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja vastuullisuuden eteen, mikä näkyy selkeiden toimintasuunnitelmien ohella siinä, miten monta eri hanketta sosiaalisen vastuullisuuden edistämiseksi liitolla on käynnissä.

1. Johdanto

1.1. Kyselyn tausta ja tavoitteet

Suomen Yleisurheilu toteutti maaliskuussa ja huhtikuussa 2026 yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyn, jonka tarkoituksena oli kartoittaa, miten yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon liittyvät näkökulmat toteutuvat Suomen Yleisurheilun alaisessa toiminnassa. Vuonna 2026 tulee kuluneeksi 10 vuotta siitä, kun yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokysely toteutettiin ensimmäisen kerran suomalaista yleisurheilutoimintaa koskien. Tämä on näin ollen neljäs yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoraportti, joka on toteutettu aihetta koskevan kyselyn pohjalta. Raportissa analysoidaan myös sitä, millä tavoin Suomen Yleisurheilun aiempien raporttien pohjalta tekemät toimenpiteet, jotka tähtäävät toiminnan kehittämiseen, näkyvät eri yleisurheilutoimijoiden arjessa.

Suomen Yleisurheilun toiminta jakautuu kyselyn ja vastaajien luokittelun pohjalta eri kenttiin: urheilijoiden toimintaan, valmentajien ja ohjaajien toimintaan seuroissa sekä päättävissä asemissa olevien johtohenkilöiden toimintaan niin Suomen Yleisurheilun liittotasolla kuin seuroissa. Eri toimikentillä toimivien henkilöiden vastauksia on analysoitu niin vastaajakunnittain kuin kokonaisuutena, jolloin kyselyvastausten analyysin perusteella tehtyjä johtopäätöksiä voidaan hyödyntää niin suomalaisen yleisurheilutoiminnan kehittämiseen kokonaisvaltaisesti kuin erillisiin osa-alueisiin keskittyen. Tutkimusraportin kyselyaineisto on analysoitu niin tilastollisin kuin laadullisin menetelmin.

Suomen Yleisurheilun toiminta pohjautuu modernille ja ajantasaiselle urheilujohtamiselle, jossa arvot määrittävät urheilutoimintaa harrastetasolta huippu-urheiluun asti. Keskeistä on, että eri urheilussa mukana olevilla toimijoilla on mahdollisuus tuoda äänensä kuuluviin, jotta yhdenvertaisuus ja tasa-arvo toteutuisivat tulevaisuudessa yhä paremmin. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoraportin tuloksia käytetään Suomen Yleisurheilun yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman päivittämisessä. Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon lisäksi suunnitelman neljä muuta osa-aluetta ovat hyvä hallinto, turvallinen toimintaympäristö, ympäristö ja ilmasto sekä antidoping.¹ Vastuullisuusohjelma itsessään sisällytetään opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustuksen hakemuksiin.

¹ SUL Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoraportti 2023, 3.

Suomen Yleisurheilulla on rajatut toimintamahdollisuudet vaikuttaa suoraan esimerkiksi seuratoiminnan käytäntöihin, mutta Suomen Yleisurheilu pystyy luomaan raamit liiton alaiselle toiminnalle ja arvoille, joita voidaan edistää esimerkiksi viestinnällisin keinoin tai erilaisia toimintamalleja tarjoamalla. Vuoden 2026 kyselyn ja sen analyysitulosten pohjalta päivitetään tuleva yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma, joka on tarkoitus liittää osaksi opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustuksen hakemusta.

1.2. Vertailu aiempiin yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoraportteihin

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokysely sekä siitä tehty raportointi toteutettiin edellisen kerran vuonna 2023. Tuolloin kysely uudistettiin vastaamaan juuri Suomen Yleisurheilun tarpeita, Olympiakomitean seuroille laatimaa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyä muokaten. Vaikka kyselyä kehitettiin vuodelle 2026 pienin muutoksin, on tässä raportissa pystytty ensimmäistä kertaa toteuttamaan vertailevaa tutkimusta, jossa ei juurikaan ollut tarvetta huomioida kyselyiden eroavaisuuksia tuloksia analysoidessa. Näin ollen tässä raportissa on ollut mahdollista vertailla erittäin hyvin vuosien 2023 ja 2026 kyselytuloksia. Tämä edesauttaa aiempien kehitystoimien onnistumista sekä antaa tietoa siitä, miten toimintaa kannattaa jatkossa kehittää mahdollisimman hyvin tuloksin.

Suomen Yleisurheilun ensimmäinen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma laadittiin vuonna 2016 ainoastaan Suomen Urheiluliiton työntekijöiden ja luottamusjohdon vastaaman kyselyn perusteella. Vuonna 2021 kysely toteutettiin ensimmäistä kertaa siten, että vastaajakuntaa laajennettiin urheilijoihin sekä seuratoimijoihin. Näin ollen vuosien 2021, 2023 sekä 2026 kyselyihin ovat vastanneet liiton työntekijät sekä luottamustoimien jäsenet, vähintään 16 vuotta täyttäneet urheilijat sekä seurojen työntekijät ja johtohenkilöt.

Vuoden 2026 kyselyyn tehtiin seuraavat tuloksiin hienoisesti vaikuttavat muutokset:

- 1) Suomen Yleisurheilun valiokunnan jäsenille sekä psyykkisille valmentajille tarjottiin uusina vastaajaryhminä mahdollisuus osallistua kyselyyn. Valiokunnan jäsenet luetaan mukaan Suomen Yleisurheilun toimihenkilöiden ryhmään, ja psyykkiset valmentajat luetaan mukaan valmentajien ja ohjaajien ryhmään.
- 2) Osaan kysymyksistä on lisätty vastausvaihtoehdoksi "En osaa sanoa" (Kysymykset 17, 18 & 19).

- 3) Pääallekkäisten kysymysten ja vastausvaihtoehtojen selkeyttäminen syrjinnän havainnoinnin ja kokemisen osalta (Kysymykset 24, 25 & 28).
- 4) Uusina vastausvaihtoehtoina ”Laji” ja ”Seura” syrjinnän syitä selvittäessä aiempien kyselyiden tulosten pohjalta (Kysymys 26).
- 5) Uudet kysymykset koskien sitä, missä ja kenen toimista syrjintää on esiintynyt (Kysymykset 30 & 31). Nämä kysymykset auttavat toiminnan kehittämisessä.
- 6) Uusi kysymys koskien sitä, onko vastaaja tietoinen syrjintää koskevista toimintaohjeista (Kysymys 37).

1.3. Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon määritelmä

Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.² **Tasa-arvo** puolestaan tarkoittaa kaikkien ihmisten yhtäläistä arvoa yksilöinä sukupuolesta riippumatta, mikä toteutuu yhdenvertaisella ja samanarvoisella kohtelulla ja eri sukupuolia koskevilla yhdenmukaisilla arvoilla. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoperiaate mielletään usein samaa tarkoittaviksi asioiksi, mutta niiden sisältö poikkeaa hieman: yhdenvertaisuudella kuvataan erityisesti vähemmistöryhmien tasa-arvoista asemaa suhteessa valtaväestöön, kun taas tasa-arvo mielletään eri sukupuolia edustavien henkilöiden keskeiseen tasa-arvoisuuteen.³ Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon odotetaan toteutuvan sekä Suomen Yleisurheilun työyhteisössä että Suomen Yleisurheilun alaisessa toiminnassa.

1.4. Suomen Yleisurheilu lajiliittona

Suomen Yleisurheilu (virallinen nimi Suomen Urheiluliitto ry) on suomalaisen yleisurheilun lajiliitto, jonka tavoitteena on olla ”vetovoimaisin ja kansainvälisesti menestyvin laji sekä

² Suomen Urheiluliitto 2016, 6.

³ Suomen Lakimiesliitto – Finlands Juristförbund ry 2011, 1; Valtioneuvosto: *Tasa-arvosanasto*, 2026.

olla vaikuttaja liikuttaja, joka saa Suomen voimaan paremmin”.⁴ Yleisurheilu on kaikkiaan lajina monimuotoinen, mikä vaikuttaa myös kokemuksiin lajin parissa riippuen siitä, mitä lajia harrastaa tai missä kilpailee. Vaikka yleisurheilu – pitäen sisällään paraurheilun – toimii yläkäsitteenä eri lajeille, on lajeissa itsessään suurta vaihtelua niin olosuhteiden kuin harrastusmahdollisuuksien näkökulmasta. Isossa kuvassa yleisurheilu voidaan jakaa juoksulajeihin, heittolajeihin ja hyppylajeihin, minkä lisäksi yleisurheilun lajiliitto pitää sisällään eri paraurheilun lajit sekä uudempia lajeja, kuten ultrajuoksu ja vuorijuoksu.

Suomen Urheiluliittoon kuuluu reilu 500 seuraa sekä 21 piirijärjestöä, joissa kaikissa on yleisurheilutoiminnassa mukana noin 70 000 ihmistä – tilanne on käytännössä pysynyt samana vuosien 2021 ja 2026 välillä.⁵ Kyselyn vastaajat toimivat itse yleisurheiluarjessa pääsääntöisesti kolmessa eri kontekstissa, joista jokaisessa muodostuu kokemuksia yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta. Näitä kontekstit ovat 1) seuratoiminta 2) kilpailujen ja eri seurojen käyttämien urheilupaikkojen kautta seurojen välinen toiminta 3) yhteistyö ja vuorovaikutus yleisurheilun lajiliiton kanssa. Näiden kontekstien analysointi on huomioitu niin kyselyn muodostamisessa että kyselytulosten analyysissa.

1.5. Kyselyn perustietoja

Kysely toteutettiin kolmella eri kielellä (suomi, ruotsi ja englanti) 16.3.–10.4.2026 välillä.

Vuonna 2026 kyselyyn vastasi 747 henkilöä, kun taas vuoden 2023 kyselyyn vastasi 983 ja vuoden 2021 kyselyyn vastasi 1206 henkilöä. **Kyselyn vastausprosentti oli vuonna 2026 11,3%**, vuonna 2023 17,6% ja vuonna 2021 19,1%. Tänä vuonna kyselylinkki lähetettiin tavalla, jossa osa vastaanottajista saattoi saada kyselylinkin useampaan kertaan. Tämä selittää osaltaan vastausprosentin laskua, mutta se ei selitä saatujen vastausten lukumäärän laskua.

Tulevaisuutta ajatellen on tärkeää pohtia, miten motivoida erilaisia vastaajia eri taustoista vastaamaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyyn, jotta tulokset ovat mahdollisimman

⁴ Suomen Yleisurheilu, ”Suomen Urheiluliitto ry, Finlands Friidrottsförbund, Finnish Athletics”, <https://www.yleisurheilu.fi/suomen-yleisurheilu/> . Luettu 17.6.2026.

⁵ Suomen Yleisurheilu, ”21 piiriä ja yli 500 seuraa”, <https://www.yleisurheilu.fi/suomen-yleisurheilu/> . Luettu 17.6.2026.

kattavat. Erityisen tärkeää olisi motivoida urheilijoita vastaamaan kyselyyn, sillä siinä missä vuonna 2023 urheilijoiden vastausprosentti oli 16,3%, oli se vuonna 2026 vain 8,4%.

Kyselyn analyysin kategorioita:

Kyselytuloksia on tarkasteltu erilaisten kategorioiden kautta, joita ovat **sukupuoli, ikä, rooli ja alueellisuus**.

Sukupuolen osalta kyselyyn vastanneet saivat valita seuraavista vaihtoehdoista:

- Nainen (43%)
- Mies (55,4%)
- Muu (0,7%)
- En halua vastata (0,9%)

Iän puolesta vastaajat valitsivat seuraavista vaihtoehdoista:

- Alle 20v (16,2%)
- 20–39v (18,2%)
- 40–60v (34,5%)
- Yli 60v (31,1%)

Roolien puolesta vastaajat valitsivat seuraavista vaihtoehdoista sen, mikä kuvaa ensisijaisesti heidän rooliaan yleisurheilussa tällä hetkellä:

- Urheilija (61,6% – joista maajoukkueurheilijoista 18,7% ja paraurheilijoita 3,3%)
- Valmentaja tai ohjaaja (22,1%)
- Seuran johtohenkilö (puheenjohtaja tai toimihenkilö), SUL liittovaltuuston, hallituksen tai valiokunnan jäsen tai SUL työntekijä (16,3% – joista 65,6% seurojen johtohenkilöitä ja 34,4% SUL luottamushenkilöitä tai työntekijöitä)

Alueet on jaettu Suomen Yleisurheilun piiritoiminnan mukaan seuraavasti:

- Etelä (Helsinki, Uusimaa, Nyland-Åboland – 31,8%)
- Lounas (Häme, Satakunta, Varsinais-Suomi, Åland – 24,8%)
- Länsi (Etelä-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Keski-Suomi, Österbotten – 18,5%)
- Itä (Etelä-Savo, Pohjois-Karjala, Pohjois-Savo – 7,6%)

- Kaakko (Etelä-Karjala, Kymenlaakso, Lahti – 6,3%)
- Pohjoinen (Kainuu, Lappi, Länsi-Pohja, Pohjois-Pohjanmaa – 9,1%)
- Lisäksi tarjolla oli vaihtoehto ”En halua vastata” (1,9%)

Näiden kategorioiden osalta **rooli määrittä kyselyn sisältöä** – toisin sanoen osa kysymyksistä oli vain urheilijoiden vastattavana (Kysymys 14), osa kysymyksistä vain urheilijoiden sekä valmentajien ja ohjaajien vastattavana (Kysymys 13) ja osa kysymyksistä vain valmentajien ja ohjaajien sekä johtohenkilöiden vastattavana (Kysymys 15 ja 16). Lisäksi osaan kysymyksistä (Kysymys 20 ja 21) Suomen Yleisurheilun (SUL) työntekijät ja luottamushenkilöt eivät vastanneet. Näiden rajausten tarkoituksena oli kerätä relevanttia tietoa jo vastausvaiheessa juuri siltä vastaajaryhmältä, jonka vastaukset edesauttavat parhaiten yleisurheilun toiminnan kehittämisessä yhdenvertaisempaan ja tasa-arvoisempaan suuntaan. Lisäksi rajaukset sujuvoittivat kyselyyn vastaamista ja helpottivat kysymyksenasettelua.

Kyselyyn vastanneista:

- Vastaajia 747
- Vastausprosentti 11,3% (laskettu lähetettyjen kyselylinkkien perusteella)
- Kyselylinkki lähetettiin 6 593 kertaa. Tämä luku pitää sisällään henkilöt, jotka toimivat samaan aikaan eri vastaajaryhmien rooleissa.
- Vastaajaryhmien osalta kysely on tavoittanut 5465 urheilijaa, 936 valmentaa ja ohjaajaa sekä 713 seurojen johtohenkilöä, Suomen Yleisurheilun hallituksen ja liittovaltuuston jäsentä sekä liiton työntekijää. Näiden vastaajaryhmien summattu lukumäärä on 7114.
- Teknisesti kyselylinkki lähti sadoille päällekkäisenä linkkinä – toisin sanoen, moni henkilö toimii useammassa roolissa. Vuoden 2026 kyselyn vastaajien osalta täysin tarkkoja vastaajaryhmien määriä ei pystytä tämän vuoksi todentamaan, mikä vaikuttaa ennen kaikkea vastausprosentin arviointiin vastaajaryhmittäin. Laadullisesti tämä seikka ei vaikuta analyysiin.

Vastaajat (rooli / vastausten määrä / vastausprosentti / prosentuaalinen osuus kaikista vastauksista):

- Urheilija (yli 16-vuotiaat) / 460 / 8,4% / 61,6%
 - joista maajoukkueurheilijoita / 143
 - joista paraurheilijoita / 15
- Valmentaja tai ohjaaja / 165 / 17,6% / 22,1%
- Seuran johtohenkilö (puheenjohtaja tai toimihenkilö), Suomen Yleisurheilun liittovaltuuston, hallituksen jäsen tai valiokunnan jäsen tai SUL työntekijä / 122 / 17,1% / 16,3%
 - joista seurojen johtohenkilöitä / 80
 - joista SUL luottamushenkilöitä tai työntekijöitä / 42

Vastanneiden jakauma sukupuolen, iän ja piirin suhteen:

- Sukupuoli: nainen 43,0% / mies 55,4% / muu 0,7% / en halua vastata 0,9%
- Ikä: alle 20v 16,2% / 20–39v 18,2% / 40–60v 34,5% / yli 60v 31,1%
- Piiri: etelä 31,8% / kaakko 6,3% / itä 7,6% / länsi 18,5% / lounas 24,8% / pohjoinen 9,1% / en halua vastata 1,9%

1.6. Raportin rakenne ja tutkimusmenetelmät

Raportti rakentuu sisällöllisesti **kolmesta pääosiosta** vuosien 2021 ja 2023 raporttien tapaan. Löydät **vuoden 2026 yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyn kysymykset** raportin lopusta sivuilta 72–73.

OSIO 2 sisältää vertailututkimusta vuosien 2023 ja 2026 kyselytulosten välillä, huomioiden myös vuoden 2021 kyselytulokset. Vertailun avulla on mahdollista selvittää, miten Suomen Yleisurheilun toteuttamat toimenpiteet aiempien yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoraporttien pohjalta näkyvät suomalaisen yleisurheilun arjessa.

OSIO 3 analysoi tilastollisin ja laadullisin menetelmin kyselyn kysymyksiin 8.–23. saatuja vastauksia, jotka koskevat kokemuksia sekä arkisia käytänteitä tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta. Vastauksia arvioidaan ensisijaisesti vastaajaryhmittäin vastaajan roolin perusteella, mutta vastauksia on arvioitu myös sukupuolen, iän ja alueen

näkökulmista. Osio vastaa kysymyksiin siitä, millä tavoin yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja niihin liittyvät toimintatavat kyselyyn vastanneiden toimintaympäristöissä koetaan.

OSIO 4 tulkitsee tilastollisin ja laadullisin menetelmin kysymyksiä 24.–33. ja niiden vastauksia, jotka käsittelevät syrjinnän esiintymistä, siihen puuttumista ja sen ennaltaehkäisyä. Osion ensisijaisena tavoitteena on keskittyä valta-asetelmiin, jotka rakentavat mahdollistavia asetelmia syrjintään. Osio vastaa kysymyksiin siitä, kuinka yleistä syrjintä on, millä tavoin mahdolliseen syrjintään on puututtu tai oltu puuttumatta sekä mitkä tekijät altistavat mahdolliselle syrjinnälle. Osiossa tarkastellaan lopuksi kysymyksiä 34.–37. ja vastauksia sen osalta, että miten tietoisia eri yleisurheilun toimijat ovat siitä, miten tulisi toimia syrjintätapauksissa.

Raportin viimeinen käsittelyosio, **OSIO 5**, sisältää konkreettisia ehdotuksia ja ideoita, joiden avulla yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon liittyviä epäkohtia voidaan mahdollisesti edistää tulevaisuudessa. Nämä ehdotukset ja ideat toimivat keskustelunavauksina tulevien toimenpiteiden suunnittelua ja toteutusta varten. Osio sisältää myös kyselyn viimeisen kysymyksen 38. eli vapaan sanan ehdotuksia ja palautetta.

Raportin pohjalta tehdään omat tiivistelmät huippu-urheilun yksilölle, seurapalveluille sekä Suomen Yleisurheilun työntekijöille ja luottamusjohdolle, mikä helpottaa konkreettisten muutosten edistämistä. Lisäksi kyselyn avoimet vastaukset on analysoitu niin, että vastaukset on jaoteltu kategorioihin ja teemoihin erilliseen liitteeseen niin, että Suomen Yleisurheilun on mahdollista saada kokonaiskäsitys avointen vastausten sisällöistä, kehitysehdotuksista sekä raportoiduista yksittäistapauksista, jotka vaativat käsittelyä.

2. Vertailu aiempiin yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoraportteihin

2.1. Kymmenen vuotta työtä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon eteen

Tämän osion vertailu pohjautuu vuosien 2021, 2023 ja 2026 yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyiden tuloksiin. Vertailu toteutetaan ennen kaikkea vuosien 2023 ja 2026 tulosten välillä, sillä näiden kyselyiden tulokset ovat lähes täysin vertailukelpoiset. Vuoden 2021 kyselypohja poikkeaa vuosien 2023 ja 2026 kyselypohjista jonkin verran, joten vertailu vuoden 2021 kyselytuloksiin huomioidaan siltä osin kuin mahdollista.

Suomen Yleisurheilu (tunnetaan niin ikään Suomen Urheiluliittona) toteutti ensimmäisen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyn vuonna 2016. Näin ollen Suomen Yleisurheilu on tehnyt pitkäjänteisesti jo kymmenen vuoden ajan määrätietoista työtä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon eteen. Ensimmäisen kyselyn jälkeen kysely on toteutettu kolme kertaa – vuosina 2021, 2023 ja 2026. Suomen Yleisurheilun lasten yleisurheilujohtaja **Tapio Rajamäki** on seurannut kehitystä yleisurheilun yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokysymyksissä koko tämän kymmenen vuoden ajan. Hän kertoo, että monessa asiassa on menty eteenpäin ja että kaikki yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon liittyvät toimintamallit on luotu vuoden 2016 jälkeen. Esimerkiksi hän nostaa toimintamallin tilanteisiin, joissa tapahtuu epäasiallista käytöstä.⁶

Suomen Yleisurheilun luoma vastuullisuuskriteeristö asettaa vaatimukset isoille ja pienemmille seuroille sosiaalisen vastuullisuuden suhteen. Seuroilla tulee olla yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma vastuullista seuratoimintaa varten sekä nimettynä näihin kysymyksiin liittyvät yhteyshenkilöt. Suomen Yleisurheilu laati vuoden 2024 kesällä *Vastuullisuuden tarkistuslistan seuroille*, joissa ohjeistetaan perustason mukaisesti pieniä ja keskisuuria seuroja sekä huipputason mukaisesti isoja seuroja ja Tähtiseuroja.⁷ Tällä tavoin Suomen Yleisurheilu velvoittaa seurat huomioimaan vastuullisuuden eri teemat (hyvä hallinto, turvallinen toimintaympäristö, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, reilu kilpailu, ympäristö ja ilmasto) seuran säännöissä ja toiminnassa.⁸

⁶ Tapio Rajamäki haastattelu 2.3.2026.

⁷ *Vastuullisuuden tarkistuslista seuroille* <https://www.yleisurheilu.fi/wp-content/uploads/2025/02/Vastuullisuuden-tarkistuslista-seuroille-1.pdf> . Luettu 19.6.2026.

⁸ Tapio Rajamäki haastattelu 2.3.2026; *Vastuullisuuden tarkistuslista seuroille* <https://www.yleisurheilu.fi/wp-content/uploads/2025/02/Vastuullisuuden-tarkistuslista-seuroille-1.pdf> . Luettu 19.6.2026.

Suomen Yleisurheilu on lisäksi omassa organisaatiossaan luonut erillisen työtehtävän ja nimikkeen hallinnon ja vastuullisuusasioiden järjestelmälliseksi hoitamiseksi. Hallinto- ja vastuullisuuspäällikkö **Katri Hanslian** kertoo, että hänen työtehtäväänään on vastata vastuullisuuden kokonaisuudesta. Aiemmin vastuullisuuteen liittyviä töitä on hoitanut useampi ihminen, jolloin kokonaisuus ei ollut kenenkään vastuulla – toisin kuin nyt. Vastuullisuuteen liittyvät asiat muodostavat laajan kokonaisuuden, joka pitää sisällään niin vastuullisuusohjelmat Olympiakomitean kriteerien mukaan; konkreettiset tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit; sekä oman henkilöstön sekä yhteistyökumppanien kanssa työskentelyä vastuullisuuteen liittyen. Vastuullisuus kiteytyy Suomen Yleisurheilussa hyvään hallintotapaan, sosiaaliseen vastuullisuuteen (pitäen sisällään yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon) sekä ympäristövastuullisuuteen.⁹

Vuoden 2026 aikana Suomen Yleisurheilussa työstetään sääntöjä sille, miten sukupuolivähemmistöt huomioidaan lasten ja nuorten yleisurheilussa ja kilpailuissa.¹⁰ Lisäksi Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt Suomen Yleisurheilulle hankerahan, jotta seuroja voidaan tueta taloudellisesti vastuullisuustyössä ja käytännön toimenpiteiden edistämisessä – hankkeen kautta kymmenkunta seuraa on mukana rakentamassa omia vastuullisuusohjelmiaan.¹¹ Näiden lisäksi Suomen Yleisurheilu on Euroopan Unionin osarahoittamana käynnistänyt TALO-hankkeen, jonka tarkoituksena on kehittää yleisurheiluseuroihin matalan kynnyksen harrastustoimintoja, joiden kautta edistetään maahanmuuttajataustaisten lasten, nuorten ja perheiden osallisuutta, hyvinvointia ja kotoutumista. TALO-hankkeen toimintamalleja testataan Helsingissä, Espoossa, Jyväskylässä, Lappeenrannassa, Turussa ja Vantaalla, ja hanke kestää vuoden 2027 elokuun loppuun asti.¹² TALO-hanke käynnistyi vuonna 2024, ja Hanslianin mukaan hanke on käynnistynyt hyvin juoksukoulujen ja yleisurheilutapahtumien muodossa.¹³ Näiden hankkeiden lisäksi liitto on mukana Avoimet ovet -hankkeessa, jossa tavoitteena on antaa

⁹ Katri Hanslian haastattelu 3.3.2026.

¹⁰ Tapio Rajamäki haastattelu 2.3.2026.

¹¹ Katri Hanslian haastattelu 3.3.2026; Suomen Yleisurheilu: ”SUL käynnistää hankkeen tukemaan seurojen vastuullisuustyötä – hae pilottiseuraksi!”. Julkaistu 14.10.2025, luettu 19.6.2026.
<https://www.yleisurheilu.fi/uutinen/sul-kaynnistaa-hankkeen-tukemaan-seurojen-vastuullisuustyota-hae-pilottiseuraksi/>

¹² Suomen Yleisurheilu: ”Yleisurheilun yhteinen TALO-hanke”. Luettu 21.6.2026.
<https://www.yleisurheilu.fi/seura-ja-kilpailutoiminta/seurakehittaminen/yleisurheilun-yhteinen-talo-hanke/>

¹³ Katri Hanslian haastattelu 3.3.2026.

vinkkejä, tukimuotoja, materiaaleja ja jakaa toimivia käytäntöjä helpottamaan erityistä tukea tarvitsevien liikkujien mukaan ottamista.¹⁴

Lisäksi Hanslian painottaa, että vastuullisuuden arviointiin on kehitetty konkreettisempia mittareita, joiden avulla edistymistä vastuullisuuteen liittyvissä käytänteissä voidaan mitata. Tällaisia mittareita ovat esimerkiksi numeeriset mittarit esimerkiksi niiden yhteydenottojen määrälle, joissa kerrotaan epäasiallisesta käyttäytymisestä; hiilijalanjäljelle; seurojen vastuullisuuskoulutusten määrälle; doping-rikkeiden määrälle; ja valmentajien koulutusten tasolle. Myös turvallisen tilan periaatteiden käyttöönottoa seurataan. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoraportit ovat osa niin ikään osa toimia, joilla kerätään tietoa vastuullisuudesta ja pyritään kehittämään toimintaa.¹⁵

2.2. Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutuminen

Yhdenvertaisuuden tasa-arvon toteutumista arvioitiin vuosien 2021, 2023 ja 2026 kyselyissä erilaisten käytännön tilanteiden sekä vastaajien omien kokemusten näkökulmasta. Tämän näkökulman vertailun tarkoituksena on arvioida, onko kyselyn keskeisimpien toimintaa ohjaavien arvojen toteutuminen parantunut yleisurheilutoimijoiden näkökulmasta.

Kyselyiden välisen vertailun mukaan:

- Yleisurheilun toimintaympäristöjen **ilmapiiri koetaan hieman avoimemmaksi, yhdenvertaisemmaksi ja tasa-arvoisemmaksi kuin aiemmin**, mikä vahvistaa positiivista pitkän ajan kehitystä.
 - Vuonna 2021 87% ja vuonna 2023 89% koki ilmapiirin avoimeksi aina tai useimmiten, kun vuonna 2026 tämä luku oli 90%.
 - Vuonna 2021 85% ja vuonna 2023 91% koki toimintaympäristön tasa-arvoisemmaksi aina tai useimmiten, kun vuonna 2026 tämä luku oli 93%.
 - Vuonna 2023 59% koki toimintaympäristön aina yhdenvertaiseksi, kun vuonna 2026 näin koki 64% vastaajista. Vuonna 2023 88% koki toimintaympäristön yhdenvertaiseksi aina tai useimmiten, ja vuonna 2026 tämä luku oli 90%.

¹⁴ SUL: Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma 30.10.2024.

¹⁵ Katri Hanslian haastattelu 3.3.2026.

- **Selkeimmät positiiviset muutokset** avoimuutta, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koskien vuosien 2023 ja 2026 välillä **koettiin urheilijoiden ja valmentajien keskuudessa**.
 - Ilmapiirin avoimuuden parantuminen: urheilijoista +8%-y ja valmentajista +6%-y ajattelevat, että ilmapiiri on aina avoin
 - Toimintaympäristön yhdenvertaisuus: urheilijoista +7%-y ja valmentajista +8%-y ajattelevat, että toimintaympäristö on aina yhdenvertainen
 - Toimintaympäristön tasa-arvo: urheilijoista +3%-y ja valmentajista +6%-y ajattelevat, että toimintaympäristö on aina tasa-arvoinen
- **Selkeimmät positiiviset muutokset** avoimuutta ja yhdenvertaisuutta koskien vuosien 2023 ja 2026 välillä **koettiin miesten keskuudessa**, mutta myös naiset kokivat positiivisia muutoksia.
 - Ilmapiirin avoimuuden parantuminen: miehistä +6%-y ajatteli, että ilmapiiri on aina avoin
 - Toimintaympäristön yhdenvertaisuus: miehistä +5%-y ja naisista +4%-y ajatteli, että toimintaympäristö on aina yhdenvertainen
 - Toimintaympäristön tasa-arvon suhteen vastaukset olivat melko samalla tasolla vuosien 2023 ja 2026 välillä miesten ja naisten näkökulmista.
 - Muunsukupuolisten vastaajien sekä niiden vastaajien, jotka eivät halunneet kertoa sukupuoltaan, vertailu vuosien 2023 ja 2026 välillä on hankalaa, koska osallistujamäärät ovat niin pieniä (vuonna 2023 muunsukupuolisia 4 ja sukupuolen määrittelemättömiä 6; vuonna 2026 muunsukupuolisia 5 ja sukupuolen määrittelemättömiä 7).
- **Transsukupuolisten ja muunsukupuolisten osallisuus** yleisurheilussa:
 - Vastaajia pyydettiin vuosina 2023 ja 2026 arvioimaan, tulisiko yleisurheilussa huomioida transsukupuolisia ja muunsukupuolisia paremmin. Vuonna 2023 vastausvaihtoehdot olivat yksiselitteisesti "Kyllä" tai "Ei", ja vuoden 2026 kyselyyn vastausvaihtoehdoksi lisättiin "En osaa sanoa". Tämä muutti saatuja vastauksia merkittävästi.
 - Vuonna 2023 vastaajista 61% arvioi, että trans- ja muunsukupuolisia tulisi huomioida paremmin, kun taas vuonna 2026 näin arvioi 22%. Samaan

aikaan vuonna 2023 vastaajista 39% oli sitä mieltä, että heitä ei tulisi huomioida paremmin, kun vuonna 2026 näin ajatteli 25%.

- **Vuonna 2026 vastaajista 53% ei osannut ottaa kantaa siihen, tulisiko trans- ja muunsukupuolisia huomioida yleisurheilussa paremmin.** Tämä kertoo siitä, että aihe on haastava ja keskustelu aiheen ympärillä tarpeellinen. Parempi tieto aiheesta voi auttaa ihmisiä muodostamaan mielipiteensä asiasta – oli mielipide sitten myönteinen tai kielteinen.

- **Maahanmuuttajataustaisten osallisuus yleisurheilussa:**

- **Maahanmuuttajataustaisten osallisuus on yleisesti kasvanut jokaisessa roolissa** (urheilija/harrastaja, valmentaja/ohjaaja, johtohenkilö, työntekijä). Erityisesti tietoisuus siitä, onko maahanmuuttajia toiminnassa mukana on vuosien 2023 ja 2026 välillä kasvanut (v. 2023 31% ja v. 2026 25% ei osannut arvioida asiaa).
- Maahanmuuttajataustaisten rooli selkeästi valtaa käyttävissä rooleissa on kasvanut.
 - Vuonna 2023 vastaajista 14% kertoi, että maahanmuuttajataustaisia toimii valmentajina ja ohjaajina; vuonna 2026 näin kertoi 19% vastaajista.
 - Vuonna 2023 vastaajista 1% kertoi, että maahanmuuttajataustaisia toimii johtohenkilöinä; vuonna 2026 näin kertoi 2% vastaajista.
 - Vuonna 2023 vastaajista 2% kertoi, että maahanmuuttajataustaisia toimii valmentajina ja ohjaajina; vuonna 2026 näin kertoi 4% vastaajista.

- **Ei merkittävää muutosta seuraavissa asioissa:**

- Vastaajat arvioivat vuosina 2023 ja 2026 lähes identtisesti (92% ja 91%), että eri sukupuolilla on samanlaiset ja hyvät mahdollisuudet harrastaa yleisurheilua.
- Vastaajat arvioivat vuosina 2023 ja 2026 lähes identtisesti (90% ja 91%), että seuroissa on eri sukupuolien valmentajia.
- Vuonna 2023 vastaajista 31% ja vuonna 2026 vastaajista 33% arvioi, että seurassa ei ole vammaisurheilua tai soveltavan liikunnan toimintaa. Asiaa kysyttiin molempina vuosina vain urheilijoilta sekä valmentajista ja ohjaajilta.

Tietoisuus asian suhteen on hienoisesti kasvanut, sillä vuonna 2023 vastaajista 40% ja vuonna 2026 vastaajista 37% ei osannut ottaa kantaa asiaan. Molempina vuosina lähes puolet urheilijoista (v. 2023 46%, v. 2025 44%) ei osannut ottaa aiheeseen kantaa.

2.3. Muutokset yleisurheilun arkisissa tilanteissa

Vuosien 2021, 2023 ja 2026 yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyissä vastaajia pyydettiin arvioimaan erilaisia arkisia tilanteita heidän omissa toimintaympäristöissään tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmista. Urheilijoille sekä valmennushenkilöille arkiset tilanteet sijoittuivat pääosin harjoitusympäristöön, kun taas seurojen johtohenkilöille sekä SUL luottamusjohdolle ja työntekijöille toimintaympäristön yhdenvertaisuutta pyydettiin arvioimaan erityisesti päätöksenteon avoimuuden sekä seuran tai työpaikan olosuhteiden suhteen. Tämän näkökulman vertailun tarkoituksena on arvioida, onko erityisesti toimintaympäristöjen yhdenvertaisuus ja päätöksenteon avoimuus parantunut.

Kyselyiden välisen vertailun mukaan:

- **Avoimuudesta kertovien käytänteiden suhteen muutos** vuosien 2023 ja 2026 välillä on ollut positiivinen.
 - **Tervehtiminen:**
 - Vuonna 2023 vastaajista 27% kertoi, että kaikkia tervehditään riippumatta siitä, että tuntee toisen vai ei – vuonna 2026 tämä luku oli 33% (+6%-y).
 - Vuonna 2023 urheilijoista 22% kertoi, että kaikkia tervehditään riippumatta siitä, että tuntee toisen vai ei – vuonna 2026 tämä luku oli 27% (+5%-y).
 - **Uuteen ryhmään liittyminen:**
 - Vuonna 2023 vastaajista 56% kertoi, että uuteen ryhmään on helppo tulla mukaan – vuonna 2026 tämä luku oli 59% (+3%-y) ja vuonna 2021 tämä luku oli 49% (+10%-y viidessä vuodessa).
 - Vuonna 2023 urheilijoista 56% kertoi, että uuteen ryhmään on helppo tulla mukaan – vuonna 2026 tämä luku oli 60% (+4%-y).

- **Valmentajien tasapuolinen kohtelu:**
 - Vuonna 2023 ja vuonna 2026 urheilijoista 81% kertoi, että valmentaja kohtelee kaikkia tasapuolisesti.
- Seura- ja liittotoiminnan arjessa **eri toimijoiden mielipiteiden huomioinnin** osalta ei ollut tapahtunut mitään muutosta vuosien 2023 ja 2026 välillä.
 - Vastaajista 61% arvioi vuosina 2023 ja 2026, että kaikilla on oikeus tuoda mielipiteensä esiin ja kaikkien mielipiteet huomioidaan. Molempina vuosina 4% arvioi, ettei mielipidettään voi tuoda vapaasti ilmi.
- **Muutos keskustelu- ja päätöksentekokulttuurin** suhteen on ollut **hienoisesti negatiivinen** vuosien 2023 ja 2026 välillä.
 - Vuonna 2023 vastaajista 45% arvioi, että päätöksistä keskustellaan yhdessä ja avoimesti. Vuonna 2026 tämä luku oli 42% (-3%-y).
 - Vuonna 2023 vastaajista 48% arvioi, että päätöksistä keskustellaan osin avoimesti ja osin suljettujen ovien takana. Vuonna 2026 tämä luku oli 51% (+3%-y).
 - Molempina vuosina 7% arvioi, että päätöksenteko ei ole avointa eikä läpinäkyvää.
- **Samaa sukupuolta olevien pariskuntien läsnäolo** yleisurheilutapahtumissa:
 - Vuosina 2021, 2023 ja 2026 kyselyissä kysyttiin suhtautumisesta samaa sukupuolta olevien puolisojen tuomiseen seuran tai liiton järjestämiin tilaisuuksiin. Vuosina 2021 ja 2023 vastaajista 96% ajatteli, että samaa sukupuolta olevan puolison voi tuoda tapahtumaan mukaan, kun vastausvaihtoehdot olivat vain "Kyllä" ja "Ei".
 - Vuonna 2026 vastausvaihtoehdoksi lisättiin "En osaa sanoa", jolloin 83% vastaajista ajatteli, että samaa sukupuolta olevan puolison voi tuoda tapahtumaan mukaan, kun taas 15% vastaajista ei osannut ottaa aiheeseen kantaa.
 - Kehitys on tästä muutoksesta huolimatta ollut positiivinen sen suhteen, että siinä missä vuonna 2023 vastaajista 5% arveli, että samaa sukupuolta olevan puolison ei voi tuoda tapahtumaan mukaan, niin vuonna 2026 näin ajatteli enää 2% vastaajista (+3%-y).

- Yleisurheilun harrastamisen taloudellinen puoli:
 - **Yleisurheilu koetaan edullisemmaksi harrastukseksi kuin aiemmin.** Vuonna 2023 vastaajista 30% arvioi yleisurheilun edulliseksi harrastukseksi, ja vuonna 2026 näin arvioi 35% vastaajista.
 - Samaan aikaan kääntäen vuonna 2021 vastaajista 10% oli sitä mieltä, että yleisurheilua ei ole mahdollista harrastaa edullisesti, kun vuonna 2023 vastaajista 5% ja vuonna 2026 vastaajista 4% koki yleisurheilun olevan kallis harrastus.

2.4. Syrjinnän esiintyminen

Vuosien 2021, 2023 ja 2026 yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyissä syrjinnän esiintymistä arvioitiin erilaisten käytännön tilanteiden näkökulmasta. Kyselypohjien erojen vuoksi vertailu toteutetaan vain 2023 ja 2026 välillä. Vertailun tarkoituksena on arvioida, miltä osin syrjinnän esiintyminen on mahdollisesti vähentynyt, pysynyt samana tai yleistynyt.

Vuosien 2023 ja 2026 välisen vertailun mukaan:

- **Syrjintä on selkeästi vähentynyt yleisurheilussa.**
 - Vuonna 2023 vastaajista 52% arvioi, että ei ole koskaan havainnut syrjintää muita kohtaan, ja vuonna 2026 näin arvioi vastaajista 62% (-10%-y).
 - Samalla vuonna 2023 vastaajista 73% ei ollut koskaan kohdannut itse syrjintää, ja vuonna 2026 vastaajista 77% ei ollut koskaan kohdannut syrjintää.
 - Vuonna 2023 vastaajista 20% oli kohdannut itse syrjintää joskus, kun vuonna 2026 vastaajista 16% kertoi kohdanneensa itse joskus syrjintää.
- **Syrjinnän esiintyminen oli vähentynyt erityisesti urheilijoiden sekä johtohenkilöiden kokemusten mukaan.**
 - Vuonna 2023 urheilijoista 57% kertoi, että ei ole koskaan havainnut syrjintää, kun vuonna 2026 urheilijoista 70% kertoi näin. Vastaavat luvut johtohenkilöiden osalta olivat vuonna 2023 37% ja vuonna 2026 55%.

- Vuonna 2026 yhä 24% urheilijoista, 38% valmentajista ja ohjaajista ja 36% johtohenkilöistä on havainnut joskus syrjintää. Vuonna 2023 vastaavat luvut olivat 28% urheilijoiden osalta (-4%-y), 37% valmentajien ja ohjaajien osalta (+1%-y) ja 51% johtohenkilöiden osalta (-15%-y).
- Itse kohdatun syrjinnän osalta vuonna 2023 niin urheilijoiden kuin johtohenkilöiden osalta 79% ei ollut koskaan itse kohdannut syrjintää, vuonna 2026 vastaavan luvun ollessa näiden ryhmien osalta 74% (-5%-y).
- Syrjinnän esiintyessä **lahjakkuus, ikä, ulkonäkö ja sukupuoli ovat yhä selkeäksi koetuimmat altistavat tekijät syrjinnälle**. Siinä missä sukupuolen ja ulkonäön merkityksen on katsottu hienoisesti laskeneen, on erityisesti iän merkitys syrjinnässä noussut selkeästi (+11%-y).

2.5. Syrjintään puuttuminen

Vuoden 2026 kyselyssä on kerätty vuosia 2021 ja 2023 enemmän tietoa siitä, missä ja kenen toimesta syrjintää esiintyy yleisurheilun toimintaympäristöissä, joten sen suhteen vertailua ei voida toteuttaa. Vuoden 2026 kyselystä poistettiin niin ikään vastausvaihtoehdon päällekkäisyys koskien syrjintään puuttumista, joten tarkka vertailu ei ole sen osalta myöskään mahdollinen. Kyselytulosten vertailu keskittyykin nimenomaan siihen, miten syrjinnästä on keskusteltu eri toimintaympäristöissä sekä millä tavoin siihen on puututtu.

Kyselyiden välisen vertailun mukaan:

- **Yleisin tapa käsitellä kohdattu syrjintä on ollut keskustella siitä**, eritoten kaverin, perheen ja puolison kanssa. Selkeästi vähemmissä määrin syrjinnästä on keskusteltu jälkikäteen valmentajan tai ohjaajan kanssa sekä vuosina 2023 ja 2026.
- **Keskustelu yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta osana syrjinnän ennaltaehkäisyä on yleistynyt** vuosien 2023 ja 2026 välillä.
 - Siinä missä vuonna 2023 vastaajista 39% kertoi, että on keskustellut aiheesta toimintaympäristössään, vuonna 2026 näin kertoi 43% vastaajista. Kasvu selittyy ennen kaikkea sillä, että se määrä vastaajia, joka vastasi kysymykseen ”En osaa sanoa”, on vähentynyt.

- Kasvu selittyy niin ikään sillä, että valmentajat ja ohjaajat sekä johtohenkilöt ovat tietoisempia keskustelusta yhdenvertaisuudesta sekä tasa-arvosta. Sen sijaan urheilijoiden keskuudessa tietoisuus keskustelusta on laskenut: vuonna 2023 urheilijoista 31% kertoi, että näistä aiheista on keskusteltu, mutta vuonna 2026 urheilijoista 25% kertoi käyneensä keskusteluja (-6%-y).
- Edelleen lähes 30% vastaajista ei ole varma, onko yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta keskusteltu, mikä tarjoaa lähtökohdan tulevaisuuden työlle.
- **Keskustelu syrjinnästä itsestään on niin ikään yleistynyt vuosien 2023 ja 2026 välillä.**
 - Vuonna 2026 vastaajista 23% kertoi, että syrjinnästä on puhuttu sen ennaltaehkäisemiseksi, ja vastaajista 20% kertoi, että keskustelua on ollut jonkin verran, mutta ilman kunnon paneutumista aiheeseen. Vuonna 2023 vastaavat lukemat olivat 19% ja 23%.
 - Siinä missä vuonna 2023 vastaajista 24% vastasi, ettei syrjinnästä ole keskusteltu, niin vuonna 2026 vastaajista 20% vastasi näin.
 - Valmentajat ja ohjaajat sekä johtohenkilöt ovat erityisesti tietoisempia syrjintää koskevasta keskustelusta. Vuonna 2023 valmentajista ja ohjaajista 32% kertoi, että syrjinnästä on keskusteltu sen ennaltaehkäisemiseksi, ja vastaavasti 39% johtohenkilöistä kertoi samaa – vuonna 2026 vastaava luku oli valmentajien ja ohjaajien osalta 41% (+9%-y) ja johtohenkilöiden osalta 48% (+9%-y).
 - Kuten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koskevan keskustelun osalta, myös syrjintää koskevan keskustelun osalta urheilijat eivät olleet yhtä tietoisia aiheesta käydystä keskustelusta – vain 10% vastasi vuonna 2026, että syrjinnästä on keskusteltu sen ennaltaehkäisemiseksi (-4%-y vuoteen 2023 verrattuna). Puolet urheilijoista kertoi, että ei tiedä, onko keskustelua käyty syrjinnästä (-8%-y vuoteen 2023 verrattuna).
- Tietoisuus siitä, mitä tehdä syrjinnän esiintyessä, on kasvanut hienoisesti (+2%-y): vuonna 2026 vastaajista 81% kertoi tietävänsä mitä tehdä, jos kokee itse tai kohtaa muutoin syrjintää. Sekä vuonna 2023 että vuonna 2026 **urheilijat olivat epävarmempia sen suhteen, mitä tehdä syrjintätilanteissa, valmentajiin ja ohjaajiin sekä johtohenkilöihin verrattuna.**

3. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

3.1. Yleistä

Tässä osiossa käsitellään tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kokemuksia sekä näihin teemoihin liittyviä arkisia käytänteitä ja toimintatapoja. Tämän osion analyysi perustuu yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyn alkuosaan ja kysymyksiin 8.–23., jotka pitävät sisällään yhden avoimen kysymyksen ja 15 monivalintakysymystä. Osio sisältää sekä tilastollista että laadullista analyysia.

Kyselyssä pyydettiin arvioimaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista vastaajan valitseman roolin (urheilija; valmentaja tai ohjaaja; seurojen johtohenkilö tai liiton luottamushenkilö tai työntekijä) mukaisissa toimintaympäristöissä. Kyselyssä tähdennettiin, että toimintaympäristöllä tarkoitetaan vastaajan omaan urheilu- ja harrastusarkeen kuuluvia tiloja, tapahtumia ja paikkoja, kuten esimerkiksi harjoituksia, kilpailuja tai johtokunnan kokouksia.

Avoimuudella tarkoitetaan muun muassa avointa kommunikointia, avointa yhteistyötä ja kaiken toiminnan läpinäkyvyyttä. **Yhdenvertaisuudella** tarkoitetaan, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. **Tasa-arvolla** tarkoitetaan kaikkien ihmisten yhtäläistä arvoa yksilönä sukupuolesta riippumatta. Sukupuolten tasa-arvo toteutuu yhdenvertaisella ja samanarvoisella kohtelulla ja eri sukupuolia koskettavilla yhdenmukaisilla arvoilla.

Analyyysin osa-alueet on jaoteltu seuraavasti:

- 1) Arkiset toimintatavat ja käytännöt
- 2) Kokemukset tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta
- 3) Havaittavat erot alueellisuuden perusteella
- 4) Miten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta voitaisiin parantaa?

3.2. Arkiset toimintatavat ja käytännöt

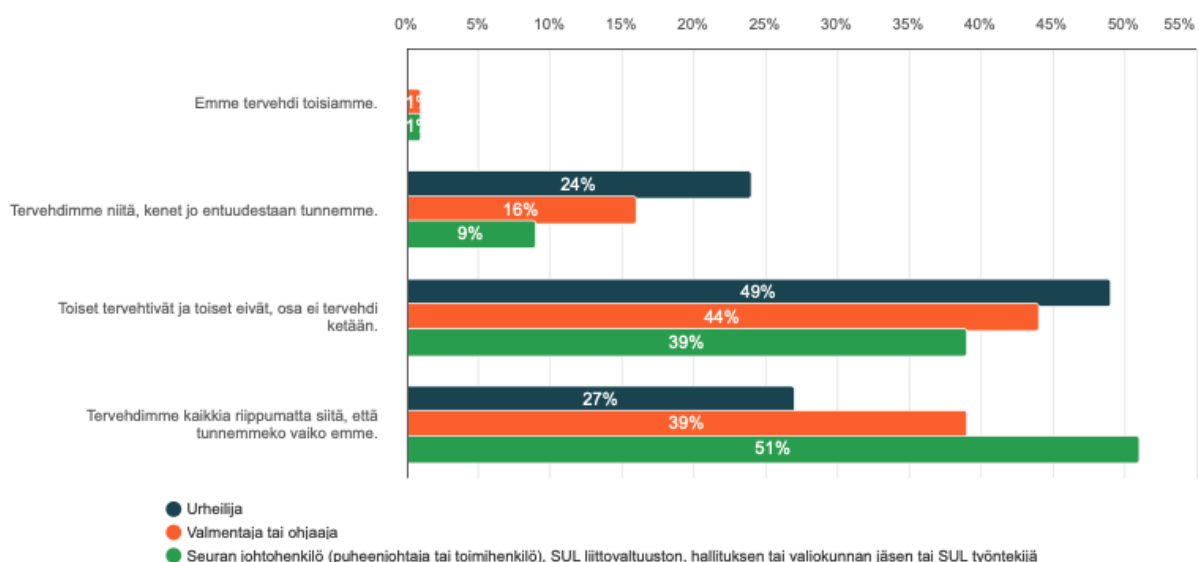
Kyselyssä pyydettiin vastaajia arvioimaan erilaisia arkisia tilanteita sekä käytäntöjä, jotka kertovat toiminnan avoimuudesta ja yhdenvertaisuudesta. Tällaisia käytäntöjä ovat esimerkiksi tervehtiminen, keskustelukulttuurin avoimuus sekä valmentajien ja urheilijoiden väliset vuorovaikutustilanteet.

Tervehtiminen, uudet harrastajat ryhmissä ja keskustelukulttuuri

Kolmannes (33%) vastaajista kertoo, että kaikkia tervehditään riippumatta siitä, tuntee ko tervehdittävän henkilön entuudestaan vai ei. Noin puolet vastaajista (46%) kertoo, että toiset tervehtivät ja toiset eivät. Vastaajaroolin mukaan analysoituna johtohenkilöt (51%) tervehtivät aktiivisimmin kaikkia riippumatta siitä, tuntee ko toisen vai ei, kun taas urheilijoista (27%) noin kolmannes vastasi näin. Vuoteen 2023 verrattuna erityisesti urheilijoiden keskuudessa tapa tervehtiä kaikkia yleistyi (+5%-y). Valmentajista ja ohjaajista 16% kertoo, että toimintaympäristön tapana on tervehtiä vain niitä, jotka jo entuudestaan tunnetaan, ja 39% valmentajista ja ohjaajista kertoo tapana olevan kaikkien tervehtimisen.

Kuuluuko toimintaympäristösi tapoihin tervehtiä kaikkia?

Vastaajien määrä: 747

Taulukko 1 (Vastaajina kaikki, jaoteltu vastaajaroolin mukaan):
Kysymys 12. Kuuluuko toimintaympäristösi tapoihin tervehtiä kaikkia?

Urheilijoiden sekä valmentajien ja ohjaajien näkemykset siitä, huomioidaanko uudet harrastajat seuran arjessa hyvin ja onko ryhmiin helppo tulla mukaan, ovat yhdenmukaiset. Suurin osa (59%) urheilijoista ja valmennushenkilöistä on sitä mieltä, että ryhmiin on helppo tulla mukaan uutena henkilönä. Vain harvan (5%) mielestä uuden harrastajan on haastavaa päästä toimintaan mukaan. Lisäksi vain urheilijat vastasivat kysymykseen siitä, jakaako harjoitusten valmentaja tai ohjaaja huomiota tasapuolisesti kaikille – urheilijoista 81% arvioi näin. Urheilijoista 17% vastasi, että valmentaja tai ohjaaja suosii tiettyjä henkilöitä lahjakkuuden tai osaamisen perusteella.

Valmennushenkilöiltä, seuran johtohenkilöiltä sekä SUL luottamusjohtolta ja työntekijöiltä kysyttiin, otetaanko arjessa kaikkien mielipiteet tasapuolisesti huomioon ja onko keskustelukulttuuri päätöksiä tehdessä avointa. Vain harva (4%) kertoi, että erilaisia mielipiteitä ei uskalla tuoda ilmi. Vuoden 2023 kyselyn tapaan vastauksissa ilmenee ristiriita keskustelu- ja päätöksentekokulttuurin suhteen: vaikka 61% arvioi, että kaikilla on oikeus tuoda mielipiteensä julki, oli 51% vastaajista sitä mieltä, että päätöksistä keskustellaan osin avoimesti ja osin suljettujen ovien takana. Vuoden 2026 vastaukset noudattivat vuoden 2023 kyselytuloksia. Valmentajien ja ohjaajien sekä johtohenkilöiden vastauksia vertailemalla käy ilmi, että valmentajat ja ohjaajat (10%) kokevat useammin, että päätöksiä tehdessä keskustelu ei ole avointa ja läpinäkyvää verrattuna johtohenkilöihin (4%).

Kun valmentajien ja ohjaajien sekä johtohenkilöiden vastauksia tarkastellaan sukupuolen sekä iän mukaan, käy ilmi, että vanhemmat mieshenkilöt (47% 40v vanhemmista miehistä) ajattelevat nuorempia naishenkilöitä (36% 39v nuoremmista naisista) useammin, että päätöksenteko on avointa. Erot kapenevat merkittävästi sen suhteen, että otetaanko kaikkien mielipiteet tasapuolisesti huomioon: 63% nuoremmista naisista ja 66% vanhemmista miehistä ajattelee, että kaikilla on oikeus tuoda mielipiteensä esiin.

Siinä missä vuosien 2023 ja 2026 kyselytuloksien välillä on positiivista muutosta tervehtimistapojen ja uusien harrastajien mukaan ottamisen suhteen, on päätöksentekoon liittyvä keskustelukulttuuri pysynyt käytännössä samana. Sinänsä tämä noudattaa SUL:n tekemien toimenpiteiden vaikutusta, sillä suurin osa tehdyistä toimenpiteistä liittyy urheilijoiden näkökulmasta asioiden edistämiseen eikä niinkään seurojen valmennus- tai johtotehtäviin liittyvään arkeen.

Sukupuoli arjen tilanteissa

Yleisurheilutoimijat ajattelevat lähtökohtaisesti (91%), että eri sukupuolilla on samanlaiset mahdollisuudet harrastaa ja kilpailla yleisurheilussa. Valmentajat ja ohjaajat (95%) sekä johtohenkilöt (95%) ajattelevat näin vielä useammin kuin urheilijat (89%). Sukupuolen mukaan eroteltuna naiset (91%) ja miehet (92%) kokevat hyvin yhdenmukaisesti, että eri sukupuolilla on samanlaiset mahdollisuudet harrastaa ja kilpailla, kun taas muihin sukupuoliin identifioituvista 80% kokee näin. Muihin sukupuoliin identifioituvien kategoriassa vastaajia oli kuitenkin vain 7 henkilöä, mikä on muistettava tuloksia vertailtaessa.

Vastaajista 91% kertoo, että seuran valmentajina ja ohjaajina on eri sukupuolia edustavia henkilöitä. Vastaajista 85% arvioi, että seuran tai liiton järjestämään tilaisuuteen voi tuoda samaa sukupuolta olevan puolison, kun taas 15% vastaajista ei osannut ottaa asiaan kantaa. Naiset (85%) kokivat miehiä (82%) hieman useammin, että tilaisuuksiin voi tuoda samaa sukupuolta olevan puolison. 747 vastaajasta vain 12 ajatteli, että samaa sukupuolta olevan puolison ei voi ottaa mukaan tilaisuuksiin.

Transurheilijoiden kysymys on ollut yleisurheilua koskevan keskustelun pinnalla jo vuosia, ja tänä vuonna aihe on Suomen Yleisurheilun organisaatiossa erityisen ajankohtainen. Vuoden 2026 aikana Suomen Yleisurheilu määrittää uudet sukupuolivähemmistöjen kilpailusäännöt lasten ja nuorten yleisurheilussa, mikä vaikuttaa lasten ja nuorten kilpailuihin aikaisintaan kaudesta 2027 alkaen. Aihe ei ole yksinkertainen, sillä sukupuolibinäärisessä kilpailulajissa vastakkain asettuvat eri sukupuolia koskeva suvaitsevuus sekä mahdollisuus tasapuoliseen kilpailuun. Kuvaavaa onkin, että kyselyn vastaajista 53% vastasi, että ei osaa ottaa kantaa siihen, tulisiko muunsukupuoliset ja transsukupuoliset ottaa paremmin huomioon yleisurheilutoiminnassa. Kysymys on vaikea.

Transurheilijoiden asema herätti keskustelua myös kyselyn avoimessa kysymyksessä (Kysymys 11), jossa kysyttiin, miten avoimuutta, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa voitaisiin parantaa. Vastaajista neljä toi selkeäsanaisesti ilmi, että toivoo ”Pride-ideologian” jättämisen sivuun urheilusta. Lisäksi kyselyn lopussa vapaan sanan vastauksissa pohdittiin

niin ikään transurheilijoiden oikeuksia eri kanteilta. Alla muutamia vastaajien näkemyksiä aiheesta:

"Sukupuolia on kaksi!!! Miehet ja naiset kilpailevat omissa sarjoissaan! Parhaan tuloksen tehnyt on parempi kuin huonomman tuloksen tehnyt. Tähän ei mikään tasa-arvo sovi!"

"Transihmisten asema on tosi vaikea, enkä itsekään tiedä miten sen voisi ratkaista. Naisena koen, että miehen geenit saaneilla on etulyöntiasema tiettyjen ominaisuuksien osalta, enkä koe reiluksi esimerkiksi samassa sarjassa kilpailemista. Se ei kuitenkaan tarkoita sitä, että transihmisiä saisi kohdella epäasiallisesti."

"Kilpailusarjan (sukupuoli) vaihtaminen pitäisi olla helpompaa ja mahdollista myös lapsille (niin kauan kun kriteerit täyttyvät). (Ja kriteerien trans-naisille ei tulisi olla mahdottomia mikä näyttää globaalisti olevan nykyinen kehityssuunta) Urheiluympäristöt ovat hyvin binäärijakoisia (pukuhuoneet, wc:t) kuten myös puhe toimintaympäristöissä, ja sukupuolta käytetään usein jakavana tekijänä esim. ryhmissä mikä pitäisi lopettaa. Muutenkin olisi kiva jos sukupuolisarjojen korostaminen lopetettaisiin etenkin pienemmissä kisoissa, joissa lähinnä tähdätään oman suorituksen parantamiseen. Ylipäänsä monelle transihmiselle toimintaan osallistuminen on vaikeaa toimintaympäristön asenteiden ja rakenteiden takia, joten näihin pitäisi vaikuttaa."

Pieni osa vastaajista ajattelee kategorisesti, että ennen kaikkea naisten sarjojen tasavertaista kilpailua tulee suojella sivuuttamalla yksiselitteisesti kaiken transurheiluun liittyvän keskustelun ja muutoksen mahdollisuuden. Kyselyn tuloksia mukaillen suurimmalle osalle aihe on kuitenkin vaikea: miten ylläpitää reilu kilpailu niin, että jokaiselle sallitaan mahdollisuus kilpailla yleisurheilussa ja tuntea olonsa turvallisesti sukupuolesta huolimatta? Tämä raportti ei tarjoa asiaan vastausta, vaan tuo esiin sen, että aihe on edelleen ajankohtainen ja haastava.

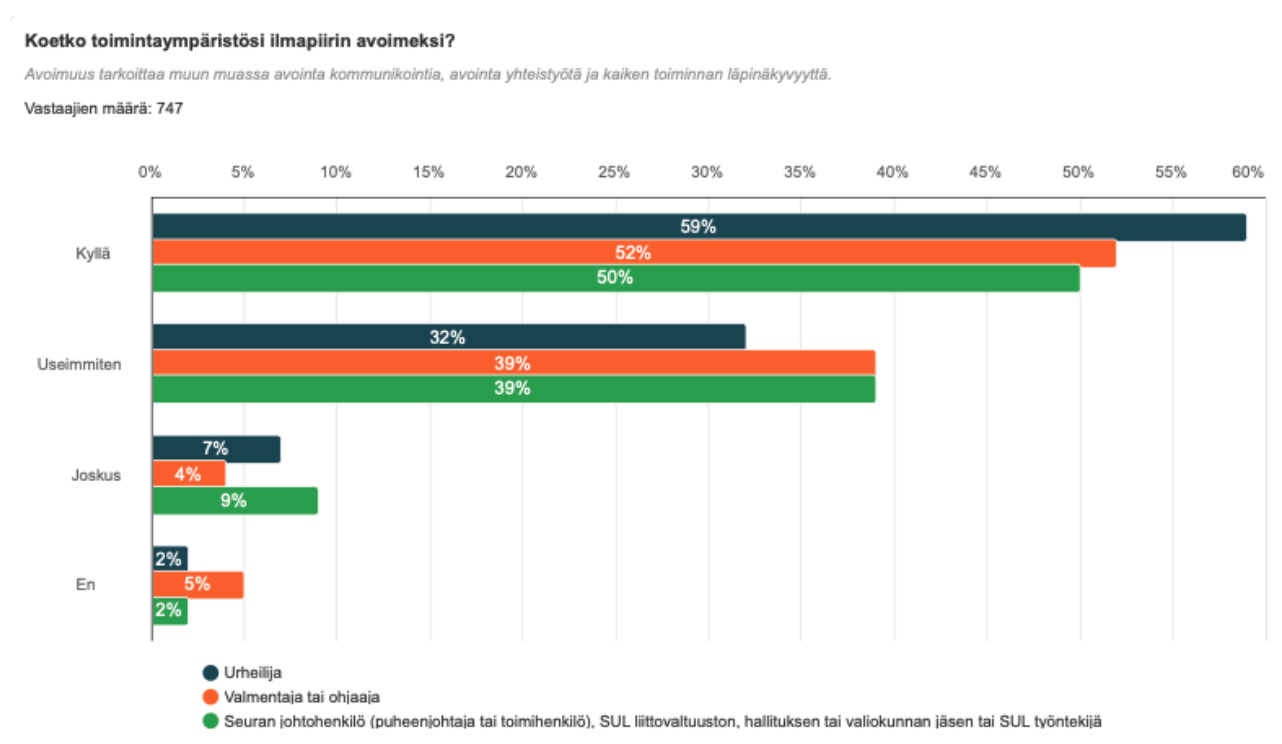
3.3. Kokemukset tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta

Vastaajia pyydettiin arvioimaan, miten he kokevat avoimuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutuvan Suomen Urheiluliiton eri toimintaympäristöissä. Näitä arvioidaan seuraavaksi eriteltynä.

Avoimuus

Vastaajista 55% koki, että yleisurheilun toimintaympäristöt ovat avoimia aina. Vain 3% vastaajista koki, että toimintaympäristöt eivät ole avoimia. Vastaajista 90% kertoi, että yleisurheilun toimintaympäristöt ovat avoimia, joten **lähtökohtaisesti Suomen Yleisurheilun toimintaympäristöt koetaan avoimina**. Urheilijoista 59%, miehistä 63% ja alle 20-vuotiaista 63% koki, että toimintaympäristö on aina avoin, mikä oli useammin kuin muut vastaajaryhmät, muut sukupuoliryhmät tai muut ikäryhmät. Esimerkiksi naisista näin koki 46%, 20–39-vuotiasta 47% ja johtohenkilöistä 50%.

Urheilijoiden kesken vertailtuna maajoukkueurheilijoista 50% ja paraurheilijoista 33% koki ilmapiirin aina avoimeksi, kun taas muista urheilijoista näin koki 60%.

Taulukko 2 (Vastaajina kaikki, erottelu rooleittain):

Kysymys 8. Koetko toimintaympäristösi ilmapiirin avoimeksi?

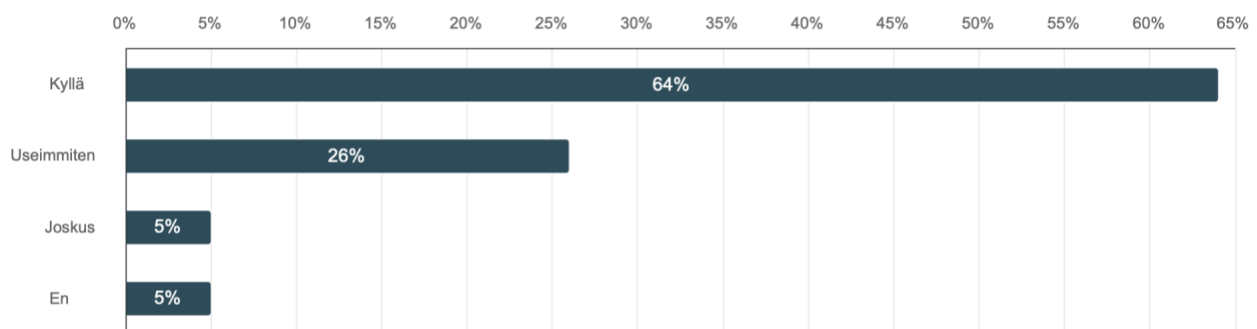
Yhdenvertaisuus & tasa-arvo

Lähtökohtaisesti **Suomen Yleisurheilun toimintaympäristöt koetaan yhdenvertaiseksi ja tasa-arvoiseksi**, ja yhdenvertaisemmaksi ja tasa-arvoisemmaksi kuin vuoden 2023 kyselyn perusteella. Vuoden 2026 kyselyn mukaan 64% vastaajista kokee toimintaympäristön aina yhdenvertaiseksi, ja 72% vastaajista kokee toimintaympäristön aina tasa-arvoiseksi. Vastaajista 90% kokee toimintaympäristön aina tai useimmiten yhdenvertaiseksi, ja vastaajista 93% kokee toimintaympäristön aina tai useimmiten tasa-arvoiseksi. Sekä ”aina” että ”aina” tai ”useimmiten” vastanneiden määrä kasvoi vuodesta 2023.

Koetko toimintaympäristösi yhdenvertaiseksi?

Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.

Vastaajien määrä: 742

	n	Prosentti
Kyllä	478	64,4%
Useimmiten	192	25,9%
Joskus	39	5,3%
En	33	4,4%

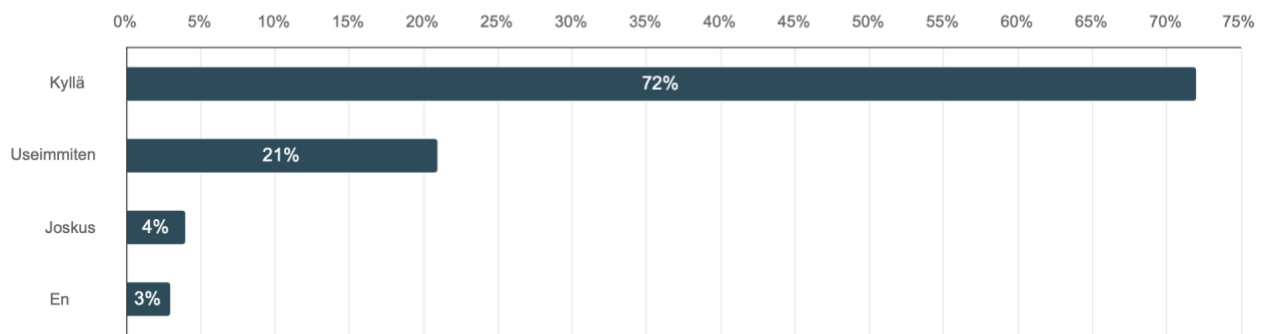
Taulukko 3 (Vastaajina kaikki):

Kysymys 9. Koetko toimintaympäristösi yhdenvertaiseksi?

Koetko toimintaympäristösi tasa-arvoiseksi?

Tasa-arvo tarkoittaa kaikkien ihmisten yhtäläistä arvoa yksilöinä sukupuolesta riippumatta. Sukupuolten tasa-arvo toteutuu yhdenvertaisella ja samanarvoisella kohtelulla ja eri sukupuolia koskevilla yhdenmukaisilla arvoilla.

Vastaajien määrä: 747

	n	Prosentti
Kyllä	536	71,8%
Useimmiten	157	21,0%
Joskus	30	4,0%
En	24	3,2%

Taulukko 4 (Vastaajina kaikki):

Kysymys 10. Koetko toimintaympäristösi tasa-arvoiseksi?

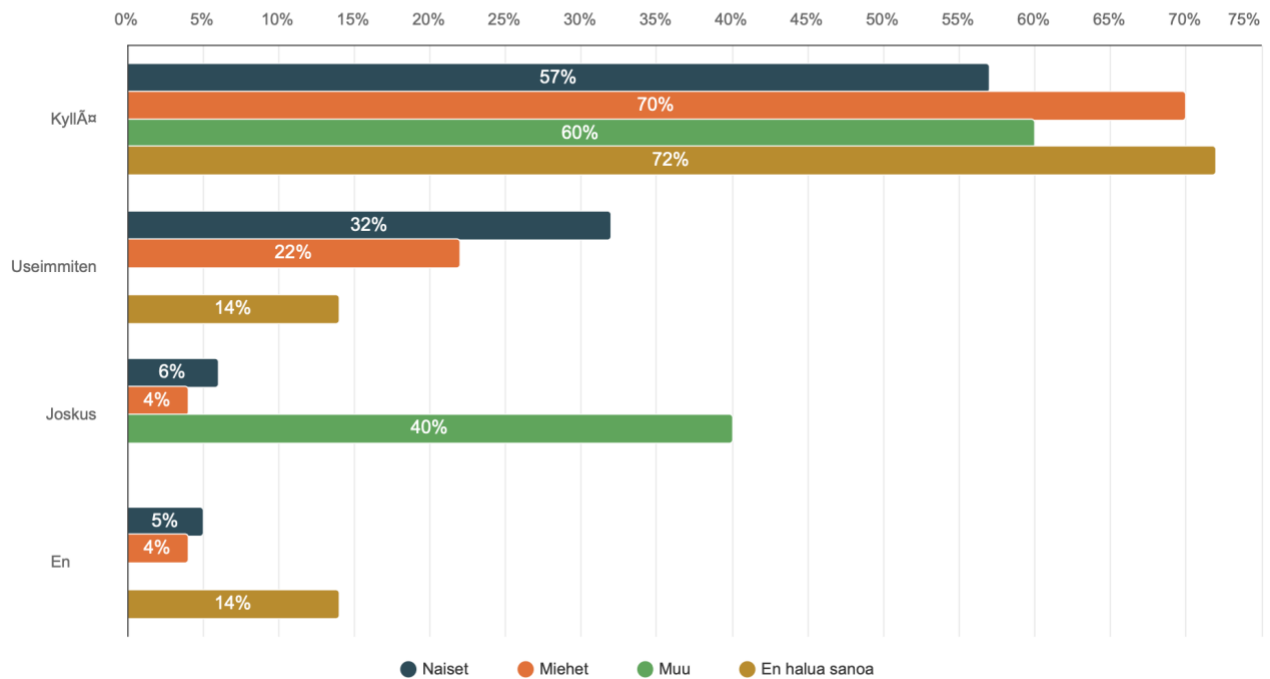
Urheilijat, valmentajat tai ohjaajat ja johtohenkilöt kokevat yhdenvertaisuuden ja tasa-arvoisuuden toteutuvan lähestulkoon yhdenmukaisesti. Tasa-arvoisuuden suhteen tulokset olivat lähes identtiset, ja yhdenvertaisuuden suhteen valmentajat ja ohjaajat (69%) kokivat yhdenvertaisuuden toteutuvan aina useammin kuin johtohenkilöt (61%). Tämä ero kuitenkin tasoittuu, kun arvioidaan yhdenvertaisuuden toteutumista aina tai useimmiten – näin koki käytännössä roolista riippumatta noin 90% vastaajista.

Sukupuolen näkökulmasta tarkasteltuna miehet ja naiset kokivat yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumisen samansuuntaisesti, kun tarkastellaan, toteutuvatko yhdenvertaisuus ja tasa-arvo aina tai useimmiten. Miehet kokevat yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutuvan aina naisia useammin. He, jotka vastasivat sukupuolekseen kyselyssä ”Muu” tai ”En halua sanoa”, kokivat yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutuvan selvästi harvemmin kuin naiset tai miehet, vaikka vastaajamäärältä tämä ryhmä oli hyvin pieni.

Koetko toimintaympäristäsi yhdenvertaiseksi?

Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästä, kansalaisuudesta, kielestä, uskonnosta ja vakaumuksesta, mielipiteistä, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.

Vastaajien määrä: 742

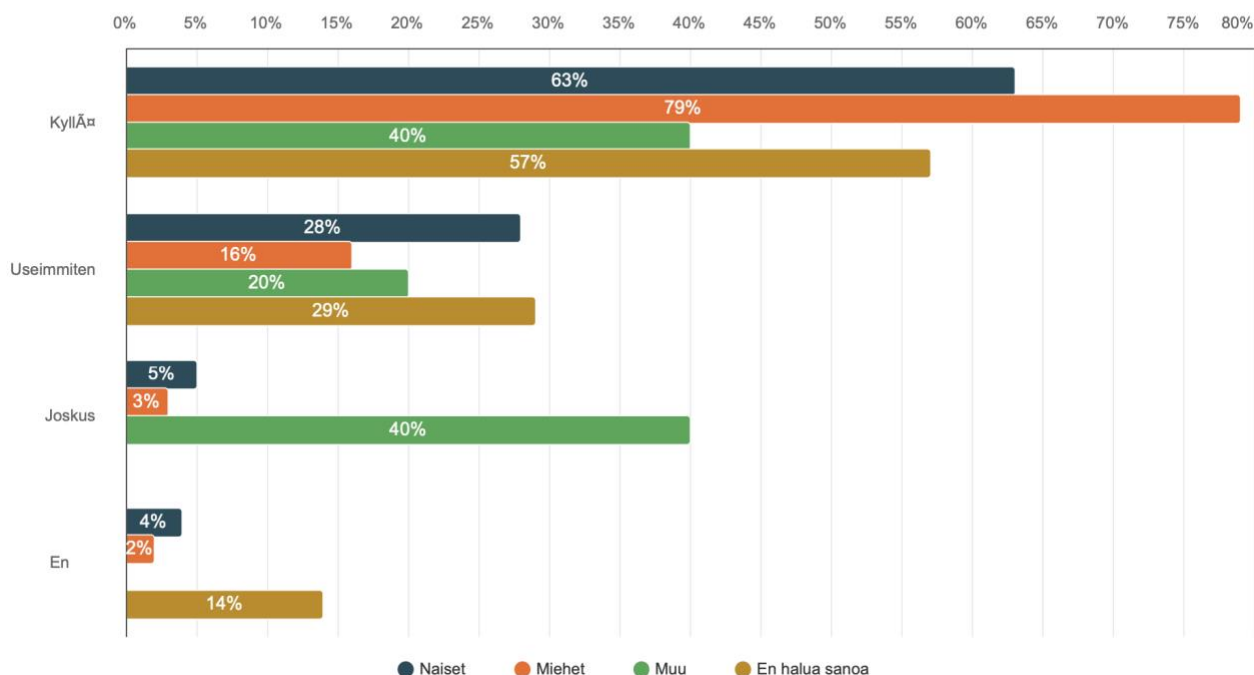

Taulukko 5 (Vastaajina kaikki, erottelu sukupuolittain):
Kysymys 9. Koetko toimintaympäristösi yhdenvertaiseksi?

Koetko toimintaympäristösi tasa-arvoiseksi?

Tasa-arvo tarkoittaa kaikkien ihmisten yhtäläistä arvoa yksilöinä sukupuolesta riippumatta. Sukupuolten tasa-arvo toteutuu yhdenvertaisella ja samanarvoisella kohtelulla ja eri sukupuolia koskettavilla yhdenmukaisilla arvoilla.

Vastaajien määrä: 747

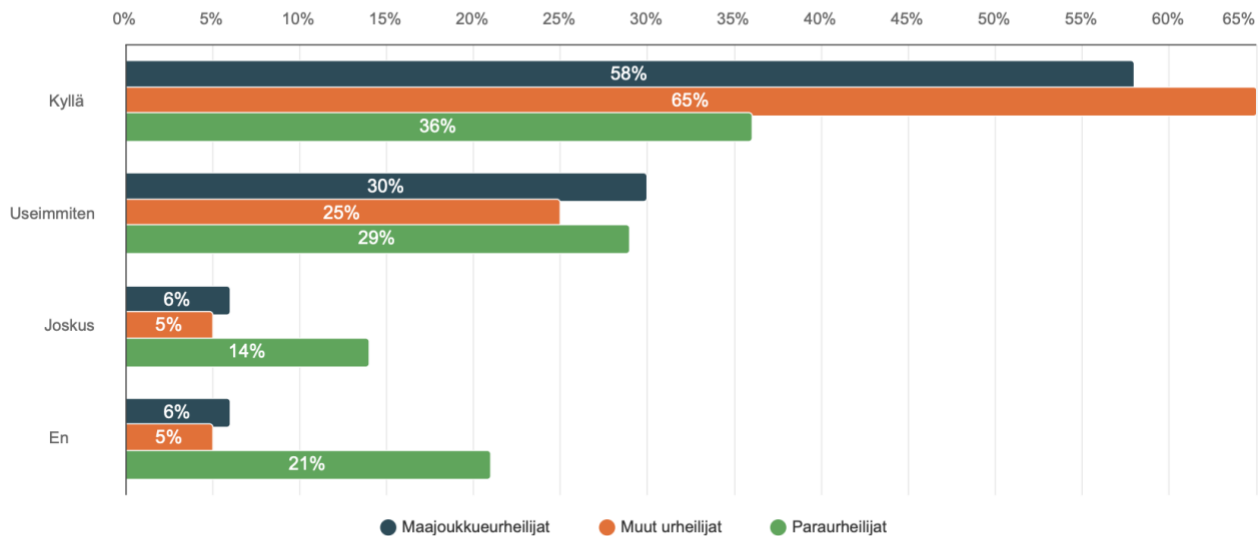
Taulukko 6 (Vastaajina kaikki, erottelu sukupuolittain):
Kysymys 10. Koetko toimintaympäristösi tasa-arvoiseksi?

Paraurheilijat ja maajoukkueurheilijat suhtautuivat kriittisemmin avoimuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumiseen kuin muut urheilijat. Esimerkiksi yhdenvertaisuuden osalta paraurheilijoista 36%, maajoukkueurheilijoista 58% ja muista urheilijoista 65% koki toimintaympäristönsä yhdenvertaiseksi aina. Ero maajoukkueurheilijoiden ja muiden normatiivisten urheilijoiden välillä oli pienempi kuin paraurheilijoiden ja muiden urheilijoiden välillä.

Koetko toimintaympäristösi yhdenvertaiseksi?

Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteistään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.

Vastaajien määrä: 742

	Maajoukkueurheilijat		Muut urheilijat		Paraurheilijat		
	n	Prosentti	n	Prosentti	n	Prosentti	Yhteensä
Kyllä	50	58,2%	240	64,7%	5	35,7%	295
Useimmiten	26	30,2%	94	25,3%	4	28,6%	124
Joskus	5	5,8%	19	5,1%	2	14,3%	26
En	5	5,8%	18	4,9%	3	21,4%	26
Yhteensä	86		371		14		471

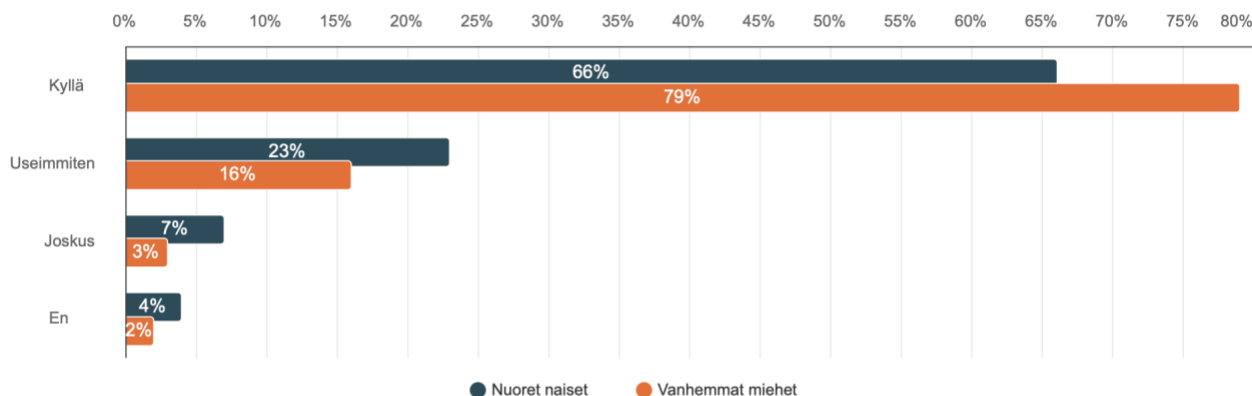
Taulukko 7 (Vastaajina kaikki, erottelu sukupuolittain):
Kysymys 9. Koetko toimintaympäristösi yhdenvertaiseksi?

Kun kyselytuloksia tarkastellaan iän ja sukupuolen näkökulmista yhdessä, **vanhemmat miehet ovat lähtökohtaisesti nuorempia naisia tyytyväisempiä avoimuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon tilaan.** Vuoden 2026 kyselytulokset mukailevat vuoden 2023 kyselytuloksia, joissa molemmissa vertailuun asetettiin yli 40-vuotiaat miehet sekä alle 40-vuotiaat naiset. Erot syntyivät nimenomaan siinä, koettiinkö avoimuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutuvan aina, mutta erot tasoittuivat selkeästi, kun vertailtiin näiden toteutumista aina tai useimmiten. **Erot ovat kuitenkin tasoittuneet vuosien 2023 ja 2026 välillä,** vaikka sukupuolen ja iän mukaan analysoitu eroavaisuus on yhä olemassa. Esimerkiksi tasa-arvon toteutumisen suhteen vuonna 2023 naisista 57% ja miehistä 75% vastasi tasa-arvon toteutuvan aina, kun vuonna 2026 naisista 66% ja miehistä 79% koki vastaavasti. Ero tasoittui 5%-yksikköä.

Koetko toimintaympäristösi tasa-arvoiseksi?

Tasa-arvo tarkoittaa kaikkien ihmisten yhtäläistä arvoa yksilöinä sukupuolesta riippumatta. Sukupuolten tasa-arvo toteutuu yhdenvertaisella ja samanarvoisella kohtelulla ja eri sukupuoliä koskevilla yhdenmukaisilla arvoilla.

Vastaajien määrä: 747

	Nuoret naiset		Vanhemmat miehet		Yhteensä
	n	Prosentti	n	Prosentti	
Kyllä	109	65,7%	261	79,3%	370
Useimmiten	39	23,5%	53	16,1%	92
Joskus	11	6,6%	10	3,1%	21
En	7	4,2%	5	1,5%	12
Yhteensä	166		329		495

Taulukko 8 (Vastaajina kaikki, erottelu sukupuolen ja iän mukaan):
Kysymys 10. Koetko toimintaympäristösi tasa-arvoiseksi?

3.4. Havaittavat erot alueellisuuden perusteella

Tässä osiossa analysoidaan alueellisia eroja, jotka koskevat yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista eri Suomen Yleisurheilun toiminta-alueilla. Näitä toiminta-alueita ovat eteläinen, kaakkoinen, itäinen, läntinen, lounainen ja pohjoinen alue. Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista arvioidaan erityisesti maahanmuuttajataustaisten toimijoiden, vammaisurheilun sekä taloudellisen yhdenvertaisuuden kannalta.

Avoimuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Avoimuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumisen suhteen ei ilmennyt merkittäviä eroja eri alueiden välillä. Eteläisellä ja läntisellä alueella toiminta koetaan hienoisesti avoimemmaksi kuin muille alueilla, mutta merkittävää eroa ei ole. Pohjoisen

alueen vastaajat suhtautuivat positiivisimmin yhdenvertaisuuden toteutumiseen 4–8% marginaalilla. Itäinen, kaakkoinen ja pohjoinen alue kokivat tasa-arvon toteutuvan muita alueita vahvemmin – suurin ero oli pohjoisen (tasa-arvo toteutuu toimintaympäristössä aina 81% mielestä) ja eteläisen (tasa-arvo toteutuu toimintaympäristössä aina 81% mielestä) alueen välillä. Kun kuitenkin arvioidaan vastauksia sen suhteen, miten avoimuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo toteutuvat ”aina” ja ”useimmiten”, erot kapenevat selkeästi.

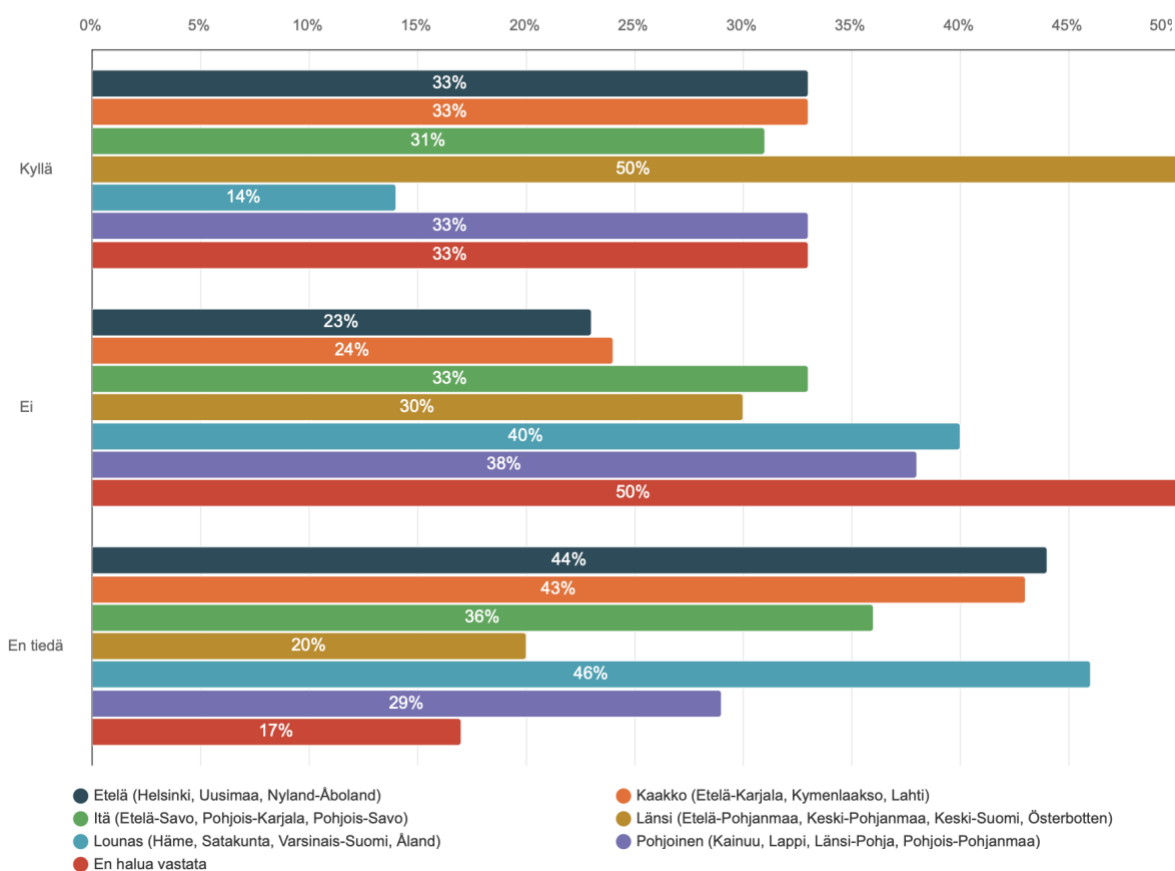
Vammaisurheilu

Vastaajista 32% kertoi, että seurassa tarjotaan vammaisurheilua tai soveltavan liikunnan toimintaa (esimerkiksi toimintaa pitkäaikaissairaille henkilöille), kun taas 31% kertoi, että näitä ei ole seurassa tarjolla. Vastaajista 37% ei osannut ottaa kantaa asiaan. Vuoden 2023 kyselyyn verraten vastaajia, jotka kertoivat vammaisurheilun tai soveltavan liikunnan toiminnan kuuluvan seuran toimintaan, oli 5%-yksikköä enemmän vuonna 2026.

Onko seurassanne vammaisurheilua tai soveltavan liikunnan toimintaa?

Vammaisurheilu voi tarkoittaa yksittäisiä vammaisurheilijoita tai esimerkiksi vammaisille ja pitkäaikaissairaille henkilöille kohdennettuja ryhmiä.

Vastaajien määrä: 625

Taulukko 9 (Vastaajina kaikki, erottelu alueittain):

Kysymys 21. Onko seurassanne vammaisurheilua tai soveltavan liikunnan toimintaa?

Kun asiaan tarkastellaan alueellisesti, on vuoden 2023 tapaan **vammaisurheilun ja soveltavan liikunnan mahdollisuuksia tarjolla eniten (50%) läntisellä alueella.** Lounaisen alueen vastaajista 14% kertoi vastaavista mahdollisuuksista, mutta saman alueen vastaajista 46% ei osannut ottaa aiheeseen kantaa. Muiden alueiden vastaukset olivat tasaisia: vastaajista 31–33% kertoi vammaisurheilun tai soveltavan liikunnan mahdollisuuksista seurassaan.

Maahanmuuttajataustaiset toimijat

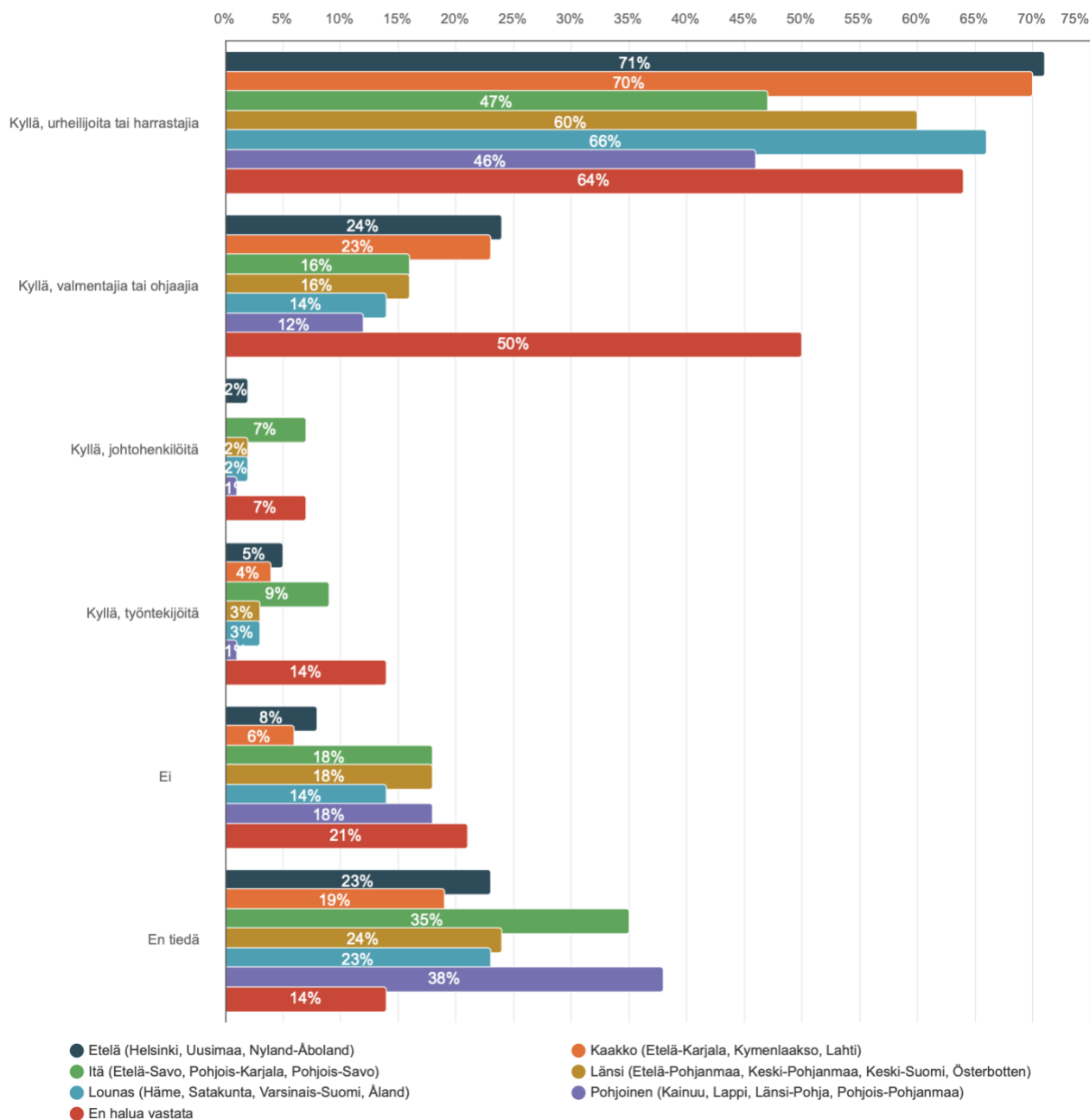
Kaikista vastaajista 63% kertoi, että toimintaympäristössä toimii maahanmuuttajataustaisia urheilijoita tai harrastajia. Vastaajista 19% kertoi puolestaan, että toimintaympäristössä toimii maahanmuuttajataustaisia valmentajia tai ohjaajia. Vastaajista 25% ei osannut ottaa kantaa asiaan. Vuoden 2023 tapaan maahanmuuttajataustaisia toimijoita oli vähiten johtohenkilöiden (2,3%) ja työntekijöiden (4,3%) joukossa, mutta vuonna 2026 näiden henkilöiden määrä oli kyselyn mukaan hienoisesti suurempi kuin vuonna 2023. Myös tietoisuus maahanmuuttajataustaisten toimijoiden tilanteesta oli laajempaa vuonna 2026 vuoteen 2023 verrattuna (+5%-y).

Alueittain tarkasteltuna **eniten maahanmuuttajataustaisia toimijoita oli erityisesti urheilijoiden ja harrastajien sekä valmentajien ja ohjaajien joukossa eteläisellä ja kaakkoisella alueella.** Vähiten maahanmuuttajataustaisia urheilijoita ja harrastajia oli itäisellä ja pohjoisella alueella. **Työntekijöitä ja johtohenkilöitä oli suhteutettuna vastaajien mukaan eniten itäisellä alueella.** Itäisen ja pohjoisen alueen vastaajat olivat epävarmimpia siitä, toimiiko heidän toimintaympäristössään maahanmuuttajataustaisia henkilöitä.

Onko toimintaympäristössänne maahanmuuttajataustaisia henkilöitä?

Valitse yksi tai useampi vaihtoehto.

Vastaajien määrä: 747 , valittujen vastausten lukumäärä: 946

Taulukko 10 (Vastaajina kaikki, erottelu alueittain):

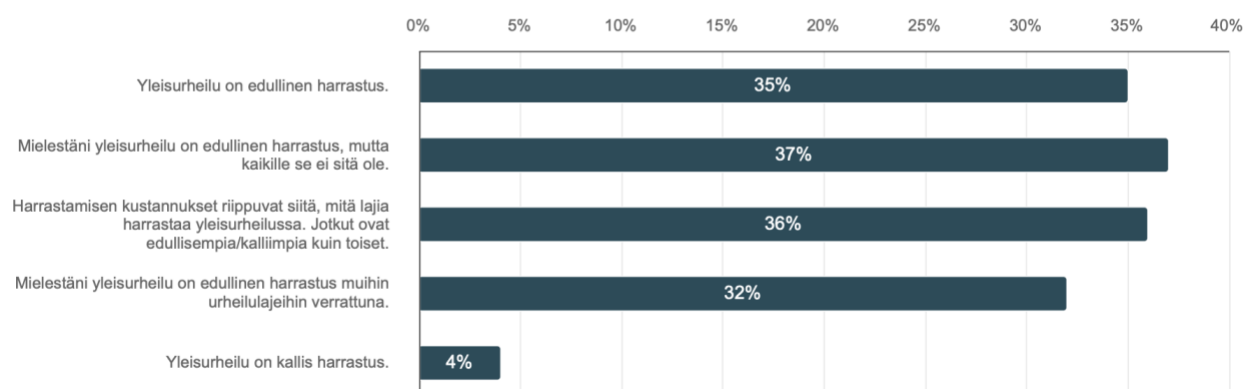
Kysymys 22. Onko toimintaympäristössänne maahanmuuttajataustaisia henkilöitä?

Vain harvan mielestä yleisurheilu on kallis harrastus – näin vastasi 4% vuoden 2026 kyselyn vastaajista. Vastaajista 35% arvioi, että yleisurheilu on edullinen harrastus, ja vastaajista 37% arvioi, että heidän mielestään yleisurheilu on edullinen harrastus, mutta se ei ole sitä kaikille. Vastaajista 36% puolestaan arvioi, että harrastamisen kustannukset riippuvat siitä, mitä lajia harrastaa. Vastaajista 32% arvioi, että yleisurheilu on edullinen harrastus muihin urheilulajeihin verrattuna.

Onko yleisurheilu mielestäsi edullinen vai kallis harrastus?

Valitse yksi tai useampi vaihtoehto.

Vastaajien määrä: 745 , valittujen vastausten lukumäärä: 1066

Taulukko 11 (Vastaajina kaikki):

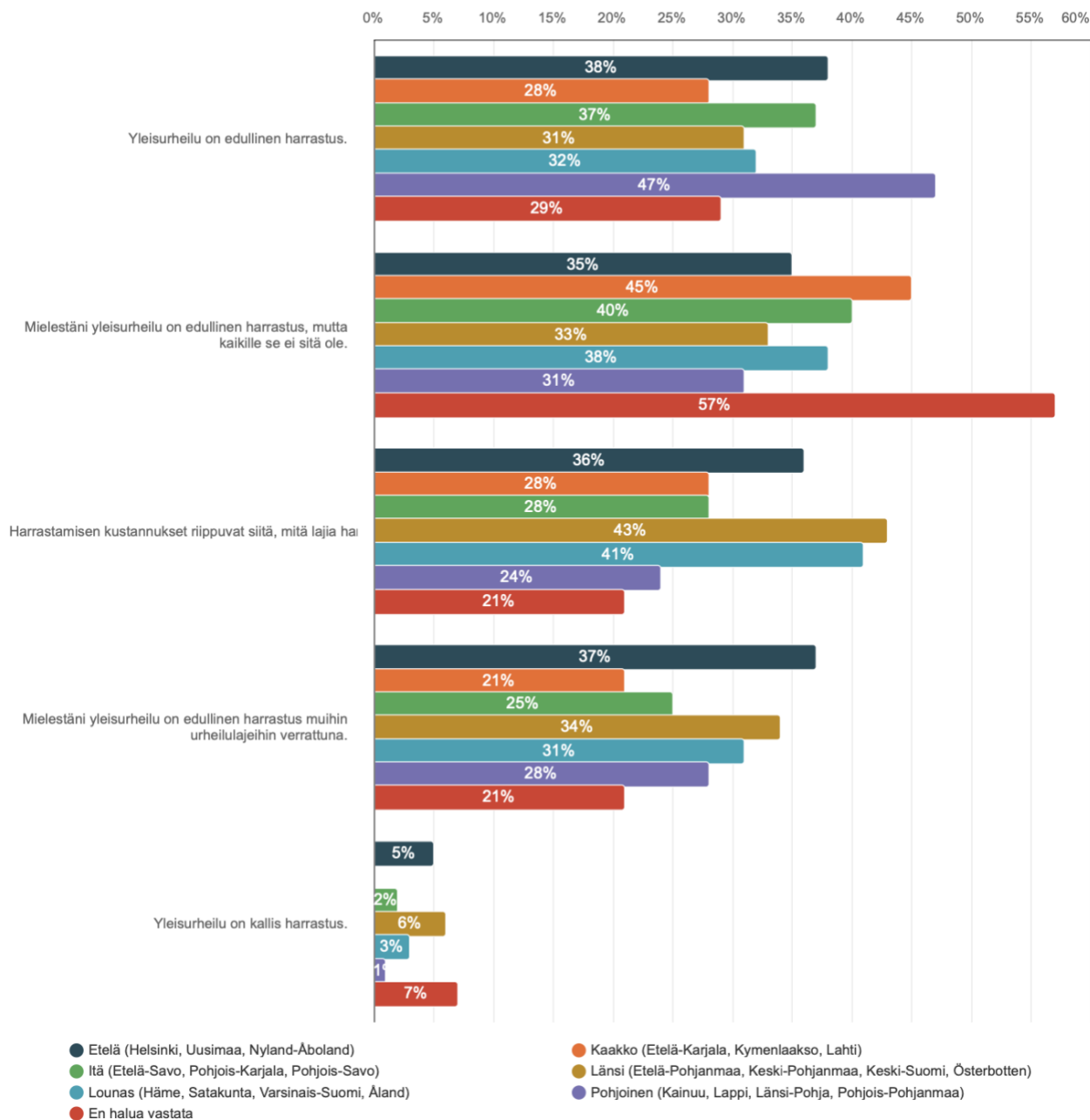
Kysymys 23. Onko yleisurheilu mielestäsi edullinen vai kallis harrastus?

Alueittain tarkasteltuna pohjoisen alueen vastaajista 47%, eteläisen alueen vastaajista 38% ja itäisen alueen vastaajista 37% koki yleisurheilun edullisena harrastuksena. Muiden alueiden vastaukset asettuivat 28–32% välille saman asian suhteen. Läntisen alueen vastaajat kokivat yleisurheilun kalliina harrastuksena muita alueita useammin. Eteläisellä alueella yleisurheilu koettiin muita urheilulajeja edullisempana muita alueita useammin. Läntisen ja lounaisen alueen vastaajat kokivat muita useammin, että yleisurheilun edullisuus riippuu valitusta lajista.

Onko yleisurheilu mielestäsi edullinen vai kallis harrastus?

Valitse yksi tai useampi vaihtoehto.

Vastaajien määrä: 745 , valittujen vastausten lukumäärä: 1066

Taulukko 12 (Vastaajina kaikki, erottelu alueittain):

Kysymys 23. Onko yleisurheilu mielestäsi edullinen vai kallis harrastus?

3.5. Miten avoimuutta, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta voisi parantaa?

Avoimuutta, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koskevan osion lopussa vastaajia pyydettiin kertomaan vapaasti ajatuksiaan siitä, miten avoimuutta, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta voisi edistää yleisurheilussa (Kysymys 11). Vastaajista 28,6% (214 vastausta) jakoi

ajatuksiaan aiheesta. Vastaajista 34 kertoi, että ei ole tarvetta parantaa avoimuutta, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta tai että he eivät osaa antaa parannusehdotuksia. Loput kysymykseen vastaajista jakoivat monipuolisesti niin ajatuksiaan kuin konkreettisia kehitysideoita siitä, miten avoimuuteen, tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen tulisi suhtautua tai mitä toimenpiteitä tai käytännön muutoksia voisi harkita.

Suosituimmat ehdotukset olivat, että **avoimuutta, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta voitaisiin edistää ennen kaikkea keskustelemalla ja kuuntelemalla toisia, viestinnällä, sopimalla yhteisiä sääntöjä ja toimintatapoja sekä tarjoamalla samat mahdollisuudet sekä arvostus kaikille.**

Tämän lisäksi vastauksista erottui selvästi kannanotot ikää ja eritoten aikuisurheilua koskien. Aikuisurheilua koskevissa vastauksissa toivottiin esimerkiksi, että harjoitusvuoroja jaettaisiin yhdenvertaisesti ja että aikuisurheilun kilpailuissa järjestettäisiin niin miesten kuin naisten sarjat niihin lajeihin, jotka tarjolla kulloinkin ovat. Aikuisurheilua koskevia kannanottoja on esiintynyt selkeästi myös aiemmissa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyissä.

Vastaukset pitivät näiden lisäksi sisällään kannanottoja muun muassa avoimuuden, keskinäisen kunnioituksen, paraurheilun yleistämisen ja koulutuksen puolesta. Lisäksi esitettiin, että yksilön arvon ja urheilumenestyksen tulisi olla toisistaan riippumattomia asioita, ja että yleisurheilussa tulisi vaalia ajatusta yhdestä suuresta perheestä ilman kuppikuntia.

Vastauksissa esitettiin myös selkeitä ja konkreettisia kehitysehdotuksia, kuten seuraavat:

- Toiminnassa varmistetaan, että viestitään kielellä, jota kaikki ymmärtävät, tai varmistetaan, että kaikki ymmärtävät esimerkiksi tulkin avulla
- Urheiluseurojen välistä yhteistyötä lisätään
- Motonet GP-sarjoihin kaikille lajeille kilpailumahdollisuus vähintään kaksi kertaa kaudessa
- Sukupuolineutraalit vessat tapahtumiin
- Rakenteiden luominen säännöllisille palaverille ja keskustelulle seuratoiminnassa

4. Syrjintä

4.1. Yleistä

Syrjintää koskevassa osiossa käsitellään kysymyksiä 24.–37., joista neljä oli avoimia kysymyksiä ja loput monivalintakysymyksiä. Vastaajia pyydettiin arvioimaan, ovatko he havainneet toimintaympäristöissään syrjivää käytöstä joko itseään tai muita ihmisiä kohtaan sekä millä perustein, missä ja kenen toimesta syrjintä on tapahtunut. Lisäksi vastaajia pyydettiin kertomaan, miten syrjintään on reagoitu joko syrjintätilanteessa tai jo etukäteen ennaltaehkäisevästi. Vuoden 2026 kyselyssä haluttiin uutena asiana vielä aiempaa täsmällisemmin selvittää, ovatko vastaajat tietoisia siitä, onko heidän toimintaympäristössään laadittu selkeää toimintaohjetta siihen, miten toimitaan syrjinnän esiintyessä. Tämä antaa lisää tietoa syrjintää ehkäisevän työn kehittämistä varten.

Kyselyn kontekstissa syrjivää käytöstä ovat voineet olla esimerkiksi epäasialliset vitsit, rasistiset tai seksistiset kommentit tai muu epäoikeudenmukaisuus, kuten vähemmälle huomiolle jättäminen taitotason perusteella.

Analyysin osa-alueet on jaoteltu seuraavasti:

- 1) Syrjinnän esiintyminen
- 2) Syrjintään altistavat tekijät
- 3) Syrjintään puuttuminen
- 4) Ennaltaehkäisevät toimenpiteet

Lähtökohta analyysille on tilastollisen tiedon valossa, että **suurin osa vastaajista (62%) ei ole koskaan havainnut toimintaympäristössään syrjivää käytöstä muita ihmisiä kohtaan eikä etenäkään itseään kohtaan (77%)**. Erityisesti niissä osioissa, joissa tarkastellaan laadullisesti sitä, minkälaista esiintynyt syrjintä on, on siis hyvä muistaa laajempi tilannekuva.

Suomen Yleisurheilun arvojen mukaisesti kuitenkin yksikin syrjintätapaus on liikaa: hallinto- ja vastuullisuuspäällikkö **Katri Hanslian** mukaan Suomen Yleisurheilun tavoitteena on nollatoleranssi syrjinnän esiintymisen suhteen. Tätä arvioidaan numeraalisesti esimerkiksi epäasiallista käyttäytymistä koskevien yhteydenottojen

määränä, ja tämän määrän tavoitteena on nolla tapausta.¹⁶ Lasten yleisurheilujohtaja **Tapio Rajamäen** mukaan epäasialliseen käyttäytymiseen tai syrjintään liittyen ilmoitusten määrän tilastointi aloitettiin vuoden 2024 elokuussa. Loppuvuoden 2024 aikana ilmoituksia oli kaksi kappaletta, vuonna 2025 ilmoituksia oli 7 kappaletta ja vuonna 2026 haastatteluhetkeen eli maaliskuun alkuun mennessä tapauksia oli 2 kappaletta.¹⁷

4.2. Syrjinnän esiintyminen

Kyselyssä eriteltiin tapaukset, joissa vastaaja oli joko havainnut muihin kohdistuvaa syrjintää, sekä tapaukset, joissa syrjintää oli koettu itse. Kaikkien vastaajien keskuudessa 62% ei ollut koskaan havainnut ympärillään syrjintää, vastaajista 29% oli havainnut syrjintää ympärillään joskus, ja vain harva (0,5%) vastaajista oli havainnut syrjintää ympärillään jatkuvasti. Kaikkien vastaajien keskuudessa 77% ei ollut koskaan itse kohdannut syrjintää henkilökohtaisesti. Vastaajista 16% oli itse kohdannut syrjintää joskus, vastaajista 5% kerran, ja vastaajista vain harva (1,8%) useasti tai jatkuvasti. Voidaan todeta, että **Suomen Yleisurheilussa suurin osa ei ollut kokenut syrjintää itse tai havainnut sitä ympärillään, mutta vastaajista useampi oli havainnut sitä ympärillään kuin kokenut sitä itse.**

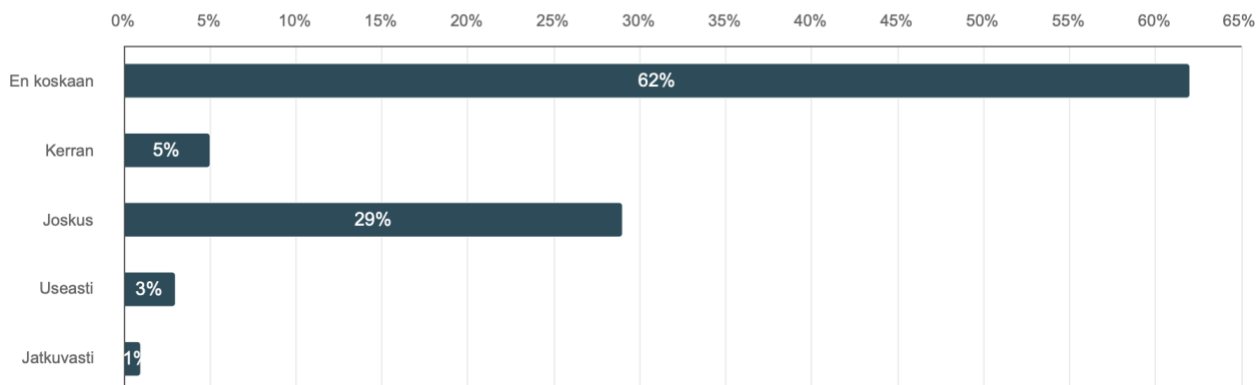
¹⁶ Katri Hanslian haastattelu 3.3.2026.

¹⁷ Tapio Rajamäki haastattelu 2.3.2026.

Oletko havainnut toimintaympäristössäsi syrjivää käytöstä joitakin ihmisiä kohtaan?

Syrjivää käytöstä voivat olla esimerkiksi vammais- ja homovitsit, rasistiset kommentit tai seksistiset kommentit.

Vastaajien määrä: 747

	n	Prosentti
En koskaan	465	62,3%
Kerran	40	5,4%
Joskus	216	28,9%
Useasti	22	2,9%
Jatkuvasti	4	0,5%

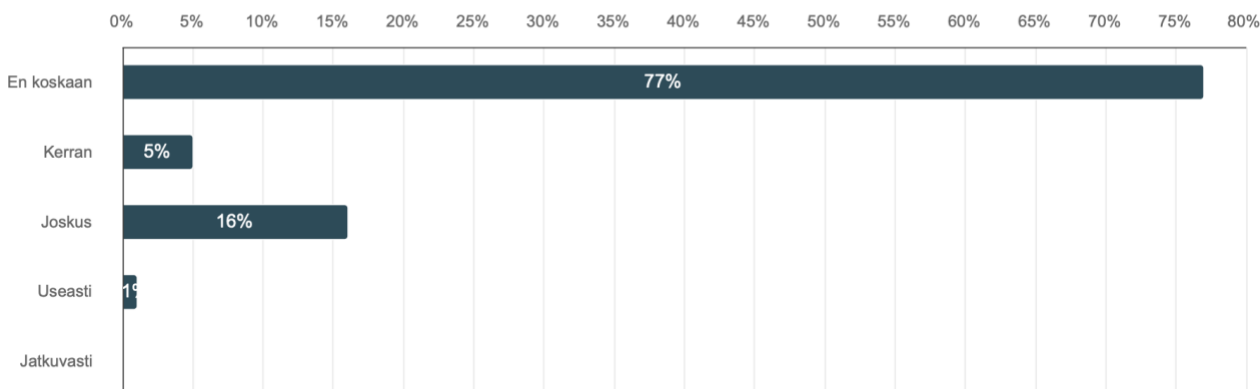
Taulukko 13 (Vastaajina kaikki):

Kysymys 24. Oletko havainnut toimintaympäristössäsi syrjivää käytöstä joitakin ihmisiä kohtaan?

Oletko itse kohdannut syrjivää käytöstä henkilökohtaisesti?

Syrjivää käytöstä voivat olla esimerkiksi vammais- ja homovitsit, rasistiset kommentit tai seksistiset kommentit.

Vastaajien määrä: 747

	n	Prosentti
En koskaan	576	77,1%
Kerran	36	4,8%
Joskus	122	16,3%
Useasti	10	1,4%
Jatkuvasti	3	0,4%

Taulukko 14 (Vastaajina kaikki):

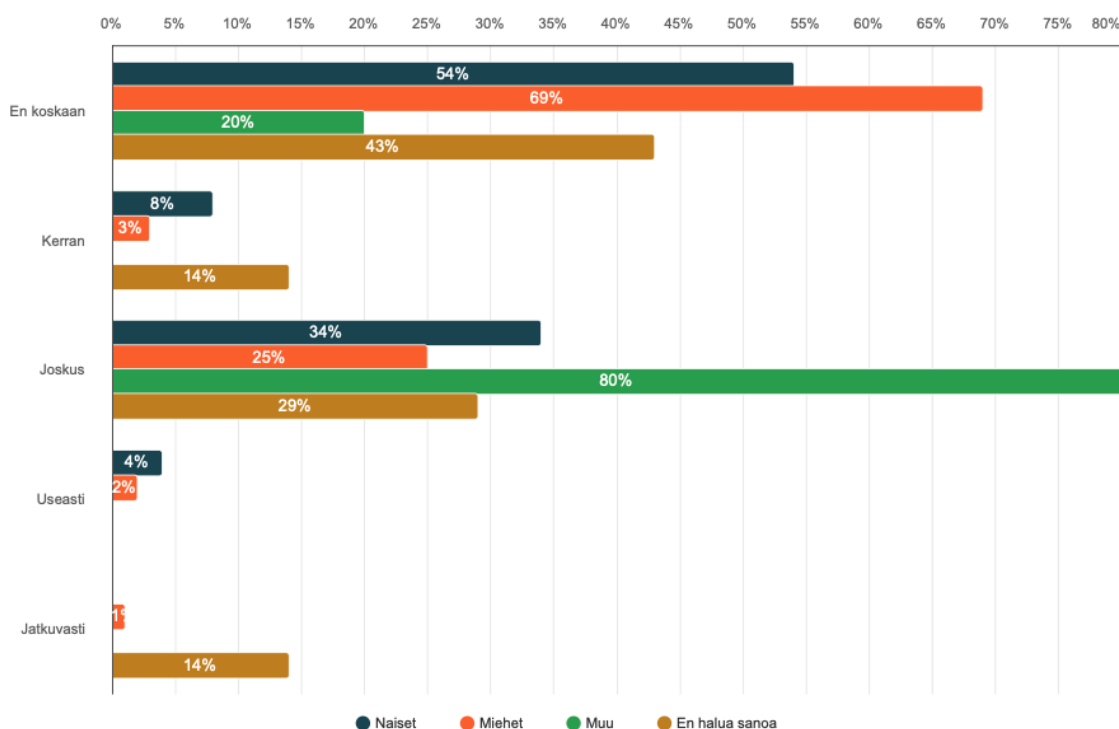
Kysymys 25. Oletko itse kohdannut syrjivää käytöstä henkilökohtaisesti?

Kun syrjinnän kohtaamista ja havaitsemista tarkastellaan sukupuolen mukaan, **miehet kohtaavat ja havaitsevat vuoden 2023 kyselyn tulosten tapaan syrjintää naisia vähemmän**. Vuoden 2026 kyselyn perusteella miehistä 69% ei ole koskaan havainnut syrjintää muita kohtaan, ja miehistä 83% ei ole kohdannut syrjintää itse. Naisilla vastaavat luvut ovat 54% syrjinnän havaitsemisen ja 71% syrjinnän omakohtaisen kokemisen osalta. **Niin miesten kuin naisten osalta syrjinnän kohtaaminen ja havaitseminen ovat vähentyneet vuoden 2023 kyselytuloksiin verrattuna**. He, jotka valitsivat sukupuolekseen ”Muu”, kokevat ja havaitsevat syrjintää naisia ja miehiä enemmän, vaikkakin vastaajia tässä kategoriassa oli vain viisi henkilöä.

Oletko havainnut toimintaympäristössäsi syrjivää käytöstä joitakin ihmisiä kohtaan?

Syrjivää käytöstä voivat olla esimerkiksi vammais- ja homovitsit, rasistiset kommentit tai seksistiset kommentit.

Vastaajien määrä: 747

	Naiset		Miehet		Muu		En halua sanoa		Yhteensä
	n	Prosentti	n	Prosentti	n	Prosentti	n	Prosentti	
En koskaan	174	54,2%	287	69,3%	1	20,0%	3	42,8%	465
Kerran	25	7,8%	14	3,4%	0	0,0%	1	14,3%	40
Joskus	108	33,6%	102	24,7%	4	80,0%	2	28,6%	216
Useasti	14	4,4%	8	1,9%	0	0,0%	0	0,0%	22
Jatkuvasti	0	0,0%	3	0,7%	0	0,0%	1	14,3%	4
Yhteensä	321		414		5		7		747

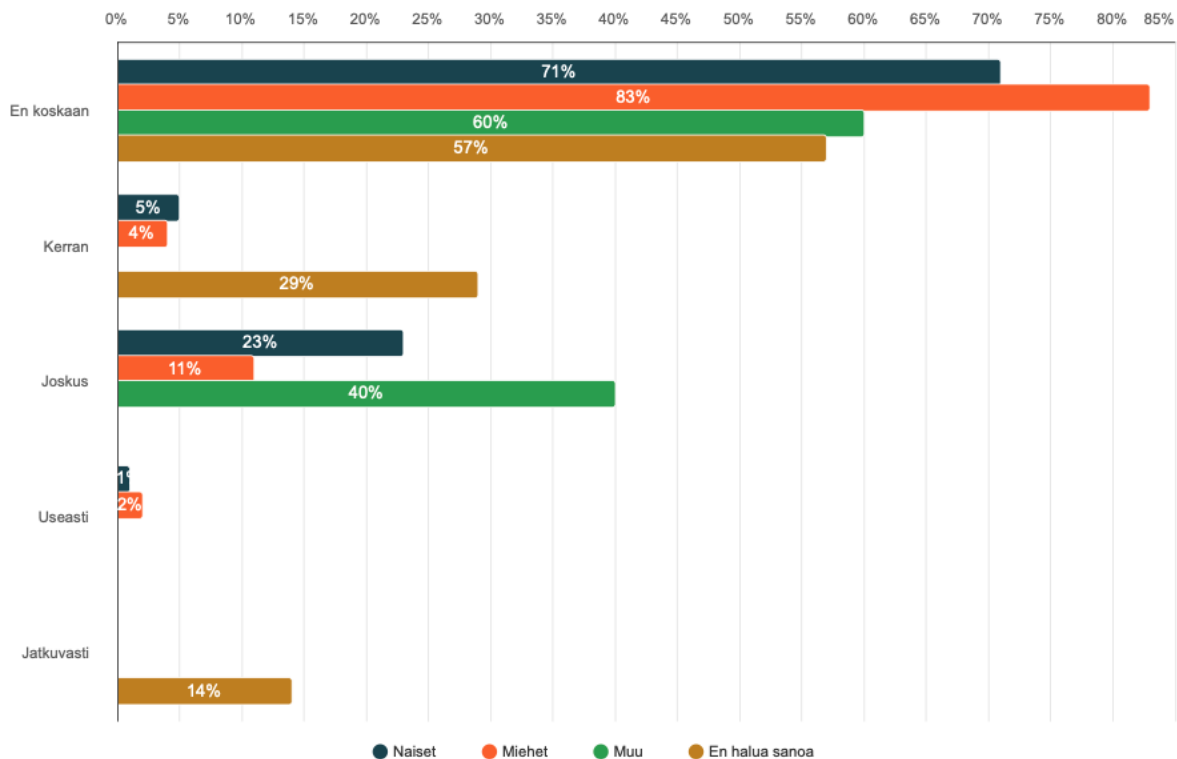
Taulukko 15 (Vastaajina kaikki, erottelu sukupuolittain):

Kysymys 24. Oletko havainnut toimintaympäristössäsi syrjivää käytöstä joitakin ihmisiä kohtaan?

Oletko itse kohdannut syrjivää käytöstä henkilökohtaisesti?

Syrjivää käytöstä voivat olla esimerkiksi vammais- ja homovitsit, rasistiset kommentit tai seksistiset kommentit.

Vastaajien määrä: 747

	Naiset		Miehet		Muu		En halua sanoa		Yhteensä
	n	Prosentti	n	Prosentti	n	Prosentti	n	Prosentti	
En koskaan	227	70,7%	342	82,6%	3	60,0%	4	57,1%	576
Kerran	18	5,6%	16	3,9%	0	0,0%	2	28,6%	36
Joskus	73	22,8%	47	11,3%	2	40,0%	0	0,0%	122
Useasti	3	0,9%	7	1,7%	0	0,0%	0	0,0%	10
Jatkuvasti	0	0,0%	2	0,5%	0	0,0%	1	14,3%	3
Yhteensä	321		414		5		7		747

Taulukko 16 (Vastaajina kaikki, erottelu sukupuolittain):

Kysymys 25. Oletko itse kohdannut syrjivää käytöstä henkilökohtaisesti?

län näkökulmasta **16–20-vuotiaat sekä 20–39-vuotiaat kokevat ja kohtaavat yli 40-vuotiaita useammin syrjintää**: siinä missä nuoremmista ikäryhmistä 56–57% ei ole koskaan havainnut syrjintää ja 69–72% ei ole koskaan itse kohdannut syrjintää, ovat vastaavat luvut 40–60-vuotiaiden osalta 61% ja 79% sekä yli 60-vuotiaiden osalta 70% ja 83%. Kun tähän yhdistetään tieto siitä, että yli 60-vuotiaista vain 9% on kertonut, että olisi halunnut puuttua syrjintään, mutta ei ole uskaltanut, mutta alle 16–20-vuotiaista näin on

vastannut 11% ja 20–39-vuotiaista 27% vastaajista, antaa tämä tietoa mahdollisten toimenpiteiden kohdentamisesta. Vaikka syrjintä on tuomittavaa riippumatta syrjinnän kohteen iästä – tai mistään muustakaan kategoriasta tai asiasta – on todennäköistä, että nuoremmilla ihmisillä on kertynyt vähemmän kokemusta ja tietotaitoa sille, miten syrjintään voi puuttua.

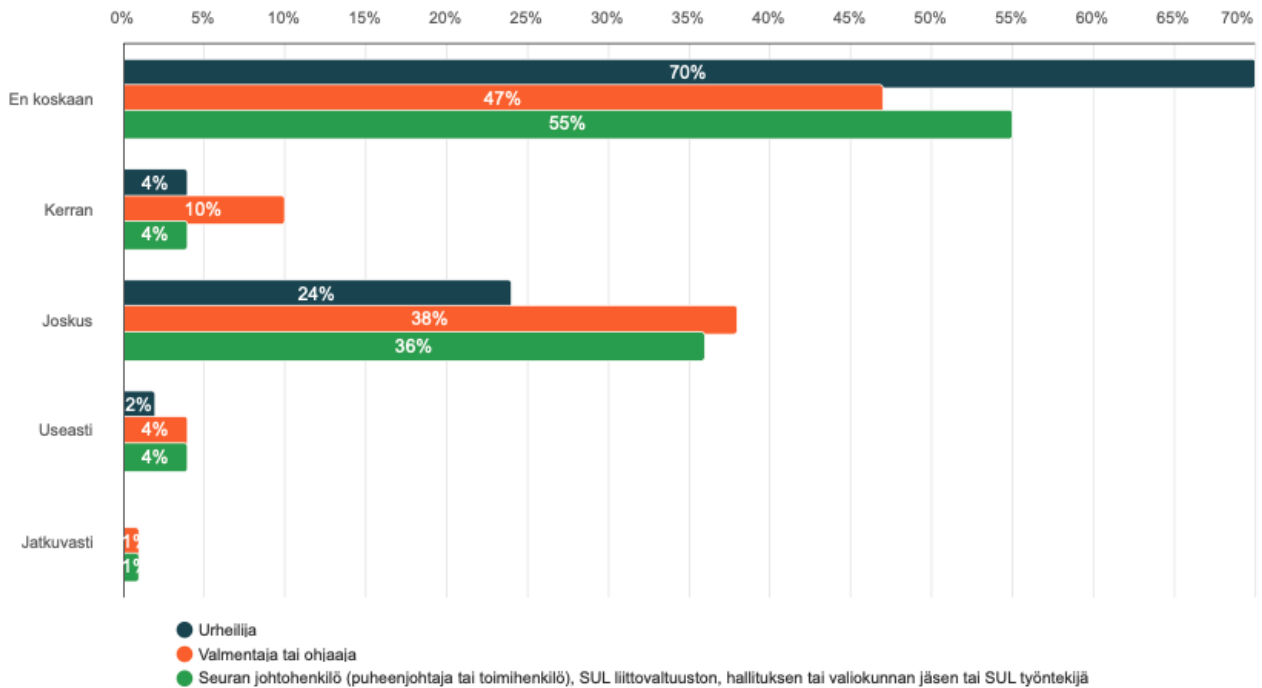
Kun tarkasteluun asetettiin alle 40-vuotiaat naiset ja yli 40-vuotiaat miehet, käy selväksi, että tulokset ovat samansuuntaisia kuin pelkästään sukupuolta tarkastelemalla: **nuoremmat naiset havaitsevat ja kohtaavat syrjintää vanhempia miehiä enemmän.** Nuoremmista naisista 49% ei ole koskaan havainnut ja 66% ei ole koskaan itse kohdannut syrjintää, kun taas vanhemmista miehistä 68% ei ole koskaan havainnut ja 84% ei ole koskaan itse kohdannut syrjintää. Siinä missä miesten osalta luvut ovat lähes identtisiä riippumatta siitä, tarkastellaanko vain sukupuolta vai iän ja sukupuolen intersektiota, **on syrjintä nuorten naisten osalta todennäköisempää kuin pelkästään naissukupuolta tarkastelemalla.**

Urheilijoista 70%, valmentajista ja ohjaajista 47% ja johtohenkilöistä 55% ei ole koskaan havainnut syrjintää. Vastaavasti urheilijoista sekä johtohenkilöistä 79% ja valmentajista tai ohjaajista 70% ei ole koskaan itse kohdannut syrjintää. **Valmentajat ja ohjaajat havaitsevat sekä kohtaavat syrjintää urheilijoita ja johtohenkilöitä herkemmin.**

Oletko havainnut toimintaympäristössäsi syrjivää käytöstä joitakin ihmisiä kohtaan?

Syrjivää käytöstä voivat olla esimerkiksi vammais- ja homovitsit, rasistiset kommentit tai seksistiset kommentit.

Vastaajien määrä: 747

	Urheilija		Valmentaja tai ohjaaja		Seuran johtohenkilö (puheenjohtaja tai toimihenkilö), SUL liittovaltuuston, hallituksen tai valiokunnan jäsen tai SUL työntekijä		
	n	Prosentti	n	Prosentti	n	Prosentti	Yhteensä
En koskaan	320	69,6%	78	47,3%	67	54,9%	465
Kerran	18	3,9%	17	10,3%	5	4,1%	40
Joskus	110	23,9%	62	37,6%	44	36,1%	216
Useasti	11	2,4%	6	3,6%	5	4,1%	22
Jatkuvasti	1	0,2%	2	1,2%	1	0,8%	4
Yhteensä	460		165		122		747

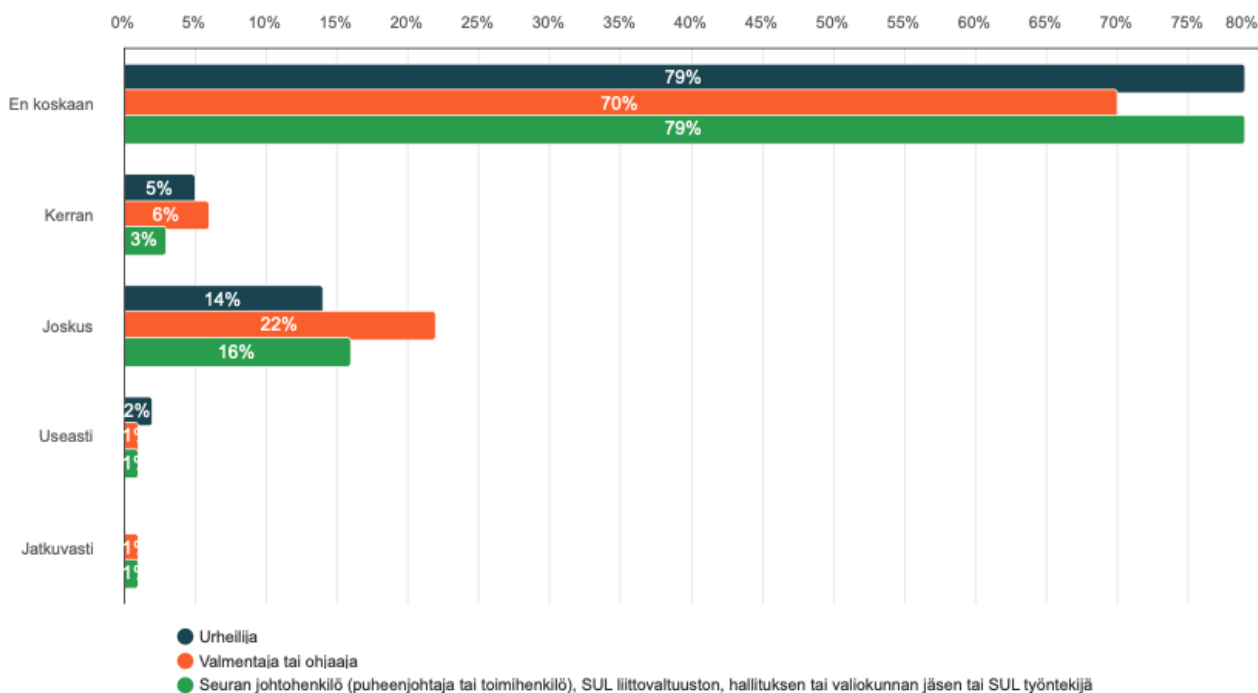
Taulukko 17 (Vastaajina kaikki, erottelu rooleittain):

Kysymys 24. Oletko havainnut toimintaympäristössäsi syrjivää käytöstä joitakin ihmisiä kohtaan?

Oletko itse kohdannut syrjivää käytöstä henkilökohtaisesti?

Syrjivää käytöstä voivat olla esimerkiksi vammais- ja homovitsit, rasistiset kommentit tai seksistiset kommentit.

Vastaajien määrä: 747

	Urheilija		Valmentaja tai ohjaaja		Seuran johtohenkilö (puheenjohtaja tai toimihenkilö), SUL liittovaltuuston, hallituksen tai valiokunnan jäsen tai SUL työntekijä		
	n	Prosentti	n	Prosentti	n	Prosentti	Yhteensä
En koskaan	364	79,1%	115	69,7%	97	79,5%	576
Kerran	22	4,8%	10	6,1%	4	3,3%	36
Joskus	66	14,4%	37	22,4%	19	15,6%	122
Useasti	7	1,5%	2	1,2%	1	0,8%	10
Jatkuvasti	1	0,2%	1	0,6%	1	0,8%	3
Yhteensä	460		165		122		747

Taulukko 18 (Vastaajina kaikki, erottelu rooleittain):

Kysymys 25. Oletko itse kohdannut syrjivää käytöstä henkilökohtaisesti?

4.3. Syrjintään altistavat tekijät

Ne vastaajat, jotka olivat joko havainneet syrjintää muita ihmisiä kohtaan tai kohdanneet syrjintää itse, vastasivat lisäkysymyksiin syrjintää koskien. Näitä lisäkysymyksiä olivat, että mihin syrjinnän oletettiin kohdistuvan sekä missä syrjintä tapahtui ja kenen toimesta. Jokaiseen lisäkysymykseen vastaaja sai valita yhden tai useamman vastauksen sekä mahdollisuuden kertoa avoimeen vastauskenttään lisätietoja, jos vastausvaihtoehdoista mikään ei sopinut omaan kokemukseen.

Vastausvaihtoehdot siihen, mihin syrjinnän oletettiin kohdistuvan, olivat ikä, sukupuoli, seksuaalinen suuntautuminen, etninen tausta, ulkonäkö, kieli, henkilökohtainen elämäncatsomus tai uskonto, taloudellinen asema, vammaisuus tai toimintakyky, lahjakkuus tai urheilutulokset, laji tai seura. Vastausvaihtoehdot siihen, missä syrjintä on tapahtunut, olivat harjoitukset, kilpailut, harjoitusten ja kilpailujen ulkopuoliset tapahtumat, työpaikka, viestiryhmä ja sosiaalinen media. Vastausvaihtoehdot siihen, kenen toimesta syrjintä oli tapahtunut, olivat urheilija, valmentaja tai ohjaaja, seuran työntekijä ja johtohenkilö sekä SUL:n johtohenkilö tai työntekijä.

Niitä vastaajia, jotka olivat joko havainneet muita ihmisiä kohtaan syrjintää tai kohdanneet sitä itse, pyydettiin erittelemään, mihin syrjinnän on oletettu kohdistuvan. Vastaaja sai valita joko yhden tai useamman vaihtoehdon seuraavista tekijöistä: ikä, sukupuoli, seksuaalinen suuntautuminen, etninen tausta, ulkonäkö, kieli, henkilökohtainen elämäncatsomus tai uskonto, taloudellinen asema, vammaisuus tai toimintakyky, lahjakkuus tai ”muu, mikä?”.

Tekijät syrjinnän taustalla

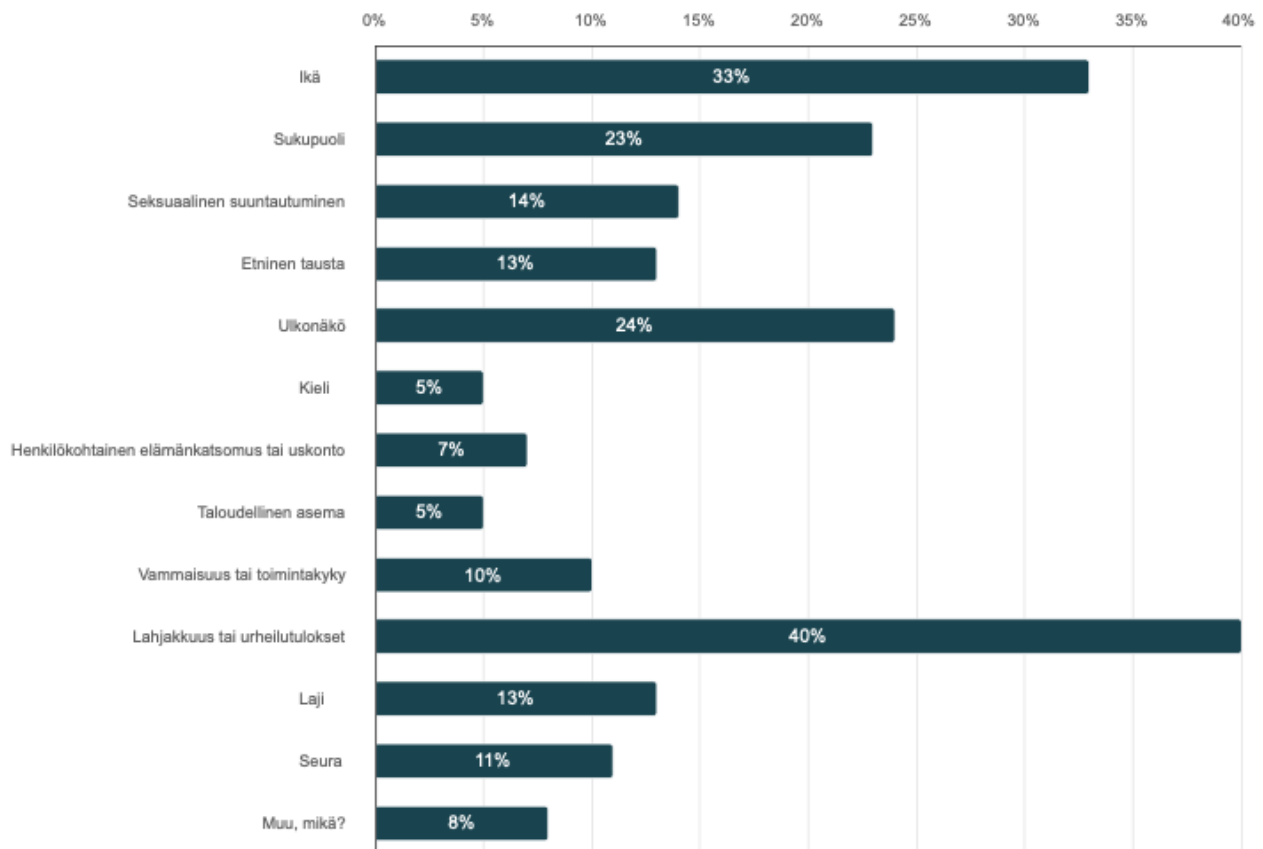
Syrjintää kohdanneista tai havainneista vastaajista (307 henkilöä) 40% olettivat **syrjinnän syyksi lahjakkuuden tai urheilutulokset, 33% iän, 24% ulkonäön ja 23% sukupuolen**. Seksuaalisen suuntautumisen valitsi syyksi 14% vastaajista, etnisen taustan 13% vastaajista, lajin 13% vastaajista, seuran 11% vastaajista ja vammaisuuden tai toimintakyvyn 10% vastaajista. Muut vastausvaihtoehdot saivat alle 10% prosenttiosuuden. Vastaajista 37 henkilöä vastasi kohtaan ”Muu, mikä?”, ja näiden vastausten joukossa oli 1–3 mainintaa saaneina syinä syrjinnälle muun muassa mielipiteet, henkilökemia, eri toimijoiden väliset parisuhteet sekä poliittinen toiminta.

Vastaajarooleittain tarkasteltuna urheilijat olettivat syrjinnän syyksi iän ja lahjakkuuden tai urheilutulosten muita vastaajaryhmiä useammin. Valmentajat ja ohjaajat olettivat syrjinnän syyksi etnisen taustan, henkilökohtaisen elämäncatsomuksen tai uskonnon sekä seuran muita vastaajaryhmiä useammin. Johtohenkilöiden osalta sukupuoli ja ulkonäkö osoittautuivat tekijöiksi, joiden oletettiin olevan syrjinnän taustalla useammin kuin valmennushenkilöiden tai urheilijoiden mielestä.

Jos olet havainnut syrjintää tai kohdannut sitä itse, mihin oletat sen kohdistuneen?

Valitse yksi tai useampi vaihtoehto. Jos et ole havainnut tai kohdannut syrjintää, jätä vastaamatta kysymykseen.

Vastaajien määrä: 307 , valittujen vastausten lukumäärä: 633

	n	Prosentti
Ikä	101	32,9%
Sukupuoli	72	23,5%
Seksuaalinen suuntautuminen	42	13,7%
Etninen tausta	39	12,7%
Ulkonäkö	75	24,4%
Kieli	16	5,2%
Henkilökohtainen elämäntilanne tai uskonto	20	6,5%
Taloudellinen asema	16	5,2%
Vammaisuus tai toimintakyky	32	10,4%
Lahjakkuus tai urheilutulokset	123	40,1%
Laji	39	12,7%
Seura	33	10,7%
Muu, mikä?	25	8,1%

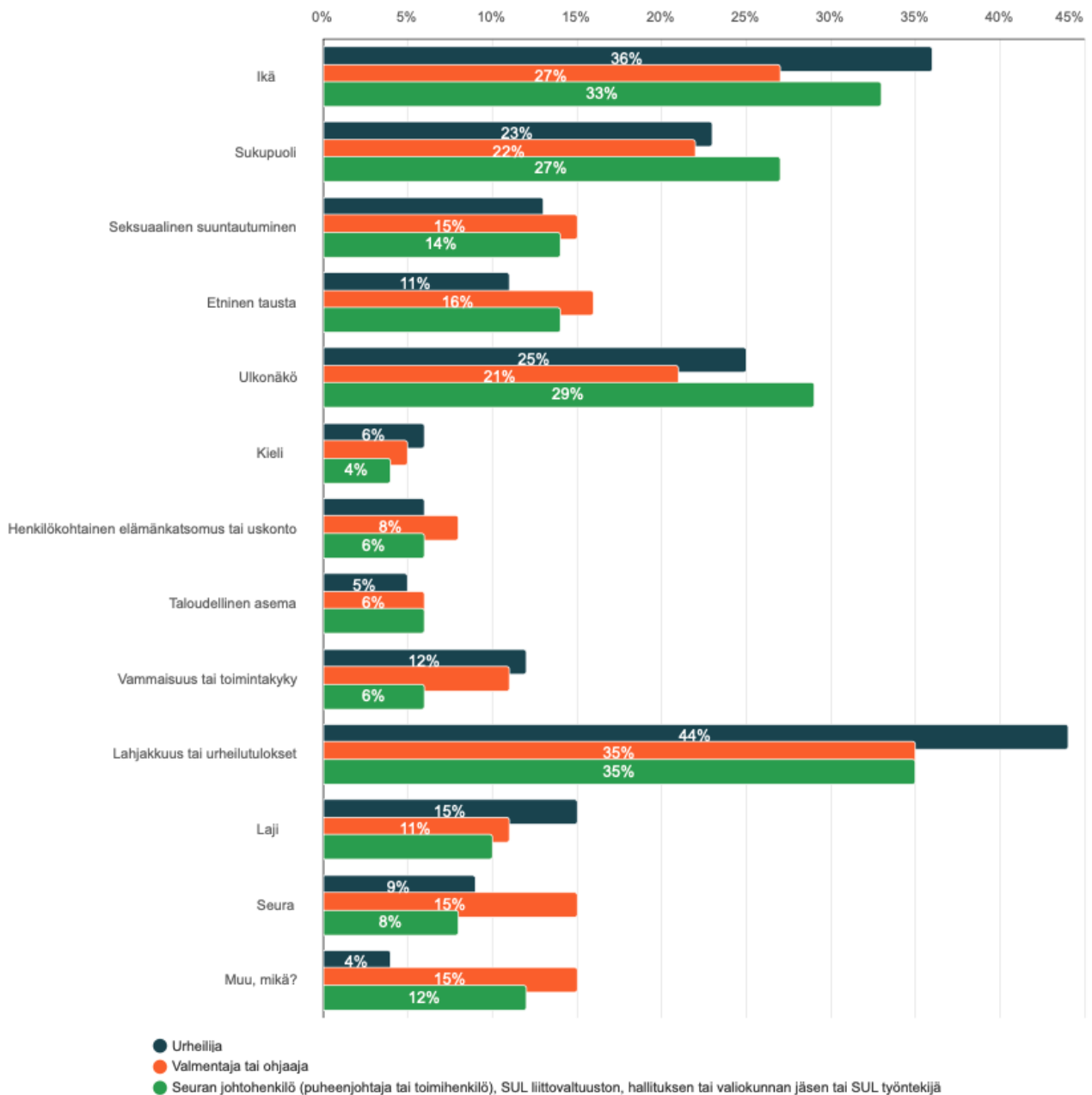
Taulukko 19 (Vastaajina kaikki):

Kysymys 26. Jos olet havainnut syrjintää tai kohdannut sitä itse, mihin oletat sen kohdistuneen?

Jos olet havainnut syrjintää tai kohdannut sitä itse, mihin oletat sen kohdistuneen?

Valitse yksi tai useampi vaihtoehto. Jos et ole havainnut tai kohdannut syrjintää, jätä vastaamatta kysymykseen.

Vastaajien määrä: 307 , valittujen vastausten lukumäärä: 633

Taulukko 20 (Vastaajina kaikki, erottelu rooleittain):

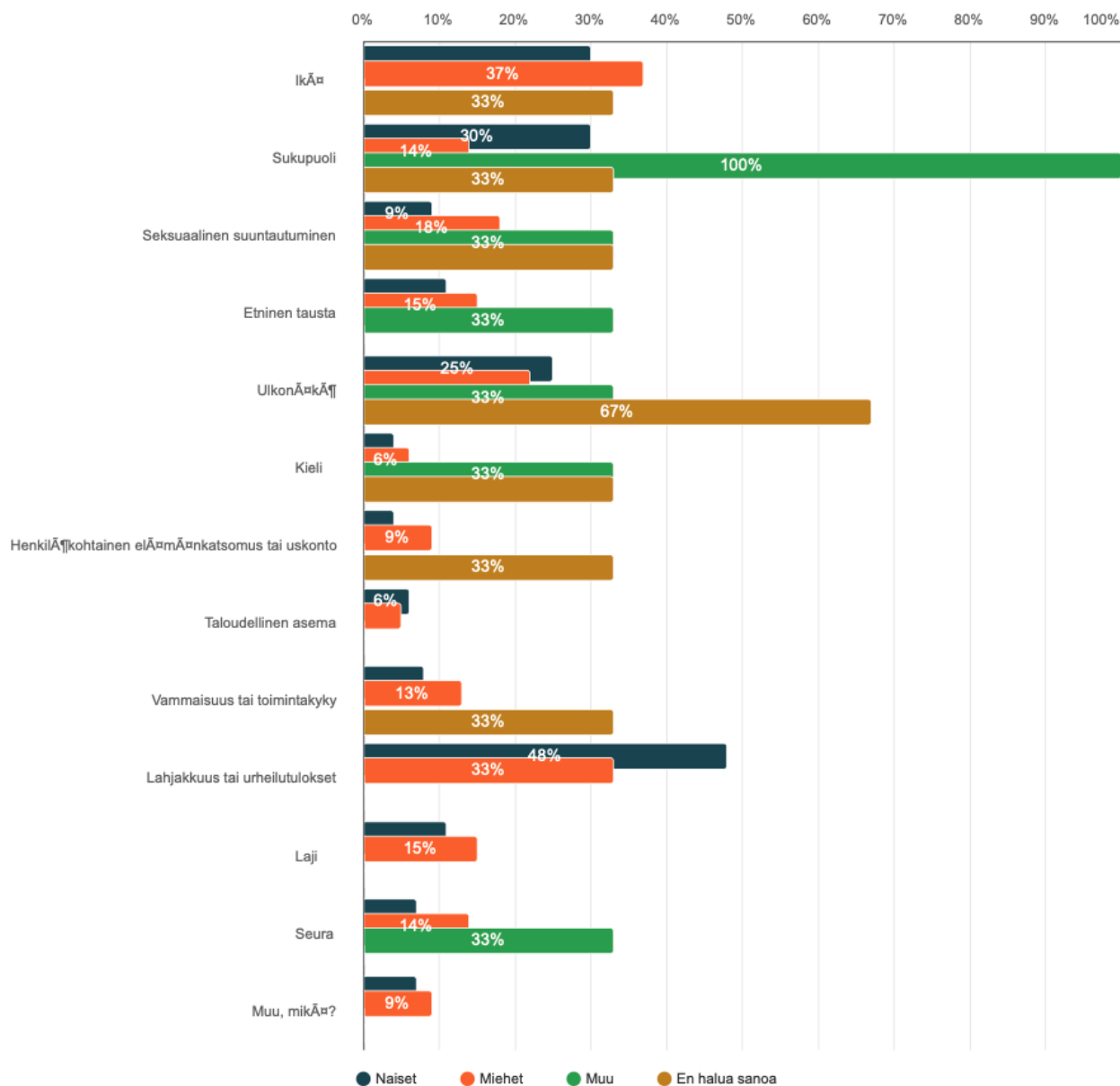
Kysymys 26. Jos olet havainnut syrjintää tai kohdannut sitä itse, mihin oletat sen kohdistuneen?

Naiset ja muihin sukupuoliin identifioituvat henkilöt kokivat miehiä useammin, että syrjinnän syynä on sukupuoli tai ulkonäkö. Miehet ja muihin sukupuoliin identifioituvat henkilöt kokivat puolestaan naisia useammin, että syrjinnän taustalla on seksuaalinen suuntautuminen. Lisäksi naiset (48%) kokevat miehiä (33%) useammin, että syrjinnän syynä ovat lahjakkuus tai urheilutulokset.

Jos olet havainnut syrjintää tai kohdannut sitä itse, mihin oletat sen kohdistuneen?

Valitse yksi tai useampi vaihtoehto. Jos et ole havainnut tai kohdannut syrjintää, jätä vastaamatta kysymykseen.

Vastaajien määrä: 307, valittujen vastausten lukumäärä: 633

Taulukko 21 (Vastaajina kaikki, erottelu sukupuolittain):

Kysymys 26. Jos olet havainnut syrjintää tai kohdannut sitä itse, mihin oletat sen kohdistuneen?

Paikat syrjinnälle

Selkeästi yleisin paikka sille, missä syrjintää tapahtuu, on harjoitukset: syrjintää kokeneista tai havainneista vastaajista (295 henkilöä) 53% kertoi syrjinnän tapahtuneen harjoituksissa. Harjoitusten jälkeen yleisimmät paikat olivat kilpailut (29%) sekä

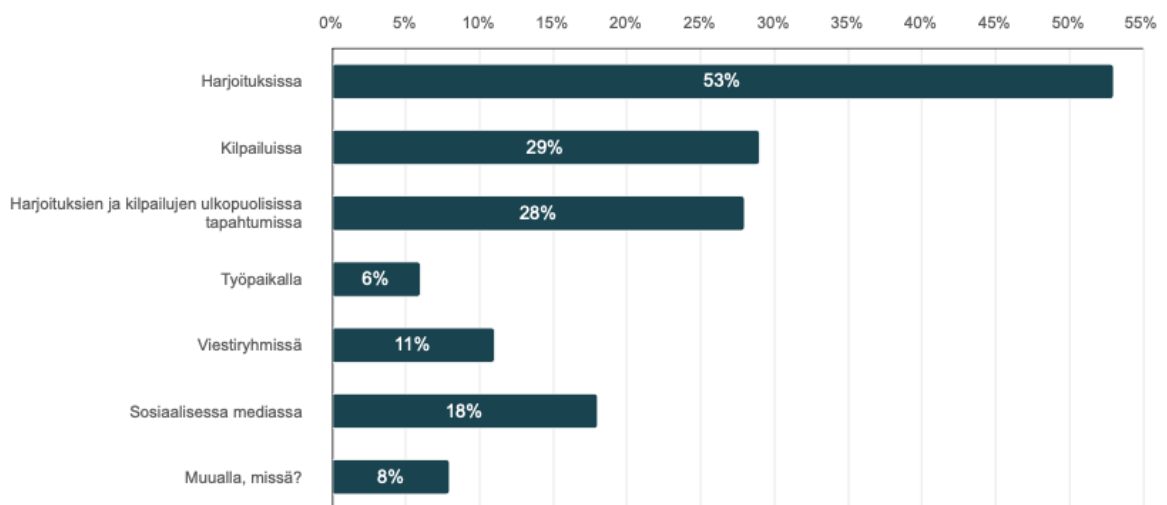
harjoituksien ja kilpailujen ulkopuoliset tapahtumat (28%). **Vastaajista 6% oli todistanut syrjintää työpaikallaan.**

Vastaajilla oli mahdollisuus kertoa avoimessa vastauskentässä jokin muu paikka, jossa syrjintää oli tapahtunut, jos vastausvaihtoehtoista ei löytynyt sopivaa vaihtoehtoa. Näitä vastauksia saatiin 30 kappaletta. Vastaajista seitsemän nosti esiin, että syrjintää on tapahtunut päätöksentekoon liittyvissä tiloissa, kuten kokouksissa.

Jos olet havainnut syrjintää tai kohdannut sitä itse, missä tilanteissa syrjintää on esiintynyt?

Valitse yksi tai useampi vaihtoehto. Jos et ole havainnut tai kohdannut syrjintää, jätä vastaamatta kysymykseen.

Vastaajien määrä: 295 , valittujen vastausten lukumäärä: 453

	n	Prosentti
Harjoituksissa	156	52,9%
Kilpailuissa	87	29,5%
Harjoituksien ja kilpailujen ulkopuolisissa tapahtumissa	84	28,5%
Työpaikalla	18	6,1%
Viestiryhmissä	32	10,8%
Sosiaalisessa mediassa	53	18,0%
Muualla, missä?	23	7,8%

Taulukko 22 (Vastaajina kaikki):

Kysymys 28. Jos olet havainnut syrjintää tai kohdannut sitä itse, missä tilanteissa syrjintää on esiintynyt?

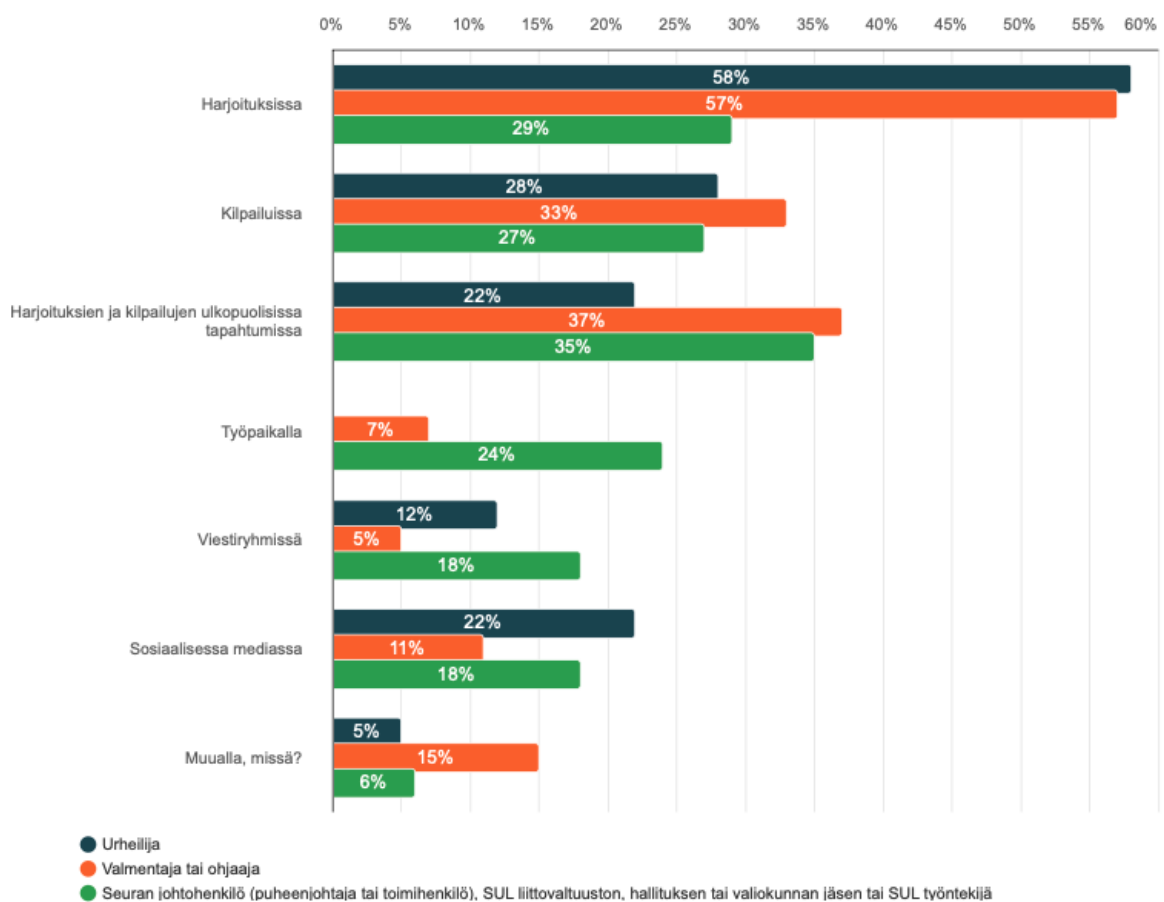
Urheilijat ja valmennushenkilöt todistavat syrjintää johtohenkilöitä selkeästi useammin harjoituksissa, kun taas johtohenkilöt kohtaavat syrjintää selkeästi urheilijoita ja valmennushenkilöitä useammin työpaikallaan. Kilpailuympäristössä valmennushenkilöt kokevat urheilijoita ja johtohenkilöitä useammin syrjintää. Harjoitusten

ja kilpailujen ulkopuolisissa tapahtumissa urheilijat havaitsevat syrjintää vähemmän kuin valmennus- ja johtohenkilöt. Urheilijat todistavat syrjintää valmennus- ja johtohenkilöitä useammin sosiaalisessa mediassa. Nämä tulokset ovat monilta osin luontevia – **syrjintä on yleisintä niissä paikoissa, joissa oletettavasti vietetään eniten aikaa**. Näin ollen on myös oletusarvoista, että syrjintää esiintyy useimmiten harjoituksissa erityisesti urheilijoiden ja valmennushenkilöiden osalta.

Jos olet havainnut syrjintää tai kohdannut sitä itse, missä tilanteissa syrjintää on esiintynyt?

Valitse yksi tai useampi vaihtoehto. Jos et ole havainnut tai kohdannut syrjintää, jätä vastaamatta kysymykseen.

Vastaajien määrä: 295 , valittujen vastausten lukumäärä: 453

Taulukko 23 (Vastaajina kaikki, erottelu rooleittain):

Kysymys 28. Jos olet havainnut syrjintää tai kohdannut sitä itse, missä tilanteissa syrjintää on esiintynyt?

Sukupuolen näkökulmasta **naiset (58%) kokevat miehiä (45%) useammin syrjintää harjoituksissa, kun taas miehet (34%) todistavat naisia (24%) useammin syrjintää harjoitusten ja kilpailujen ulkopuolisissa tapahtumissa**. Iän kannalta **alle 20-vuotiaat kokevat selkeästi useammin syrjintää harjoituksissa kuin muut ikäryhmät**: alle 20-

vuotiaista vastaajista 73% on todistanut syrjintää harjoituksissa, kun taas 20–39-vuotiaista näin on kokenut 63%, 40–60-vuotiaista 51% ja yli 60-vuotiaista 34%.

Tekijät syrjinnälle

Syrjintää havainneita tai itse kokeneita henkilöitä pyydettiin erittelemään, kenen toimesta syrjintää oli tapahtunut. Näitä vastauksia kerättiin 280 kappaletta, ja **vastaajista 49% kertoi syrjinnän tapahtuneen urheilijan toimesta. Vastaajista 41% puolestaan kertoo, että syrjintä tapahtuu valmentajan tai ohjaajan toimesta.** Vastaajista 12% eli **61 henkilön mukaan SUL:n johtohenkilö tai työntekijä on toiminut syrjivällä tavalla.**

Syrjintää kerran, joskus, useasti tai jatkuvasti havainneita urheilijoita oli 140 henkilöä, valmennushenkilöitä 87 ja johtohenkilöitä 55. Syrjintää kerran, joskus, useasti tai jatkuvasti itse kokeneita urheilijoita oli 96 henkilöä, valmennushenkilöitä 50 ja johtohenkilöitä 25. Kun vastauksia tarkastellaan roolin mukaan, on selvää, että **urheilijoiden välinen syrjintä on yleisin syrjinnän muoto.** Lisäksi valmennushenkilöt ovat todistaneet syrjintää urheilijoita ja johtohenkilöitä useammin valmennushenkilöiden itsensä toimesta. Johtohenkilöistä 25% kertoo havainneensa tai kohdanneensa syrjintää SUL:n johtohenkilön tai työntekijän toimesta.

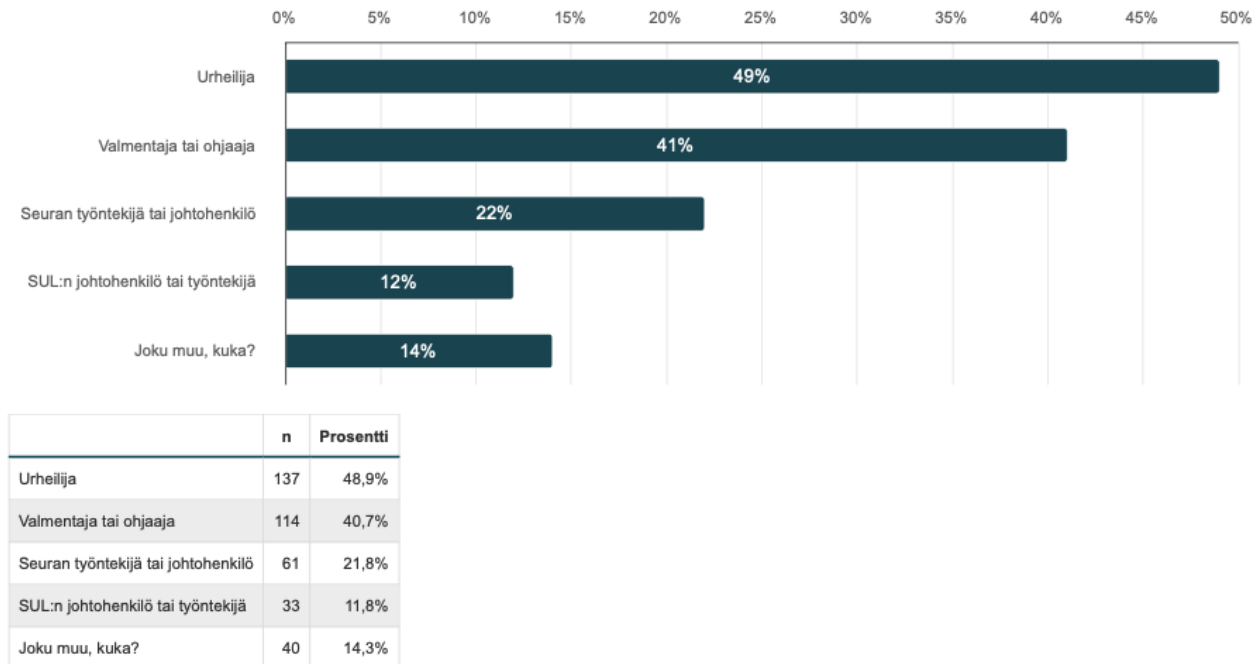
Tämä vahvistaa ajatusta siitä, että syrjintää tapahtuu todennäköisemmin niissä tiloissa, joissa vietetään eniten aikaa, sekä usein niiden ihmisten välillä, jotka ovat luontaisesti toistensa kanssa tekemisissä. Toimenpiteiden näkökulmasta on siis tärkeää tunnistaa, minkälaiset tilanteet altistavat syrjinnälle – näin voidaan kohdistaa esimerkiksi viestinnän ja koulutusten sisältöä ja kohteita tehokkaammin.

Vastaajilla oli lisäksi mahdollisuus eritellä, ketä muu on toiminut syrjivällä tavalla, jos vastausvaihtoehdoissa ei ollut sopivaa vaihtoehtoa. Näitä vastauksia kerättiin 39 kappaletta, ja näistä vastaajista 8 mainitsi huoltajan ja 6 mainitsi kilpailuiden toimitsijoiden toimineen syrjivästi.

Jos olet havainnut syrjintää tai kohdannut sitä itse, kuka on toiminut syrjivällä tavalla?

Valitse yksi tai useampi vaihtoehto. Jos et ole havainnut tai kohdannut syrjintää, jätä vastaamatta kysymykseen.

Vastaajien määrä: 280 , valittujen vastausten lukumäärä: 385

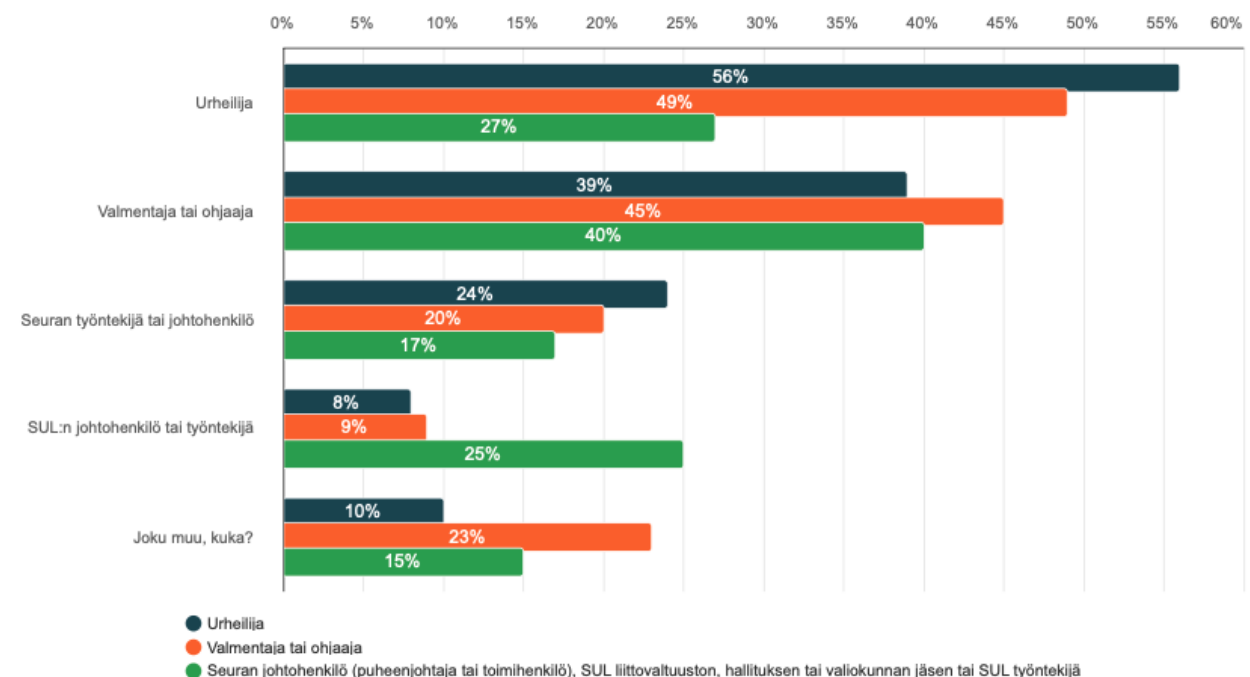
Taulukko 24 (Vastaajina kaikki):

Kysymys 30. Jos olet havainnut syrjintää tai kohdannut sitä itse, kuka on toiminut syrjivällä tavalla?

Jos olet havainnut syrjintää tai kohdannut sitä itse, kuka on toiminut syrjivällä tavalla?

Valitse yksi tai useampi vaihtoehto. Jos et ole havainnut tai kohdannut syrjintää, jätä vastaamatta kysymykseen.

Vastaajien määrä: 280 , valittujen vastausten lukumäärä: 385

Taulukko 25 (Vastaajina kaikki, erottelu rooleittain):

Kysymys 30. Jos olet havainnut syrjintää tai kohdannut sitä itse, kuka on toiminut syrjivällä tavalla?

län näkökulmasta alle 20-vuotiaat vastaajat kokivat useimmiten (75%), että syrjivällä tavalla toimii urheilija, kun taas samasta nuorimman ikäryhmän vastaajista kolmannes (33%) koki valmentajien tai ohjaajien toimineen syrjivästi. 40–60-vuotiaista syrjintää todistaneista vastaajista puolet (51%) koki, että valmennushenkilöt toimivat syrjivästi.

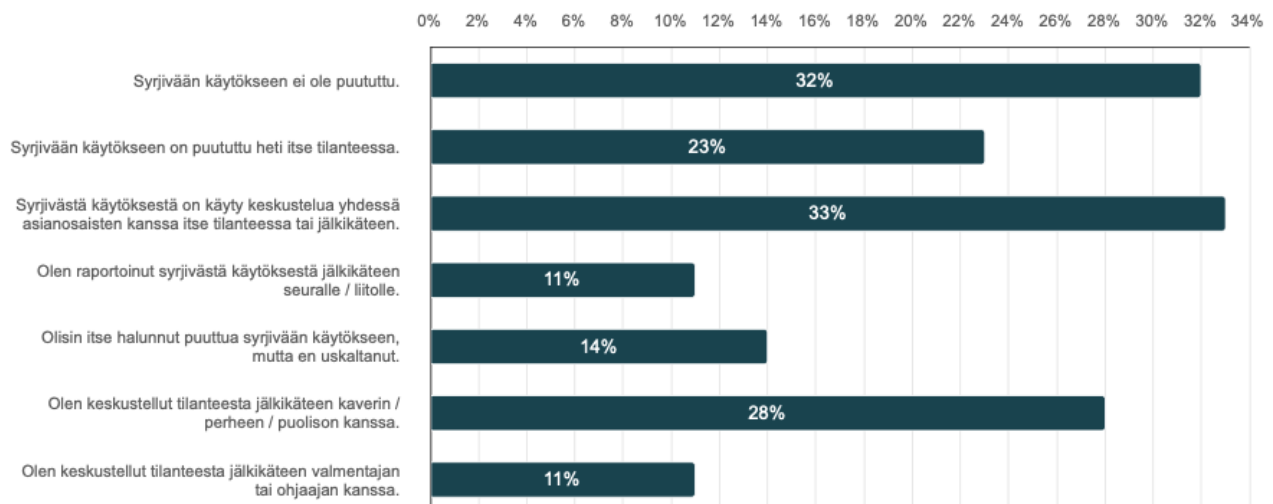
4.4. Syrjintään puuttuminen

Syrjintää havainneista tai itse kokeneista vastaajista 32% kertoo, että syrjivään käytökseen ei ole puututtu millään tavalla. Yleisimmät tavat reagoida syrjintään ovat olleet siitä keskustelu joko asianosaisten kanssa itse tilanteessa tai jälkikäteen (33%) tai kaverin, perheen tai puolison kanssa (28%).

Jos olet havainnut syrjintää tai kohdannut sitä itse, miten olet itse puuttunut syrjivään käytökseen tai miten ympärillä olevat ihmiset ovat siihen puuttuneet?

Valitse yksi tai useampi vaihtoehto. Jos et ole havainnut tai kohdannut syrjintää, jätä vastaamatta kysymykseen.

Vastaajien määrä: 290 , valittujen vastausten lukumäärä: 444

	n	Prosentti
Syrjivään käytökseen ei ole puututtu.	92	31,7%
Syrjivään käytökseen on puututtu heti itse tilanteessa.	68	23,4%
Syrjivästä käytöksestä on käyty keskustelua yhdessä asianosaisten kanssa itse tilanteessa tai jälkikäteen.	96	33,1%
Olen raportoinut syrjivästä käytöksestä jälkikäteen seuralle / liitolle.	33	11,4%
Olin itse halunnut puuttua syrjivään käytökseen, mutta en uskaltanut.	42	14,5%
Olen keskustellut tilanteesta jälkikäteen kaverin / perheen / puolison kanssa.	82	28,3%
Olen keskustellut tilanteesta jälkikäteen valmentajan tai ohjaajan kanssa.	31	10,7%

Taulukko 26 (Vastaajina kaikki):

Kysymys 32. Jos olet havainnut syrjintää tai kohdannut sitä itse, miten olet itse puuttunut syrjivään käytökseen tai miten ympärillä olevat ihmiset ovat siihen puuttuneet?

Urheilijat vastasivat muita useammin, että syrjivään käytökseen ei ole puututtu millään tavalla: näin vastasi urheilijoista 39%; valmennushenkilöistä 24% ja johtohenkilöistä 23%. Urheilijat (16%) vastasivat myös hienoisesti valmennushenkilöitä (13%) ja johtohenkilöitä (16%) useammin, että olisivat halunneet puuttua syrjivään käytökseen, mutta eivät uskaltaneet.

Miehet (35%) kokivat naisia (29%) useammin, että syrjintään ei ole puututtu. Naiset ovat keskustelleet tilanteista jälkikäteen kaverin, perheen tai puolison kanssa miehiä useammin. Toisaalta naiset (17%) kokevat miehiä (12%) useammin, että olisivat halunneet puuttua syrjintään, mutta eivät uskaltaneet.

Vastaajista 23% mukaan syrjivään käytökseen on puututtu heti itse tilanteessa. Lisäksi 20–39-vuotiaat vastaajat olivat yleisin ikäryhmä (27%), joka kertoi, että olisi halunnut puuttua syrjintään, mutta ei uskaltanut. Kaikilla kyselyyn vastanneilla oli mahdollisuus kertoa avoimessa vastauskentässä, että millä tavoin syrjintään tulisi puuttua ja miten syrjintää voisi ennaltaehkäistä. Näitä vastauksia kerättiin 154 kappaletta. **Yleisin kehitysehdotus oli puuttua syrjintään heti sen ilmetessä ennen kaikkea keskustelemalla.** Onkin selkeää, että erityisesti nuoremmille toimijoille olisi hyvä tarjota kannustusta siihen, miten syrjintään voi puuttua eritoten heti tilanteessa, jolloin useimmat konfliktit on kenties helpointa ratkaista.

4.5. Ennaltaehkäisevät toimenpiteet

Edeltävät toimenpiteet 2023–2026

Suomen Yleisurheilun (eli SUL:n) 30.10.2024 päivämäärälle kirjatussa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmassa asetetaan tavoitteeksi, että ihan kaikki kokevat itsensä tervetulleeksi mukaan urheilun ja liikunnan pariin ja että tämän tavoitteen eteen tehdään aktiivisia ja konkreettisia toimia. Samalla suunnitelmassa kerrotaan, että liitto on rakentanut ohjeistuksen seuroja varten tukemaan häirinnän ja syrjinnän ennaltaehkäisyä sekä siihen puuttumista selkeillä toimintaohjeilla.¹⁸

Tarkemmiksi toimenpiteiksi yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmassa luetellaan muun

¹⁸ SUL: Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma 30.10.2024.

muassa seuraavat toimenpiteet¹⁹:

- Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista edistetään päätöksenteossa ja päätöksentekoa koskevissa toiminnoissa.
- Säännöllinen koulutus yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoteemoista.
- Liikkumisen mahdollisuudet ”vauvasta vaariin ja harrasteesta huipulle”.
- Harrastamisen kustannusten nousua hillitään.
- Parayleisurheilu on yksi tasa-arvoinen lajiryhmä muiden lajiryhmien joukossa.
- Käytännöt puuttua syrjintään sekä avustus jäsenjärjestöjen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmien laatimiseksi.
- Liitolla on eettinen valiokunta, joka osallistuu yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseen.
- Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyn toteuttaminen ja kyselyn pohjalta raportin tuottaminen kolmen vuoden välein.
- Erilaiset hankkeet, joissa Suomen Yleisurheilu on mukana (ks. tämän raportin luku 2.1.)

Vuonna 2024 valmistuneessa ajantasaisimmassa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmassa mainitaan ensimmäistä kertaa myös mittarit, joilla tavoitteiden toteutumista seurataan. Mittareiksi kerrotaan²⁰:

- Sukupuolijakaumat toiminnassa ja päätöksenteossa (määrät)
- Eri sukupuolille on yhteneväiset palkitsemiskäytännöt
- Avoimet ovet -hankkeessa olevien yleisurheiluseurojen määrä
- Seuroilla on käytäntöjä tukea perheitä tiukan taloudellisen tilanteen vuoksi, seurojen määrä
- TALO-hankkeen mittarit:
 - 1000 maahanmuuttajataustaista lajikokeilijaa seurojen järjestämiin lasten ja nuorten matalankynnyksien tapahtumiin
 - Toteutetaan yhteensä 50 eri tilaisuutta pilottiseurojen toimesta
 - Saadaan pilottiseuroihin 100 uutta maahanmuuttajataustaista harrastajaa
 - Saadaan 10 maahanmuuttajataustaista aikuista osaksi seurojen toimintaa

¹⁹ SUL: Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma 30.10.2024.

²⁰ SUL: Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma 30.10.2024.

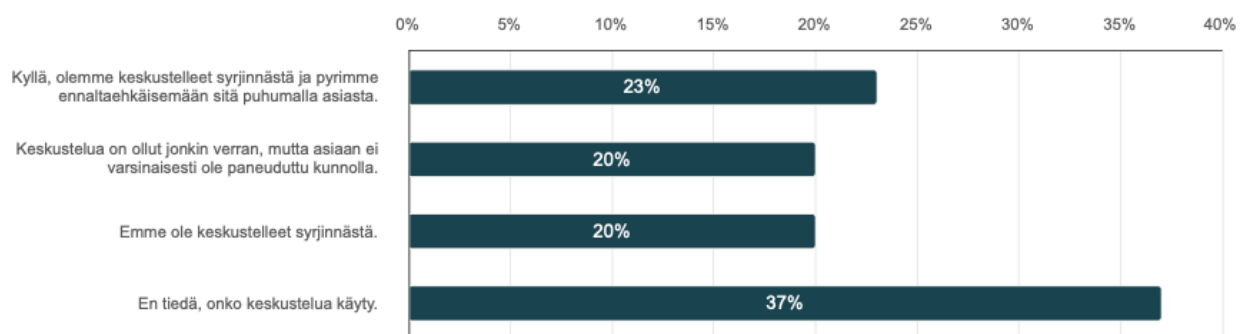
Keskustelu yhdenvertaisuudesta, tasa-arvosta ja syrjinnästä

Kyselyn lopussa vastaajilta kysyttiin, onko heidän toimintaympäristössään keskusteltu yhdenvertaisuudesta, tasa-arvosta ja syrjinnästä. Lisäksi kyselyn lopussa kysyttiin, tietääkö vastaaja miten toimia, jos hän kohtaa syrjintää, sekä tunteekeko vastaaja toimintaohjetta sille, mitä tehdä syrjintätilanteissa. Näiden kysymysten avulla haluttiin selvittää, millä tasolla yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja syrjintää koskeva tietoisuus tällä hetkellä on sekä minkälaisia toimenpiteitä vastausten perusteella voi suunnitella.

Suomen Yleisurheilun kannalta on positiivista, että **pidemmän ajan kehitys syrjintää koskevasta tietoisuudesta on selkeästi parantunut**. Vuonna 2021 vastaajista 32% kertoi, ettei ole keskustellut syrjinnästä, ja vuonna 2023 näin kertoi 24% vastaajista. Vuonna 2026 enää viidennes (20%) vastaajista ei ollut keskustellut syrjinnästä, mikä tarkoittaa, että viidessä vuodessa tietoisuus on parantunut 12%-yksikköä. Tämä kertoo tehtyjen toimenpiteiden onnistumisesta, mutta myös siitä, että työtä on edelleen tehtävänä, jos tavoitteena on saattaa kaikki toimijat tietoiseksi aiheesta. Vuoden 2026 kyselyssä vastaajista 37% kertoi, että ei tiedä, onko keskustelua syrjinnästä käyty.

Onko toimintaympäristössäsi keskusteltu syrjinnästä?

Vastaajien määrä: 747

	n	Prosentti
Kyllä, olemme keskustelleet syrjinnästä ja pyrimme ennaltaehkäisemään sitä puhumalla asiasta.	171	22,9%
Keskustelua on ollut jonkin verran, mutta asiaan ei varsinaisesti ole paneuduttu kunnolla.	151	20,2%
Emme ole keskustelleet syrjinnästä.	152	20,4%
En tiedä, onko keskustelua käyty.	273	36,5%

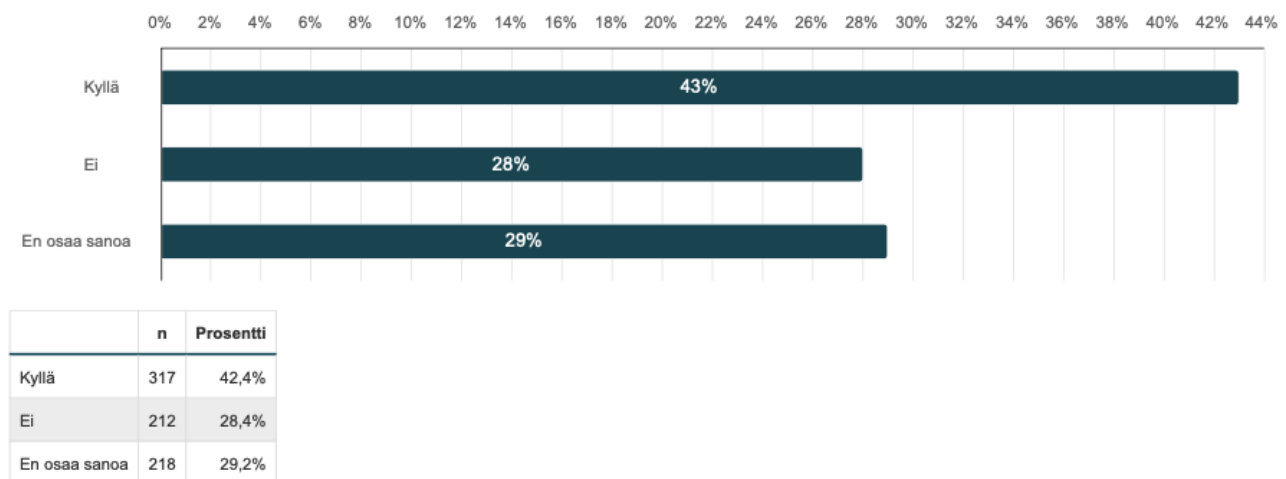
Taulukko 27 (Vastaajina kaikki):

Kysymys 35. Onko toimintaympäristössäsi keskusteltu syrjinnästä?

Myös **keskustelu yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta on kasvanut yleisurheilun toimintaympäristöissä**: vuonna 2023 aiheesta kertoi keskustelleensa 39% vastaajista, kun taas vuonna 2026 näin kertoi 43% vastaajista. Kolmannes vastaajista (29%) ei osannut sanoa, onko yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta keskusteltu.

Onko toimintaympäristössäsi keskusteltu yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta?

Vastaajien määrä: 747

Taulukko 28 (Vastaajina kaikki):

Kysymys 30. Onko toimintaympäristössäsi keskusteltu yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta?

Johto- ja valmennushenkilöt ovat merkittävästi tietoisempia yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja syrjintää koskevista teemoista kuin urheilijat. Siinä missä johtohenkilöistä 80% ja valmennushenkilöistä 64% oli keskustellut yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta, näin kertoi vain 25% urheilijoista. Vastaavasti urheilijoista 26% kertoo, että ei ole keskustellut syrjinnästä, kun taas näin kertoi vain 10% valmennushenkilöistä ja 14% johtohenkilöistä. Sukupuolen suhteen ei löydy merkittävää eroa näiden aiheiden tietoisuudesta.

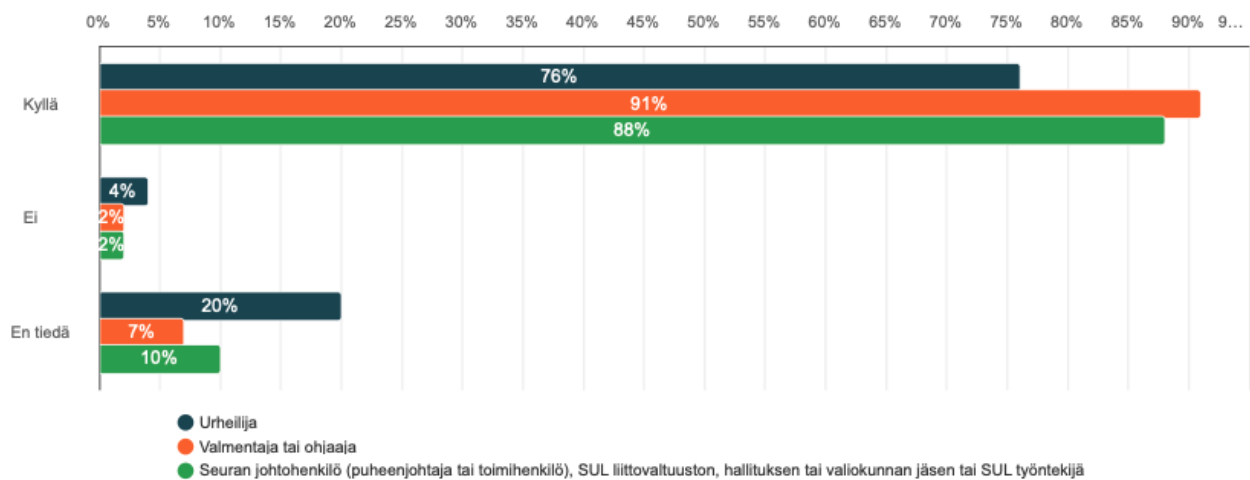
Ikäryhmistä 40–60-vuotiaat (53%) on ikäryhmä, joka on keskustellut toimintaympäristössään yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta eniten, kun taas alle 20-vuotiaat (37%) ja yli 60-vuotiaat (34%) ovat ikäryhmiä, jotka ovat keskustelleet aiheista toimintaympäristöissään vähiten. Niin ikään 40–60-vuotiaiden ikäryhmä on keskustellut toimintaympäristöissään aktiivisimmin syrjinnästä.

Toiminta ja ohjeistus syrjintätilanteissa

Vastaajista 81% kertoo tietävänsä mitä tehdä, jos kohtaa itse syrjintää tai on tilanteessa, jossa joku muu kohtaa syrjintää. Tietoisuus tästä on kasvanut hienoisesti vuodesta 2023, jolloin näin kertoi 79% vastaajista. Vastaajista 16% kertoi olevansa epävarmoja siitä, miten toimia, ja näistä vastaajista suurin osa oli urheilijoita.

Tiedätkö mitä tehdä, jos kohtaat itse syrjintää tai olet tilanteessa, jossa joku muu kohtaa syrjintää?

Vastaajien määrä: 747

	Urheilija		Valmentaja tai ohjaaja		Seuran johtohenkilö (puheenjohtaja tai toimihenkilö), SUL liittovaltuuston, hallituksen tai valiokunnan jäsen tai SUL työntekijä		Yhteensä
	n	Prosentti	n	Prosentti	n	Prosentti	
Kyllä	350	76,1%	150	90,9%	108	88,5%	608
Ei	18	3,9%	3	1,8%	2	1,7%	23
En tiedä	92	20,0%	12	7,3%	12	9,8%	116
Yhteensä	460		165		122		747

Taulukko 29 (Vastaajina kaikki, erottelu rooleittain):

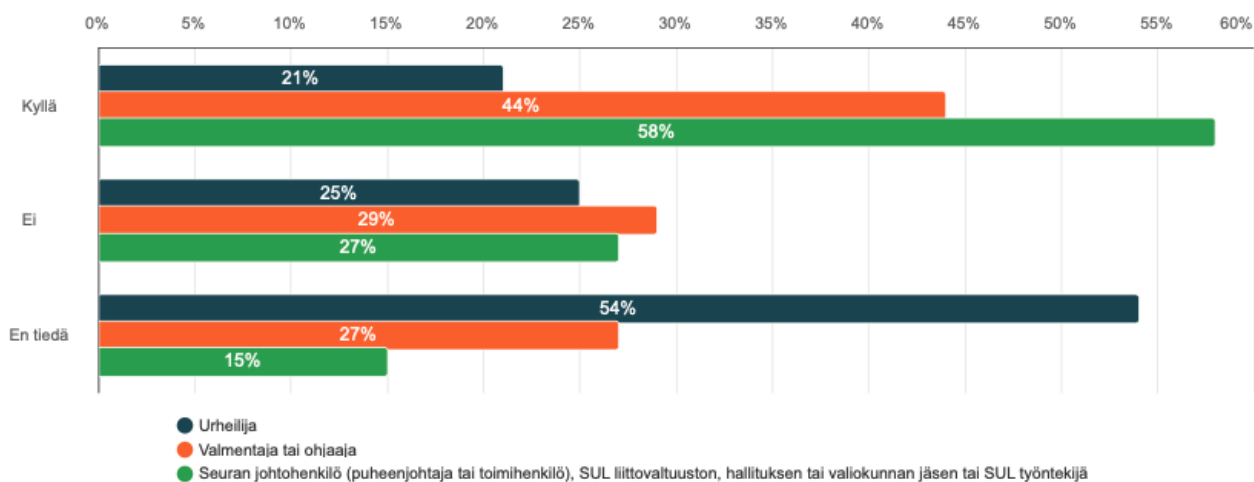
Kysymys 36. Tiedätkö mitä tehdä, jos kohtaat itse syrjintää tai olet tilanteessa, jossa joku muu kohtaa syrjintää?

Uutena kysymyksenä kyselyssä selvitettiin, ovatko vastaajat tietoisia siitä, onko heidän toimintaympäristössään selkeää toimintaohjetta sille, mitä tehdä syrjintätilanteissa. Lähes puolet (42%) vastaajista ei osannut sanoa, onko toimintaohjetta olemassa, ja urheilijoista 54% ei osannut kertoa asiasta. Kaikista vastaajista 32% osasi kertoa, että toimintaohje on

olemassa, kun taas 26% osasi kertoa, että toimintaohjetta ei ole olemassa. Johtohenkilöistä 58% tiesi toimintaohjeiden olemassaolosta, kun taas 27% kertoi, ettei toimintaohjeita ole. Tapauksissa, joissa toimintaohjeita ei vastaajan mukaan ole olemassa, tietoisuus urheilijoiden sekä valmennus- ja johtohenkilöiden kesken oli samaa tasoa.

Onko toimintaympäristössäsi selkeää toimintaohjetta sille, mitä tehdä syrjäntilanteissa?

Vastaajien määrä: 747

	Urheilija		Valmentaja tai ohjaaja		Seuran johtohenkilö (puheenjohtaja tai toimihenkilö), SUL liittovaltuuston, hallituksen tai valiokunnan jäsen tai SUL työntekijä		Yhteensä
	n	Prosentti	n	Prosentti	n	Prosentti	
Kyllä	96	20,9%	72	43,6%	71	58,2%	239
Ei	113	24,6%	48	29,1%	33	27,0%	194
En tiedä	251	54,5%	45	27,3%	18	14,8%	314
Yhteensä	460		165		122		747

Taulukko 30 (Vastaajina kaikki, erottelu rooleittain):

Kysymys 37. Onko toimintaympäristössäsi selkeää toimintaohjetta sille, mitä tehdä syrjäntilanteissa?

Toimenpiteitä syrjinnän ennaltaehkäisyyn ja siihen reagointiin

Avoimessa kysymyksessä (33. kysymys) vastaajia pyydettiin antamaan ehdotuksia siitä, miten syrjintään tulisi puuttua ja miten syrjintää voitaisiin ennaltaehkäistä. Vastauksia avoimeen kysymykseen saatiin 154 kappaletta. Vuoden 2023 kyselyn tapaan **vastaajat painottivat sitä, että syrjintään puututaan heti sen esiintyessä ja ennen kaikkea keskustelemalla**. Vain harva esitti, että syrjinnästä pitäisi seurata suoraan kilpailukieltoa

tai seurauksia, vaan pääasiallinen toive oli hoitaa syrjintätapaukset keskustelemalla ja seuraamalla yhteisiä toimintaperiaatteita.

Esimerkkinä eräs vastaajista kertoo onnistuneesta asian hoitamisesta:

”Toiminnanjohtaja otti heti yhteyttä ja keskustelimme tilanteen ja otimme kaikkiin osapuoliin yhteyttä ja asia selvisi sillä.”

Vastauksissa nousi esiin hankalasti puututtavat tilanteet, kuten tilanteet, joissa syrjintää harjoittaa jokin seuran keskeisistä henkilöistä tai joissa syrjintä on luonteeltaan rakenteellista. Vastauksissa toivottiin ulkopuolista tukea tilanteiden selvittämiseksi, kun sisäinen keskustelu ei tuota tulosta, sekä matalan kynnyksen nimetöntä ilmoitusmahdollisuutta seuran sisällä – erityisesti tilanteissa, joissa SUEK:n ILMO-kanava ja Väestöliiton Et ole yksin -palvelu koetaan liian vaikeiksi tavoiksi ottaa yhteyttä.

Seuraavassa poimintoja avoimen kysymyksen vastauksista:

”Ryhmiä aloittaessa tai uuden henkilön tullessa ryhmään olisi aina hyvä toistaa ja käydä läpi yhteiset periaatteet. Niillä tarkoitan sitä, että sanoitetaan se, kuinka syrjintään ei hyväksytä ja jos sitä tapahtuu, kuinka siihen puututaan.”

”Seuroihin tarvitaan ulkopuolista tukea tilanteiden selvittämiseksi silloin, kun sisäinen keskustelu ei tuota tulosta. Tähän tarvittaisiin matalan kynnyksen työkalu/mahdollisuus ottaa yhteyttä.”

”Riippuu syrjinnästä. Rakenteelliseen syrjintään voi puuttua vain vaikuttamalla rakenteisiin ja muuttamalla niitä.”

”Joka vuonna vanhempien tiedotustilaisuudessa käydään läpi seuran periaatteet ja syrjimisestä, kiusaamisesta ja epäasiallisesta käytöksestä puhutaan paljon. Pyydetään ilmoittamaan jos sitä havaitaan. Vaikea puuttua ja tuoda havaintoja esille, kun toiminta lähtee jo ihan seurajohdosta ja valmentajista.” (Vapaan sanan palaute, Kysymys 38)

5. Toimenpiteet kyselyn pohjalta

5.1. Yleistä

Tulevien kyselyiden toteuttamisesta

Vuodesta 2021 vuoteen 2026 kyselyn vastaajamäärä on laskenut 38%, sillä vuonna 2021 kyselyyn vastaajia oli 1206 ja vuonna 2026 vastaajia oli 747. Koronavuonna 2021 kysely herätti kiinnostusta erityisesti siksi, että sitä kautta välitettiin palautetta korona-ajan harjoittelupaikkoja koskevista rajoituksista, mutta samalla vastaajat ottivat toki kantaa myös muihin yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon teemoihin. Jotta kyselyn tulokset säilyvät mahdollisimman kattavina, olisi tärkeää, että mahdollisimman moni yleisurheilutoimija täyttäisi yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyn, kun se seuraavan kerran toteutetaan.

Suomen Yleisurheilun yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmassa vuonna 2024 todetaan, että yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokysely sekä sen pohjalta tehtävä raportti toteutetaan joka kolmas vuosi. Tämä oli suositus vuoden 2023 yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoraportissa, minkä Suomen Yleisurheilu on laittanut käytäntöön. Kun uusi kysely ja raportti toteutettiin vuonna 2026, toteutetaan seuraava yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokysely sekä -raportti seuraavan kerran vuonna 2029 tällä suunnitelmalla.

Vuosina 2021 ja 2023 kyselyyn tehtiin selkeitä muutoksia, mikä vaikeutti eri vuosien tulosten vertailua. Kun vuosien 2023 ja 2026 kyselyt pysyivät muutamia pieniä muutoksia lukuun ottamatta samoina, toteutui vertailukelpoisuus ensimmäistä kertaa tarkoituksenmukaisesti. Näillä näkymin vuoden 2029 kyselyyn ei ole tarvetta tehdä mitään merkittävää muutosta, mikä mahdollistaa ensimmäisen kerran kolmen kyselyn välisen asianmukaisen vertailun. Näin vuonna 2029 on mahdollista saada laadukasta ja vertailukelpoista dataa jo kuuden vuoden ajalta, mikä kertoo niin ikään Suomen Yleisurheilun sitoutumisesta yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon eteen tehtävään työhön.

Palaute vuoden 2026 yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselystä ja vapaa sana

Vuoden 2026 yhdenvertaisuus- ja tasa-arvonkyselyn viimeiseen kysymykseen eli vapaaseen sanaan kertyi 101 vastausta, jotka käsittelivät kattavasti erilaisia teemoja. Vapaan sanan palautteet käsittelivät muun muassa transurheilua, positiivista ja kielteistä

suhtautumista yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon teemojen näkyvyyteen, koulutusta, paraurheilua, varallisuutta, epäasiallista käytöstä, ikää sekä konkreettisia ehdotuksia ja palautetta Suomen Yleisurheilun liitolle. Vapaan sanan vastaukset – kuten muutkin avoimien kysymysten vastaukset – on käsitelty ja kategorisoitu osana raportin toteuttamista ja toimitettu Suomen Yleisurheilulle (Liite 8 Avointen vastausten luokittelu ja koonti).

Vapaan sanan palautteessa Suomen Yleisurheilua kiiteltiin siitä, että liiton päätöksenteko- ja johtamiskulttuurit ovat kehittyneet avoimempaan ja rakentavampaan suuntaan. Lisäksi kiitosta sai liiton työ yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon eteen. Toisaalta osa vastaajista moitti yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyä turhaksi ja vaati liittoa tarkastelemaan kriittisesti omaa toimintaansa ensin. Niin ikään osa vastaajista koki, että yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon kiinnitetään tarpeetonta huomiota.

Alla poimintoja vapaan sanan vastauksista molemmista näkökulmista:

”Tämä tasa arvo höpinä on mennyt liian pitkälle. Koko ajan pitäisi varoa mitä saa sanoa.”

”Tasapuolinen kohtelu on itsestään selvyy. Mihkään pride toimintaan emme lähde mukaan.”

”Jag tänker själv att friidrott är en av de mest jämlika idrottsgrenarna. - - Därför tycker jag också att man - trots att det är bra - satsar för mycket resurser på saker som fungerar bra, i stället för att satsa på att utveckla själva idrottsverksamheten (tränarutbildningar, finansiering för lovande idrottare, osv).”

”Urheiluliitossa tehdään mielestäni hyvää ja asianmukaista työtä yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon liittyen.”

”Urheiluliiton nykyjohdon aikana liiton päätöksenteko- ja johtamiskulttuuri on kehittynyt huomattavasti avoimempaan ja rakentavampaan suuntaan.”

Vapaan sanan vastauksissa osa vastaajista esitti myös hyvin konkreettisia ehdotuksia, joilla yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa voitaisiin vielä edistää. Ehdotuksiin lukeutuivat

esimerkiksi toiveet perehdytysmateriaalista uusille harrastajille ja toimijoille; rekrytoinnin läpinäkyvyydestä ja avoimuudesta; ulkopuolisen henkilön käytettävyydestä apuna konfliktien ratkaisemiseen; yhtä suuret palkintorahat naisille ja miehille; saavutettavasta viestinnästä eri kielillä; ja paraurheilijoiden mahdollisuudesta osallistua useampiin kilpailuihin.

Eri puolin kyselyn vastauksia useat vastaajat pohtivat urheilun, kilpailun ja yhdenvertaisuuden suhdetta toisiinsa, mikä heijastuu myös vaikeaan kysymykseen transurheilijoiden oikeuksista. Vastaajat pohtivat muun muassa, missä kilpailuhenkisyys itsessään aiheuttaa eripuraa ja miten voidaan ylläpitää tervettä ja kovaa kilpailua niin, että se pysyy reiluna ja oikeudenmukaisena. Yleisurheilukentän sisällä voi olla hyvin erilaisia ja intohimoisia näkemyksiä urheiluun liittyvistä toimintatavoista, joten usein kysymyksenä on, miten eri näkemykset kohtaavat ja miten yhdenvertainen kohtelu toteutuu erityisesti silloin, kun tavoitteena on edetä huipulle.

Eräs kyselyn vastaajista tiivistä monta tärkeää ja ajattelemisen arvoista asiaa vapaan sanan pohdinnassaan:

”Yleisurheilussa on useita, tasoja, joilla vastuullisuuskysymykset näyttäytyvät eri tavoin. Lasten harrastustoiminnassa tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat hyvin tärkeitä asioista. Janan toisessa päässä kansainvälisen tasoisen huippu-urheilu ei luonteeltaan ole millään tavalla tasa-arvoista eikä yhdenvertaista, vaan rajua kilpailua, jossa lähtökohta on: Minä haluan olla eriarvoinen kuin sinä - haluan olla parempi ja saada sinua isomman siivun jaossa olevasta kakusta. Lapsuusvaiheessa vastuullinen toiminta on kaiken pohja. Huippu-urheilussa menestymisen edellytys on se, että tehdään tulosta mahdollisimman vastuullisesti, eikä niin päin, että toimitaan mahdollisimman vastuullisesti ja katsotaan sitten, tuoko se tulosta. Kuinka luomme polun, jossa huippu-urheilu-urasta haaveilevia lapsia ja nuoria kasvatetaan tähän realismiin - mutta silti vastuullisesti?”

Yleisurheilussa onkin tärkeää pohtia, mitä yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja vastuullisuus lopulta tarkoittavat eri ympäristöissä: lasten ja nuorten toiminnassa, kilpailuissa, huippu-urheilussa sekä eri harrastajaryhmien välisissä mahdollisuuksissa.

5.2. Viestintä

Kuten Suomen Yleisurheilun lasten yleisurheilujohtaja **Tapio Rajamäki** sekä hallinto- ja vastuullisuuspäällikkö **Katri Hanslian** nostivat haastatteluissa esille, on Suomen Yleisurheilussa tehty paljon erilaisia toimenpiteitä yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja vastuullisen toiminnan eteen.²¹ Seurat ovat enenevässä määrin tehneet yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosääntöjä vaatimusten mukaisesti, liitto on mukana erilaisissa aihepiiriin liittyvissä hankkeissa sekä keskustelee aktiivisesti esimerkiksi transurheilun asemasta. Toinen asia on, ovatko eri yleisurheilutoimijat tietoisia näistä toimenpiteistä ja mahdollisuuksista.

Hyväkin toimintaohje on tehoton, jos sen olemassaolosta ei tiedetä. Kyselyyn vastanneista urheilijoista 54% ei esimerkiksi tiennyt, onko toimintaohjetta olemassa syrjintätilanteiden varalle. Vaikka kyselyn mukaan seurojen johtohenkilöt olivat parhaiten perillä muun muassa syrjintätilanteiden toimintaohjeiden olemassaolosta – joskin heistäkin 15% ei tiennyt asiasta – on erityisesti viestintä urheilijoille tärkeää. Näin ollen moni erinomainen toimenpide, jonka Suomen Yleisurheilu on liittona toteuttanut ja jonka toteutumista aktiivisesti edistetään, ei välttämättä johda toivottuun lopputulemaan, jos toimenpiteistä ja ohjeista ei olla tietoisia.

Viestintä korostuu kaikinensa moniin eri teemoihin, kuten kielikysymyksiin, transurheilun asemaan, eri yleisurheilulajien kilpailumahdollisuuksiin (mukaan lukien paraurheilu) sekä eri ikäisten urheilijoiden asemaan. Hyvä ja onnistunut viestintä ratkaisee monia epäselviä asioita sekä vaikuttaa ihmisten ennakkoluuloihin, oletuksiin ja tietoisuuteen eri mahdollisuuksista. Tämän raportin tarkoituksena on tarjota myös apua siihen, mistä ja kenelle olisi hyvä viestiä. Esimerkiksi syrjinnän ennaltaehkäisyn suhteen on tärkeää kohdistaa viestintää sen mukaan, missä, kenen toimesta ja ketä kohtaan syrjintää todennäköisimmin tapahtuu.

5.3. Materiaalien jakaminen ja käytäntöjen jalkauttaminen arkeen

Suomen Yleisurheilussa on pitkään tehty työtä koulutuksen ja erilaisten materiaalien eteen, jotta tietoisuus arvoista ja käyttöön tarjotuista toimintamalleista mahdollistavat

²¹ Katri Hanslian haastattelu 3.3.2026; Tapio Rajamäki haastattelu 2.3.2026.

jokaiselle Suomen Yleisurheilun alaiselle toimijalle mahdollisuuden toimia liiton määrittämien arvojen ja tavoitteiden mukaisesti. Suomen Yleisurheilulla on olemassa paljon hyviä materiaaleja ja käytäntöjä, joiden jalkauttaminen arkeen on keskeistä, jotta vastuullisuuteen, yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon liittyvää kehitystä tapahtuu. Kyse ei ole niinkään enää siitä, etteikö erinomaisia toimenpiteitä, ohjeita, koulutusta ja materiaaleja olisi olemassa, vaan siitä, miten nämä asiat näkyvät tavallisen yleisurheilutoimijan arjessa omassa toimintaympäristössään.

Tietoisuus syrjintää koskevien toimintaohjeiden olemassaolosta on yksi asia, johon on hyvä löytää ratkaisuja viestinnän ja erilaisten arkisten käytäntöjen tasolla seurojen toiminnassa. Toinen tärkeä asia on se, miten jokainen toimija tietää ja osaa löytää reitin epäasiallisesta käytöksestä tai muusta vastaavasta ilmoittamiselle.

Suomen Yleisurheilun nettisivut uudistettiin vuoden 2026 aikana, ja heti etusivulla on mahdollisuus löytää reitti ilmoituskanavalle, jossa voi raportoida epäasiallisesta käytöksestä. Näkyvyys etusivulla kertoo asian painavuudesta. Yleisen valikon kautta yksittäiselle toimijalle ei välttämättä tule heti mieleen, että epäasialliseen käytökseen ja syrjintään liittyvät asiat löytyvät kohdasta ”Vastuullisuus”, vaikka yhdenvertaisuus ja tasa-arvo lukeutuvat osaksi sosiaalista vastuullisuutta. Lisäksi olisi hyvä, että nettisivuilta löytyy Suomen Yleisurheilun liiton työntekijän yhteystiedot, johon voi ottaa tarvittaessa yhteyttä. Tämä madaltaisi kynnystä ottaa yhteyttä erityisesti tapauksissa, joissa Ilmoituskanava, ILMO-kanava ja Et ole yksin -palvelu koetaan liian korkean kynnyksen toimilta.

5.4. Käynnissä olevien hankkeiden laadukas toteuttaminen

Suomen Yleisurheilulla on käynnissä tällä hetkellä monta yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon liittyvää hanketta: TALO-hanke, Avoimet ovet -hanke sekä OKM:n myöntämä hankeraha vastuullisuusasioiden edistämiseen seuroissa. On tärkeää varmistua siitä, että käynnissä olevat hankkeet viedään maaliin onnistuneesti ja että näistä hankkeista saatavaa tietoa kerätään ja käytetään erilaisten toimivien käytänteiden kehittämisessä ja jalkauttamisessa.

6. Kyselyn johtopäätelmät

Kyselyn tulokset osoittavat, että Suomen Yleisurheilu tekee liittona aktiivisia toimia yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämisen eteen ja että näillä toimilla on vastetta. Suomen Yleisurheilun alainen toiminta on aiempien kyselyiden tapaan lähtökohtaisesti moniarvoista, avointa ja tasavertaista, ja toiminnan tavoitteena on edelleen toimia aktiivisesti sosiaalisen vastuullisuuden toteutumiseksi.

Suomen Yleisurheilun tavoitteena on jatkaa työtä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämisen eteen, ja osana näitä toimia yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokysely sekä sen pohjalta tehtävä raportti toteutetaan kolmen vuoden välein tämän hetken suunnitelman mukaisesti. Vuoden 2026 kyselyanalyysissä oli mahdollista toteuttaa tarkoituksenmukaista vertailua laajemmin kuin koskaan aiemmin, koska vuosien 2023 ja 2026 kyselyiden pohjat olivat lähes identtiset. Tämä antoi mahdollisuuden tehtyjen toimien tehokkuuden arvioinnille. Lähtökohtaisesti tehdyt toimet ovat tuottaneet haluttua tulosta. Jotta vertailukelpoisuus on mahdollista myös tulevaisuudessa, on tärkeää, että kyselyyn vastaa jatkossakin riittävä määrä yleisurheilutoimijoita ja että kyselyyn vastaisi seuraavalla kerralla vähintään yhtä paljon ellei enemmän ihmisiä kuin tällä kerralla.

Muutokset vuosien 2023 ja 2026 välisenä aikana:

- Yleisurheilun toimintaympäristöjen **ilmapiiri koetaan hieman avoimemmaksi, yhdenvertaisemmaksi ja tasa-arvoisemmaksi kuin aiemmin**, mikä vahvistaa positiivista pitkän ajan kehitystä. Tähän vertailuun sisällytettiin myös vuoden 2021 kyselyn tulokset. Selkein positiivinen muutos koettiin **urheilijoiden ja valmentajien** sekä sukupuolen näkökulmasta **miesten keskuudessa**. Arkisten käytäntöjen osalta selkein muutos havaittiin muiden **tervehtimisen sekä uusien toimijoiden ryhmäytymisen** suhteen.
- **Maahanmuuttajataustaisten osallisuus on yleisesti kasvanut jokaisessa roolissa** (urheilija/harrastaja, valmentaja/ohjaaja, johtohenkilö, työntekijä).
- **Muutos keskustelu- ja päätöksentekokulttuurin** suhteen on ollut **hienoisesti negatiivinen**.
- Yleisurheilu koetaan **edullisemmaksi harrastukseksi** kuin aiemmin.
- **Keskustelu yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta** osana syrjinnän ennaltaehkäisyä **on yleistynyt**, kuten myös keskustelu syrjinnästä itsestään.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuivat parhaiten seuraavissa osa-alueissa:

- 90% vastaajista kokee toimintaympäristönsä avoimeksi ja yhdenvertaiseksi aina tai useimmiten.
- 93% vastaajista kokee toimintaympäristönsä tasa-arvoiseksi aina tai useimmiten.
- 81% urheilijoista arvioi, että valmentajat ja ohjaajat ottavat kaikki urheilijat huomioon tasapuolisesti.
- 91% mielestä eri sukupuolilla on samanlaiset mahdollisuudet harrastaa ja kilpailla yleisurheilussa.
- 91% vastaajista arvioi, että seuran valmentajina ja ohjaajina on eri sukupuolia edustavia henkilöitä.
- Vastaajista vain 4% oli sitä mieltä, että yleisurheilu on kallis harrastus.
- Parhaiten toteutuneet osa-alueet mukailevat vuoden 2023 kyselyn tuloksia.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuivat heikoiten seuraavissa osa-alueissa:

- 51% johtohenkilöistä ja valmennushenkilöistä koki, että päätöksistä keskustellaan osin avoimesti ja osin suljettujen ovien takana.
- Vammaisurheilua tai soveltavan liikunnan toimintaa tarjotaan vain 32% vastanneiden seuroissa. Tulokset silti paranivat vuodesta 2023.
- Vastaajista 2,3% kertoi maahanmuuttajataustaisen henkilön toimivan johtohenkilönä ja vastaajista 4,3% kertoi maahanmuuttajataustaisen henkilön toimivan työntekijänä. Tulokset silti paranivat vuodesta 2023.

Syrjintätapauksien osalta seuraavat havainnot nousivat kyselyn vastauksista esiin:

- Vastaajista 62% kertoi, ettei ollut koskaan havainnut syrjivää käytöstä joitakin muita ihmisiä kohtaan. Vastaajista 77% kertoi, ettei ollut koskaan itse kohdannut syrjintää henkilökohtaisesti.
- Sukupuolen mukaan tarkasteltuna miehet olivat yleisin vastaajaryhmä, jotka eivät olleet kohdanneet syrjivää käytöstä muita ihmisiä kohtaan (69%) ja jotka eivät olleet itse kohdanneet syrjintää henkilökohtaisesti (83%). Naisten osalta syrjintä on nuorten naisten osalta todennäköisempää kuin pelkästään naissukupuolta

tarkastelemalla. Miesten osalta vastaavaa eroa ei ollut, kun tarkasteltiin sekä ikää että sukupuolta.

- Lahjakkuus ja urheilutulokset, ikä, ulkonäkö ja sukupuoli olivat selkeimmät altistavat tekijät syrjinnälle.
- Harjoitukset ovat todennäköisin paikka, jossa syrjintä tapahtuu. Syrjintätapauksissa todennäköisintä on, että syrjivä henkilö on urheilija, valmentaja tai ohjaaja.
- Syrjinnän esiintyessä 32% mukaan syrjivään käytökseen ei ole puututtu mitenkään.
- Vastaajista 14% kertoi, että olisi halunnut puuttua syrjintään, mutta ei uskaltanut.

Muita kyselyn pohjalta tehtyjä johtopäätelmiä:

- Sateenkaarivähemmistöihin ja urheiluun liittyvät teemat jakoivat mielipiteitä kyselyn vastaajien keskuudessa. Osa vastustaa sateenkaarivähemmistöjen oikeuksista keskustelua ideologisista syistä, kun taas osa pitää tärkeänä, että aiheesta puhutaan aktiivisesti.
- Vastaajista 53% ei osannut sanoa, tulisiko yleisurheilussa huomioida nykyistä paremmin transsukupuoliset ja muunsukupuoliset. Tämä kertoo siitä, miten vaikea kysymys erityisesti aikuisten transurheilijoiden oikeudet ovat sekä miten nämä oikeudet suhteutuvat reiluun kilpailuun.
- Eri avoimien kysymysten vastauksissa painottuivat aikuisurheilijoiden toiveet yhdenvertaisten harjoitusvuorojen sekä kilpailumahdollisuuksien suhteen.

Ehdotukset tulevista toimenpiteistä:

- 1) **Viestintä** – Suomen Yleisurheilun on hyvä varmistua siitä, että eri yleisurheilutoimijat (eritoten urheilijat) ovat tietoisia toimintaohjeista, käytännöistä ja hankkeista, joihin Suomen Yleisurheilu on ansiokkaasti panostanut. Näihin käytäntöihin lukeutuu se, että jokaisella toimijalla on tiedossa, miten epäasiallisen käytöksen tai syrjinnän esiintyessä tulee toimia sekä mistä eri ilmoitus- ja yhteydenottokanavat löytyvät.
- 2) **Materiaalien ja käytäntöjen jalkauttaminen arkeen** – Suomen Yleisurheilu on tehnyt paljon töitä, jotta eri seuroissa otetaan käyttöön hyväksi todettuja

toimintamalleja, materiaaleja ja käytäntöjä yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjinnän ennaltaehkäisyksi. Näiden toimien jakamista on kannattavaa jatkaa.

- 3) **Hankkeet** – Suomen Yleisurheilulla on käynnissä monta ansiokasta hanketta yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi yleisurheilussa. On tärkeää varmistua, että nämä hankkeet viedään läpi huolellisesti ja että hankkeista saatavaa tietoa käytetään tulevaisuudessa entistä parempien toimintatapojen rakentamiseksi.

Vuoden 2026 yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyn kysymykset

- Kysymys 8.** Koetko toimintaympäristösi ilmapiirin avoimeksi?
- Kysymys 9.** Koetko toimintaympäristösi yhdenvertaiseksi?
- Kysymys 10.** Koetko toimintaympäristösi tasa-arvoiseksi?
- Kysymys 11 (avoin).** Miten avoimuutta, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoisuutta voitaisiin parantaa?
- Kysymys 12.** Kuuluuko toimintaympäristösi tapoihin tervehtiä kaikkia?
- Kysymys 13 (urheilijat ja valmentajat & ohjaajat).** Huomioidaanko uudet harrastajat seuran arjessa hyvin? Onko ryhmiin helppo tulla mukaan?
- Kysymys 14 (urheilijat).** Jakaako harjoitusten valmentaja tai ohjaaja huomiota tasapuolisesti kaikille?
- Kysymys 15 (valmentajat & ohjaajat ja seurojen johtohenkilöt sekä SUL toimijat).** Otetaanko seura- tai liittotoiminnan arjessa kaikkien mielipiteet tasapuolisesti huomioon?
- Kysymys 16 (valmentajat & ohjaajat ja seurojen johtohenkilöt sekä SUL toimijat).** Onko keskustelukulttuuri päätöksiä tehdessä avointa?
- Kysymys 17.** Onko eri sukupuolilla samanlaiset mahdollisuudet harrastaa ja kilpailla yleisurheilussa?
- Kysymys 18.** Toivotko, että yleisurheilutoiminnassa otetaan jatkossa paremmin huomioon muunsukupuoliset ja transsukupuoliset?
- Kysymys 19.** Luuletko, että seuran tai liiton järjestämään tilaisuuteen voi tuoda samaa sukupuolta olevan puolisonsa?
- Kysymys 20 (urheilijat, valmentajat & ohjaajat ja seurojen johtohenkilöt).** Onko seuranne valmentajina ja ohjaajina eri sukupuolia?
- Kysymys 21 (urheilijat, valmentajat & ohjaajat ja seurojen johtohenkilöt).** Onko seurassanne vammaisurheilua tai soveltavan liikunnan toimintaa?
- Kysymys 22.** Onko toimintaympäristössänne maahanmuuttajataustaisia henkilöitä?
- Kysymys 23.** Onko yleisurheilu mielestäsi edullinen vai kallis harrastus?
- Kysymys 24.** Oletko havainnut toimintaympäristössä syrjivää käytöstä joitakin ihmisiä kohtaan?
- Kysymys 25.** Oletko itse kohdannut syrjivää käytöstä henkilökohtaisesti?
- Kysymys 26.** Jos olet havainnut syrjintää tai kohdannut sitä itse, mihin oletat sen kohdistuneen?
- Kysymys 27 (avoin).** Jos vastasit ”Muu, mikä?”, kerro mihin syrjintä on kohdistunut.
- Kysymys 28.** Jos olet havainnut syrjintää tai kohdannut sitä itse, missä tilanteissa syrjintää on esiintynyt?
- Kysymys 29.** Jos vastasit ”Muualla, missä?”, kerro missä syrjintää on tapahtunut.
- Kysymys 30.** Jos olet havainnut syrjintää tai kohdannut sitä itse, kuka on toiminut syrjivällä tavalla?
- Kysymys 31.** Jos vastasit ”Joku muu, kuka?”, kerro kuka.

Kysymys 32. Jos olet havainnut syrjintää tai kohdannut sitä itse, miten olet itse puuttunut syrjivään käytökseen tai ympärillä olevat ihmiset ovat siihen puuttuneet?

Kysymys 33 (avoin). Millä tavoin syrjintään tulisi puuttua? Miten syrjintää voi ennaltaehkäistä?

Kysymys 34. Onko toimintaympäristössäsi keskusteltu yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta?

Kysymys 35. Onko toimintaympäristössäsi keskusteltu syrjinnästä?

Kysymys 36. Tiedätkö mitä tehdä, jos kohtaat itse syrjintää tai olet tilanteessa, jossa joku muu kohtaa syrjintää?

Kysymys 37. Onko toimintaympäristössäsi selkeää toimintaohjetta sille, mitä tehdä syrjintätilanteissa?

Kysymys 38. Vapaa sana liittyen yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon yleisurheilussa.

Lähteet

Haastattelu Katri Hanslian 3.3.2026.

Haastattelu Tapio Rajamäki 2.3.2026.

Suomen Urheiluliitto: *Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma*. 2016.

Suomen Urheiluliitto: *Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma 2024*. Hyväksytty SUL:n hallituksen kokouksessa 30.10.2024. https://www.yleisurheilu.fi/wp-content/uploads/2024/11/Yhdenvertaisuus-ja-tasa-arvo_2024-Suomen-Urheiluliitto-1.pdf

Suomen Urheiluliitto: *Taitoa ja tunnetta ohjaamiseen – Yleisurheilukoulun ohjaajan työkirja*. Kirjoittajat Ritva Immonen, Tiina Honkonen ja Päivi Korhonen. 2018.

Suomen Yleisurheilu, "Suomen Urheiluliitto ry, Finlands Friidrottsförbund, Finnish Athletics", <https://www.yleisurheilu.fi/suomen-yleisurheilu/> . Luettu 17.6.2026.

Suomen Yleisurheilu, "21 piiriä ja yli 500 seuraa", <https://www.yleisurheilu.fi/suomen-yleisurheilu/> . Luettu 17.6.2026.

Suomen Lakimiesliitto – Finlands Juristförbund ry: *Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma*. 2011.

Valtioneuvosto, Anne-Mari Hietaharju: *Tasa-arvosanasto*. Valtioneuvoston julkaisuja 2026:15. Valtioneuvosto. Helsinki 2026.

Suomen Yleisurheilu: *Vastuullisuuden tarkistuslista seuroille*. <https://www.yleisurheilu.fi/wp-content/uploads/2025/02/Vastuullisuuden-tarkistuslista-seuroille-1.pdf> . Luettu 19.6.2026.

Suomen Yleisurheilu: "SUL käynnistää hankkeen tukemaan seurojen vastuullisuustyötä – hae pilottiseuraksi!". Julkaistu 14.10.2025, luettu 19.6.2026. <https://www.yleisurheilu.fi/uutinen/sul-kaynnistaa-hankkeen-tukemaan-seurojen-vastuullisuustyota-hae-pilottiseuraksi/>

Suomen Yleisurheilu: "Yleisurheilun yhteinen TALO-hanke". Luettu 21.6.2026. <https://www.yleisurheilu.fi/seura-ja-kilpailutoiminta/seurakehittaminen/yleisurheilun-yhteinen-talo-hanke/>

Suomen Olympiakomitea: *Urheilun Pelisäännöt -materiaali*. Luettu 11.5.2023. <https://www.olympiakomitea.fi/seuratoiminta/harrastaminen/lasten-harrastustoiminta/urheilun-pelisaannot/>